

Augusta of Heurlin
1880.

S

HAKESPEARE'N

DRAMOJA.

I

HAMLET.

HELSINGISSÄ 1879.

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN

TOIMITUKSIA.

60 OSA.

L

HELSINGISSÄ,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,

1879.

SHAKESPEARE'N DRAMOJA.

I.

HAMLET.

HAMLET,
TANSKAN PRINSSI.

KIRJOITTANUT

WILLIAM SHAKESPEARE.

~~~~~

SUOMENTANUT ENGLANNIN KIELESTÄ

PAAVO CAJANDER.

—————
——

HAMLET.

Näytelmän henkilöt:

- CLAUDIUS, Tanskan kuningas.
HAMLET, edellisen kuninkaan poika ja nykyisen veljenpoika.
HORATIO, Hamletin ystävä.
POLONIUS, ylimmäinen kamariherra.
LAERTES, hänen poikansa.
VOLTIMAND,
CORNELIUS, } Hoviherroja.
ROSENCRANTZ,
GYLDENSTERN,
OSRICK,
Eräs aatelismies, }
Eräs pappi.
MARCELLO, } Sotaherroja.
BERNARDO,
FRANSISKO, sotamies.
REINHOLD, Poloniuksen palvelija.
Eräs sotaväen päällikkö.
Englannin lähettiläitä.
Hamletin isän HAAMU.
FORTINBRAS, Norjan prinssi.
Näyttelijöitä.
Kaksi haudankaivajaa.
GERTRUD, Tanskan kuningatar, Hamletin äiti.
OPHELIA, Poloniuksen tytär.
Hoviherroja ja hovinaisia, upseereja, sotamiehiä, merimiehiä,
lähettiläitä ja seuralaisia.
Tapahtumapaikka: *Tanska*.

Ensimmäinen Näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Helsingörissä. Terassi linnan edustalla.

(*Fransisco pitää vahtia. Bernardo tulee.*)

Bernardo. Ken siellä?

Fransisco. Ei, mulle vastatkaa! Seis! ken se on?

Bern. Eläköön kuningas!

Frans. Bernardo?

Bern. Sama mies.

Frans. Tulette tarkallensa määrä-aikaan.

Bern. Kakstoist' on kello nyt; käy maata sinä.

Frans. Ma kiitän päästöstä; on tuiman kylmä,
Ja mieltä kourii.

Bern. Onko kaikki ollut
Hiljaista?

Frans. On; ei hiiren hiiskausta.

Bern. No, hyvä! Herran haltuun! Jos Marcellon
Ja Horation, mun vahtikumppanini,
Te kohtaatte, niin jouduttakaa heitä.

Frans. He tulevat jo, luulen. — Seis! ken siellä?

(*Horatio ja Marcello tulevat.*)

Horatio. Maan ystäviä.

Marcello. Tanskan vassalleita.

Frans. Jumalan haltuun!

Marc. Hyväst', oiva poika!

Ken vahtivuoross' on?

Frans. Bernardon vuoro.

Jumalan haltuun!

(*Lähtee.*)

Marc. Hoi! Bernardo!

Bern. Mitä?

Horatioko?

Hor. Samaa sorttia.

Bern. Horatio, terve! terve, Marcello!

Marc. Tän' yönä onko taas se nähty, mitä?

Bern. En mitään ole minä nähnyt.

Marc. Horatio sen mielenhoureeks väittää,

Eik' usko sitä, vaikka kahdesti

Me olemme tuon hirmunäyn nähneet.

Senvuoksi häntä vaadin tämän yösen

Kanssamme valvomaan, niin että, taas

Jos näky ilmaantuu, hän havaintomme

Sais todistaa ja sitä puhutella.

Hor. Pah, joutavia!

Bern. Istukaahan hetki,

Ett' yhä ahdistaa saan korvianné,

Jotk' ovat kuurot tälle ilmiölle,

Min kahden yön me näimme.

Hor. Istukaamme

Ja kuulkaamme, mit' ilmi tuo Bernardo.

Bern. Menneenä yönä,

Kun tähti tuo, mi länsi-ilmall' on,

Valaisi retkellään sen taivaankulman,

Miss' säteilee se nyt, me näimme, minä

Ja Marcello, kun kello juur löi yks, — —

Marc. Vait! Hiljaa! Kas, se tuossa taasen tulee!

(*Haamu ilmestyy.*)

Bern. Kuningas-vainaan muoto aivan.

Marc. Sinä,

Lukenut mies, Horatio, puhu sille.

Bern. Ilmetty kuningas, vai kuin, Horatio?

Hor. Niin on; — mun valtaa hämmästys ja kauhu.

Bern. Puhetta vartoo se.

Marc. Horatio, puhu!

Hor. Ken olet sä, jok' anastat yön vallan

Ja sota-asun kirkkaan, jossa Tanskan

Kuningas-vainaja tääll' ennen kulki?

Nimessä taivaan kehoitan sua, puhu!

Marc. Se vihoissaan on.

Bern. Kah, se astuu pois.

Hor. Seis! puhu, puhu, sua vaadin, puhu!

(*Haamu katoaa.*)

Marc. Se katosi, ei vastata se tahdo.

Bern. Horatio, mitä? Kalvas oletten

Ja vapisette; eikö muuta tuo

Kuin mielenhouretta? Mit' arvelette?

Hor. En, Jumal' auta, tuot' ois uskonut,

Jos sit' ei selvään takais omat silmät.

Marc. Kuninkaan muotoinen se eikö ollut?

Hor. Kuin sinä itsesi.

Juur tuommoinen häll' oli sota-asu,

Kun taistellen hän korskan Norjan voitti,

Noin tuima näkönsä, kun vihapäissään

Hän jäällä Puolan rekijoukot löi.

Se kummallista on.

Marc. Noin, kahdesti, juur tähän kesk'yön aikaan
Hän ryhdill' uljaall' ohi vahdin astui.

Hor. Mit' erittäin tuo merkitsee, en tiedä,
Mut ylipäin sen ennustavan luulen
Muutosta suurta valtakunnassamme.

Marc. Niin, istukaa, ja sanokoon, ken tietää,
Miks tähän kovaan, tarkkaan vahdinpitoon
Yöt kaiket alamaista kiusataan?
Miks vaskitykkej' aamust' iltaan tehdään
Ja tuodaan sotatarpeit' ulkomailta?
Miks työllä raskaall' laivanveistäjöitä
Niin kiusataan, ett' areks muuttuu pyhä.
Mi syynä, että tuskallinen kiire
Yön tekee päivän apukumppaniksi?
Ken selvittää sen taitaa?

Hor. Minä. Näin on
Kumminkin huhu: viime kuninkaamme,
Sen, jonka haamun juuri äsken näimme,
Tuo Norjan Fortinbras, kuin tiedätten,
Kopean vallanhimon yllykkeestä,
Sotahan vaati; uljas Hamletimme
(Siks hänet tiesi puolet maailmaa)
Löi Fortinbrasin, joka sinetillä
Lukitun, lain ja tapain vahvistaman
Sovinnon mukaan, henkens' ohessa,
Menetti voittajalle kaikki maansa.
Vastikkeeks kuninkaamme oli pannut
Maan yhtä suuren, jonka Fortinbras,
Jos voitti hän, ois omaksensa saanut,
Juur niinkuin nyt, sen saman sovinnon
Ja säätöskirjan mukaan, hänen maansa
Sai Hamlet. Nytpä nuori Fortinbras,

Tulista, hurjaa kiivautta täynnä,
 On sieltä, täältä, Norjan rantamailta
 Kokoillut köyhän seikkailija-parven,
 Ravinnon, leivän palkast', yrytykseen,
 Mi kysyy mieltä: tarkoitus ei muu,
 (Jonk' aivan hyvin valtiomme tuntee,)
 Kuin miekka kädessä ja väkivoimin
 Taas voittaa meiltä maat nuo mainitut,
 Jotk' isä kadotti. Ja se, ma luulen,
 Pääperustus on meidän varustuksiin,
 Syy vahdinpitoomme, ja tämän kiireen
 Ja hälinän ja homman alkujuuri.

Bern. Ma luulen aivan samaa; senvuoks kai
 Tuo hirmunäky aseiss' ohi vahdin
 Noin kulkee, hahmossa sen kuninkaan,
 Jok' on ja oli näihin sotiin syyppää.

Hor. Se tolmaa on, mi sokaa hengen silmät.
 Vähäistä ennen suuren Julion surmaa,
 Kun Roma voittons' oli kukkuloilla,
 Ol' haudat tyhjät, ruumiit liinoissaan
 Kaduilla Roman parkuin vaikeroivat;
 Veristä kaste, pilkkuj' auringossa,
 Tähdillä tulipyrstöjä, ja tähti
 Tuo kostea, Neptunin vallan perus,
 Kuin tuomiopäivän pimeyttä kitui.
 Ja yhtäläiset kauhun ajan enteet —
 Ikäänkuin sallimuksen airueina,
 Ja johdantona siihen, mitä seuraa —
 Nyt vuoroin maassa, taivaass' ilmestynnä
 On meidän maallemme ja kansallemme. —
 Mut vaiti! hiljaa! kas, se palajaa!

(Haamu palajaapi.)

Sen puhki astun, vaikka se mun peris. —

Seis, aave! Jos sull' ääntä on ja kieli,

Niin puhu!

Jos tehtäviss' on joku hyvä työ,

Mi rauhan sulle tois ja armon mulle,

Niin puhu!

Jos tiedossas on maasi kohtalo,

Jonk' ennalt' arvaamalla välttää voisi,

Niin puhu!

Tai maan jos helmaan kätkenyt sä olet

Eläissäs ryöstetyitä aarteita

Ja senvuoks' aaveena nyt kummittelet, *(kukko laulaa)*

Niin puhu! seis ja puhu! — Marcello,

Sit' estä.

Marc. Iskenko ma pertuskalla?

Hor. Tee se, jos ei se jää.

Bern. Se tääll' on!

Hor. Täällä!

(Haamu katoaa.)

Marc. Se poissa on!

Se on niin juhlallinen, vääryytt' olis

Vähääkään väkivaltaa sille tehdä;

Se on, kuin ilma, haavoittumaton,

Ja tyhjät iskumme vaan häijyint' ivaa.

Bern. Puhua aikoi se, kun lauloi kukko.

Hor. Mut säpsähti, kuin rikollinen julman

Lain haaston kuullessaan. Ma olen kuullut,

Ett' aamun sotatorvi, kukko tuo,

Kimeellä, rämäkällä kurkullaan

Herättää päivän jumalan; sen ääni

Vedestä, maasta, tulest', ilmast' ajaa

Kaikk' eksyneet ja harhailevat henget

Pois kunkin piiriinsä; ja todeks sen
Tää seikka vahvistaa.

Marc. Se katosi,
Kun kukko laulaa alkoi. Kerrotaan,
Ett' aina, kun se aika joutuu, jolloin
Tuloa Vapahtajan vietetään,
Niin laulaa kaiken yön tuo aamulintu.
Nyt, kerrotaan, ei ykskään henki liiku,
Yöt ovat raittihit, ei tähdet koske,
Ei tai'at tartu eikä noidat hurmaa,
Niin armias ja pyhä on se aika.

Hor. Sen olen kuullut ja sen osaks uskon.
Vaan, katso, koitar, punaviitta yllään,
Tuoll' idäss' astuu vuoren kastehille.
Nyt matkahan; ja — se mun neuvoni —
Nuorelle Hamletille kertokaamme
Tään-öinen näky. Hengelläni vannon,
Ett' aave, meille mykkä, hälle haastaa.
Tuon suostuttenko ilmoittamaan hälle,
Kuin velvollisuus on ja rakkaus vaatii?

Marc. Se tehkäämme, ma pyydän; tiedän, missä
Paraiten hänet kohtaa tähän aikaan.

(Lähtevät.)

Toinen kohtaus.

Sama paikka. Fuhlahuone.

(Kuningas, Kuningatar, Hamlet, Polonius, Laertes, Volti-
mand, Cornelius, hoviherroja ja seuralaisia astuu sisään.)

Kuningas: Vaikk' armaan Hamlet veljen kuolemasta
On muisto vielä veres, ja siis meidän pitäis

Suruissa huokailla, ja valtakunnan
Yhdeksi murheen otsaks kurtistua;
Niin sentään järki voittanut on luonnon,
Ett' älyllä me häntä murhehdimme,
Samalla muistellen myös itseämme.
Olemme senvuoks' entis-kälymme,
Nykyisen meidän kuningattaremme,
Tään uljaan vallan kruununperijän,
Niin sanoaksemme iloll' ehkäistyllä, —
Vesissä toinen silmä, toinen kirkas,
Hää-itkulla ja peijais-riemulla,
Ja tasan ilot, murheet punniten, —
Vihille vienyt: estämättä kuullen
Viisaita neuvojanne, jotka vapaast'
On tähän taipunehet. Kiitos siitä!
Nyt, tietäkää, on nuori Fortinbras, —
Halveksuin arvoamme, taikka luullen,
Ett' armaan veli-vainaan kuolon kautta
Valtamme liitteistään on höltynyt, —
Perustuin tähän voiton unelmaan
Hyväksi nähnyt meiltä kiusata
Lähetin kautta takaisin ne maat,
Jotk' isäns' uljahalle veljellemme
Lain mukaan kadotti. — Sen verran siitä.
Nyt itseemme ja tähän istuntoon.
On laita tämä: tässä kirjoittanna
Olemme Fortinbrasin sedälle, —
Mi heikko sairas on ja tuskin kuullut
On veljenpojan vehkeistä, — ett' esteen
Hän panis niille, vallankin kun pestaus
Ja väen-otto, kulungit ja kaikki
Kohtaapi Norjan kansaa. Lähetämme

Siis teidät, Cornelius ja Voltimand,
 Tään tervehdyksen vanhaan Norjaan viemään;
 Mut neuvotteluun kuninkahan kanssa
 Isompaa valtaa emme anna teille
 Kuin myöntää nämä selvät pykälät.
 Hyvästi, kiire ta'atkoon innostanne.

Cornelius. Nyt, kuten aina, sitä osoitamme.

Kun. Sen luulen. Herttaiset jäähyväiset.

(*Voltimand ja Cornelius lähtevät.*)

Ja nyt, Laertes, mitä uutta teillä?
 Teill' ompi pyyntö; se mik' on, Laertes?
 Ei tehdä Tanskan kuninkaalle hukkaan
 Älykäst' anomusta. Mitä voisit
 Sä pyytää, jot' en pyytämättäs antais?
 Ei pää niin sydämmelle heimoa,
 Suun palvelijaks käsi ei niin altis,
 Kuin isällesi Tanskan valta-istuin.
 Laertes, mitä tahdot?

Laertes. Kuninkaani,

Suotuista lupaa Ranskaan palata,
 Jost' omin ehdoin Tanskaan tulin, teille
 Valani tuomaan kruunauksessanne.
 Nyt, tehtävä kun tehty on, sen myönnän,
 Ett' aatos, mieli jälleen Ranskaan palaa,
 Odottain armollista lupaa teiltä.

Kun. Suostuuko isänne? *Polonius*, sano.

Polonius. Niin, kuninkaani, pyynnöll' ahkeralla
 Lupani hitaan voitti hän, ja vihdoin
 Ma hälle annoin raskaan suostumuksen;
 Ma pyydän, suokaa hälle lupa lähtöön.

Kun. Käy onnees kiinni; vallassas on aika,

Sit' avuillasi tahtos mukaan käytä. —

Nyt, Hamlet lankoni, ja poikani, —

Hamlet. (*syrjään*) Parempi lankoa, poikaa huonompi.

Kun. Miks' yhä synkkiin pilviin peitytte?

Hamlet. Te erhetytte, mull' on päivää liiaks.

K:tar. Yön värit nuo pois heitä, hyvä Hamlet,
Ja ilosilmin kuninkaasen katso.

Äl' ijäti, noin silmät maassa, kallist'

Isääsi mullast' etsi. Kellä henki, —

Se jokapäiväist' on, — sen hauta vie,

Ja kuolon kautt' on ijäisyyteen tie.

Hamlet. Niin, rouva hyvä, jokapäiväist' on se.

K:tar. Miks siis niin oudoks sinusta se näkyy?

Hamlet. Ei näy, se on. Ma näköä en tunne.

Ei tumma viittan' yksin, äiti hyvä,

Ei musta, juhlallinen muotipuku,

Eik' ahtaan hengen raskaat huokaukset,

Ei, eikä silmäin runsaat kyyneltulvat,

Eik' alas maahan luotu katsanto,

Ei surun kaikki laadut, tavat, muodot

Mua ilmi tuo: ne kaikk' on näköä,

Ne teeskelyit' on, joita sopii näyttää;

Sisässä mull' on, mik' ei näkyvää,

Ja surun ulkokorua vaan nää.

Kun. Se kaunist' on ja kiitettävää, Hamlet, että
Maksatte murhe-veron isällemme.

Mut, tietkää, kuoli isännekin isä,

Ja samoin tämänkin, ja jälkeen-jääneell'

On lapsen velvollisuus jonkun aikaa

Surua kantaa; mutta lakkaamatta

Noin valittaa on miehuutonta huolta

Ja jumalatont' uppiniskaisuutta,

Osoittaa ynseyttä luojaa kohtaan,
 Sydäntä veltoa ja hurjaa mieltä
 Ja tyhmää, kuritonta järkeä;
 Mi täytymyst' on ja niin yleistä
 Kuin tavallisin seikka aistillemme,
 Miks nurjast' itsepäisnä sydämmelle
 Panemme sitä? Hyi! se rikost' on
 Vainaata, luontoa ja luojaa kohtaan,
 Se kumoo järjen, jonka vanha lause
 On isäin kuolo, ja jok' yhä huutaa
 Niin ensi kuolleest' äsköisehen saakka:
 „Se täytymyst' on“. Heittäkää, ma pyydän,
 Tuo murhe hyödytön, ja isänänne
 Mua pitäkää; sen maailma saa tietää,
 Ett' oletten te lähin saamaan kruunun;
 Ja rakkautt' en osoita ma teille
 Vähemmän hellää, kuin mit' armain isä
 Pojalleen suo. Mit' aikeesenne tulee
 Palata jälleen Wittenbergin kouluun,
 Niin on se aivan toivoamme vastaan;
 Pyydämme, suopukaatte tänne jäämään
 Silmäimme virkistävään loistoon, hovin
 Ens' mieheks, langoksemme, pojaksemme.

K:tar. Äl' anna äitis turhaan pyytää, Hamlet:
 Jää tänne, älä lähde Wittenbergiin.

Haml. Kaikessa teitä, rouva, tottelen.

Kun. Kas, sepä armas, kaunis vastaus.

Kuin mekin Tanskaan jääkää. — Tulkaa, rouva.
 Hamletin jalo, vapaa suostumus
 Hiveltää sydäntäin; ja joka maljan,
 Min kuningas sen muistoks tänään juopi,
 Tykistöt taivahille kertokoot,

Ja kuninkahan kivistäissä kaikuin
 Maan jylinähän taivas vastaa. Tulkaa.
 (*Sotatorven toitaus. Kuningas, Kuningatar seuroineen, Polonius
 ja Laertes lähtevät.*)

Haml. Oi sentään, jos tuo liiaks tiukka liha
 Sulaisi, haihtuis, kasteeks liukeneisi!
 Oi, että taivaan herra itsemurhan
 La'issaan kielsi! Oi mun Jumalani!
 Kuin tylsää, kurjaa, äitelää ja tyhjää
 Tään mailman kaikki toimi minust' on!
 Hyi! hyi! Se ruokoton on kasvitarha,
 Mi siementyyppi; runsaat rikkaruohot
 Sen höystäin peittää. Niiks' onko tullut! Kaksi
 Kuukautta kuollut vaan! — ei, viel' ei kahta:
 Niin uljas kuningas; tuon suhteen niinkuin
 Apollo Marsyaan; niin hellä äidilleni,
 Ett' ei tään poskiin taivaan tuulet saaneet
 Tylysti kosketella. Maa ja taivas!
 Muistanko oikein? Niin, hän riippui kiinni
 Isässän', niinkuin kiihtynyt vaan himo
 Ois nautinnostaan. Ja sentään, kuukaus vaan!
 Mut pois se aatos! — Heikkous, vaimo nimes! —
 Vaan lyhyt kuukaus; rikki viel' ei kengät,
 Joill' isä-raukan ruumista hän saattoi,
 Nioben lailla itkein; — hän, niin hän,
 (Voi suas! elukkakin järjetön
 Ois surrut kauemmin), — setäni vaimo,
 Isäni veljen, isääni sen verran
 Kuin minä Herkuleesen. — Kuukaus vaan!
 Ennenkuin valekyneleitten suola
 Veristä silmää punaamasta herkes,
 Hän miehen otti. — Kiirett' inhoittavaa,

Rutsaiseen vuoteesen noin vinhaan syöstä!

Ei hyvää tää, ja hyvää täst' ei lähde.

Vaan murru sydän, kieltä en saa käyttää.

(*Horatio, Bernardo ja Marcello tulevat.*)

Hor. Oi, terve, herra prinssi!

Haml. Hupaista nähdä teidät terveenä;

Horatio, — niin totta kuin ma elän.

Hor. Niin, herra, köyhä palvelijanne aina.

Haml. Hyv' ystävä, nuo nimet vaihtakaamme.

Miks Wittenbergin jätitte, Horatio? —

Marcello?

Marc. Prinssi hyvä, —

Haml. Hupaista teit' on nähdä. — Hyvää iltaa! —

Vaan miksi Wittenbergin jätitten?

Hor. Halusta laiskuutehen, prinssi hyvä.

Haml. Sit' en sois kuulla vihamieheltänne;

Niin ette piinata voi korviain,

Ett' uskoisin mit' itseänne vastaan

Nyt todistatte: laiskur' ette ole.

Vaan mitä teette Helsingörissä?

Opite juopoks' ennen lähtöänne.

Hor. Isänne hautajaisiin tänne tulin.

Haml. Sua pyydän, koulukumppani, pois pilkka;

Emoni häihin varmaankin sä tulit.

Hor. Niin tosiaan, ne kohta jälkeen seuras.

Haml. Tarkkuutta, näet! peijaisleivokset

Hääpöytään pantiin kylmiltänsä. — Tiedäs,

Pahimman vihamiehen' taivaass' ennen

Tavannut oisin kuin sen päivän nähnyt! —

Isäni, — isän' näkeväni luulen!

Hor. Miss', armas prinssi?

Haml. Hengessäin, Horatio.

Hor. Näin hänet kerran; uljas kuningas.

Haml. Hän oli mies, mies kaikki kaikessa,
En milloinkaan näe hänen vertaistansa.

Hor. Näin hänet viime-yönä, luulen ma.

Haml. Kenenkä näit?

Hor. Isänne, kuninkaan.

Haml. Isäni, kuninkaan!

Hor. Hillitkää hetkeks hämmästyksenne,
Ja kuulkaa tarkkaan, kun ma kerron teille,
Nää herrat tässä todistajiks' ottain,
Sen ihmeen.

Haml. Herran tähden, anna kuulla.

Hor. Kaks' yötä peräkkäin on nämä herrat,
Marcello ja Bernardo, vartiollaan,
Hiljaisen, haudankolkon kesk'yön aikaan,
Isänne kaltahisen haamun nähneet,
Mi, päästä jalkaan täydess' asussa,
Ilmestyy, juhlarassiss' astuu verkkaan
Ja hiljaa ohi: kolmesti näin heidän
Pelosta tuijoittavain silmäins' ohi
Hän kulkee, valtikkansa matkan päässä;
Mut kauhusta he melkein hyyksi hyytyin,
Vait ovat, aivan mykkinä. Tuon mulle
He pelon arkuudella kuiskasivat,
Ja kolmantena yönä läksin myötä.
Juur niinkuin oli kerrottu, niin ajan
Kuin muodon suhteen, totta joka sana,
Tul' aave. Tunsin isänne; tää käsi
Ei niin tuon kaltainen.

Haml. Se missä nähtiin?

Marc. Terassilla, miss' oltiin vahdissa.

Haml. Ja puhuittenko sille?

Hor.

Puhuin, mutta

Ei vastausta; kerran toki, luulen,
 Hän nosti päätänsä ja teki liikkeen,
 Kun olis aikonut hän puhua,
 Mut silloin raikkaast' aamukukko lauloi,
 Ja laulun kuullessaan hän riensi matkaan
 Ja näkyvistä katos.

Haml. Sangen kummaa!*Hor.* Se totta on, niin totta kuin ma elän;

Ja velvollisuudeksi katsoimme
 Siit' antaa teille tiedon.

Haml. Toden totta,

Se mun huolettaapi, hyvät herrat.

Ja tekö vahdiss' ensi yönä?

Marc. ja Bern. Me.*Haml.* Aseissa, kuin?*Marc. ja Bern.* Aseissa.*Haml.* Päästä jalkaan?*Marc. ja Bern.* Kiireestä kantapähän.*Haml.* Kasvoj' ette

Siis nähneet?

Hor. Näimme; silmikko ol' auki.*Haml.* No, näyttikö hän tuimalta?*Hor.* Katseessaan murhett' enemmän kuin vihaa.*Haml.* Punainenko vai kalvas?*Hor.* Kalvas aivan.*Haml.* Ja silmät teihin luodut?*Hor.* Lakkaamatta.*Haml.* Siell' oisin olla tahtonut.*Hor.* Se varmaan

Ois teitä hirvittänyt.

Haml. Luultavasti,
Niin, luultavasti. Viipyikö se kauan?
Hor. Sill' aikaa hyvin lukea voi sataan.
Marc. ja Bern. Kauemmin, kauemmin.
Hor. Ei sillä kertaa,
Kuin minä näin sen.

Haml. Parta harmaa? niinkö?
Hor. Kuin hänen eläissänsä: mustahtavan
Hopean-harmaa.

Haml. Vahtiin tulen yöksi;
Kenties se taasen tulee.

Hor. Sen ma takaan.

Haml. Jos hahmoss' armaan isäni se tulee,
Ma sitä puhutan, vaikk' aukeis horna
Ja vaikenemaan vaatis. Pyydän teitä,
Jos tähän saakka näyn peittää voitte,
Siit' olkaa hiiskumatta vastakin.
Ja vaikka mitä tapahtuis tän' yönä,
Se merkitkää, mut vaiti siitä olkaa;
Palkitsen rakkautenne. Herran haltuun!
Terassill' ennen kahtatoista kohtaan
Ma teidät.

Kaikki. Teidän palvelijanne.

Haml. Ei, ystäväni, niinkuin minä teidän.
Hyvästi!

(*Horatio, Marcello ja Bernardo lähtevät.*)

Aseiss' isänikö haamu!
Ei oikein laita; konnuutt' aavistan.
Jos yö jo olis! Hiljaa, sielun', siksi!
Työt kehnot ihmis-silmä ilmi saa,
Vaikk' allensa ne peittäis vankka maa.

(*Lähtee.*)

Kolmas kohtaous.

Huone Poloniuksen talossa.

(Laertes ja Ophelia tulevat.)

Laertes. Kaluni laivall' ovat; hyvästi!
Kun tilaisuutta on ja tuulet sopii,
Äl' uinaa sisar, tietoj' anna mulle.

Ophelia. Sit' epäiletkö?

Laert. Mitä Hamlettiin
Ja hänen lemmenvehkeisinsä tulee,
Se tapaa vaan on, veren tuoma oikku,
Keväinen orvonkukka, varhainen,
Mut hento, suloinen, mut haihtuvainen,
Vaan tuoksua ja hetken huvitusta,
Ei muuta.

Oph. Eikö muuta?

Laert. Ei, ei muuta.
Näät, luonnon varttuess', ei yksin ruumis
Ja jänteet vartu; kun tuo templi kasvaa,
Edistyy sielun sekä hengen voimat
Samassa myös. Kenties hän nyt sua lempii,
Ja viel' ei tahdon puhtautta tahraa
Likainen vilppi; mutta varo, hällä
Suur' arvo on, eik' omaa tahtoa,
Sill' itse hän on säätyns' alamainen;
Hän ei saa, halvan kansan lailla, itse
Valita; sillä valtakunnan etu
Ja onni riippuu hänen naimisestaan,
Ja senvuoks hänen valintansa määrää
Sen ruumiin suostumus, min pää hän on.
Jos nyt hän sanoo sua lempivänsä,
Niin viisast' on hänt' uskoa sen verran,

Kuin säätynsä ja asemansa mukaan
 Hän teossa voi näyttää; siis sen verran,
 Kuin Tanskan kansan yhteis-ääni myöntää.
 Siis varo, mikä tahra kunnialles,
 Jos, liiaks suostuin hänen lauluihinsa,
 Sydämmes hukkaisit ja puhtaan aartees
 Avaisit hillittömän himon saaliiks.
 Ophelia, kallis sisar, varo sitä;
 Ja lempes jälkijoukossa sä pysy,
 Himojen vaaroist', iskuist' etähällä.
 Sivein impi on jo tuhlaavainen,
 Jos kuulle sulonsa hän paljastaa.
 Parjaaajan ruoskaa puhtainkaan ei välttä;
 Syö usein mato kevään kukkaset,
 Viel' ennenkuin ne silmikostaan puhkee;
 Ja nuoruudenpa raittiiss' aamukasteess'
 On ilman hengen myrkkyy tarttuvaisin.
 Siis varo; pelko luotettavin suoja,
 Ja nuoruus pahin viettelysten tuoja.

Oph. Sun hyvän oppis suljen sydämmeeni
 Sen vartijaks. Mut, veljen', älä näytä,
 Kuin moni jumalaton pappi, muille
 Tiet' ohdakkeista, jyrkkää taivaasen,
 Kun pöyhkeän ja irstaan rentun lailla
 Hän itse himon kukkaisteitä kulkee,
 Hyläten omat neuvons.

Laert. Älä pelkää.
 Ma liiaks viivyn; — vaan tuoss' isä tulee.

(*Polonius tulee.*)

Kahdesti siunatull' on kahden onni,
 Ja kahdet jäähyväiset hyvää tietää.

Polonius. Laertes, vielä täällä? Hyi! pois laivaan!

Purjeittes liepehillä tuuli liehuu;
 Sua varrotaan. Tuoss', — ota siunaus;
(laskein kätensä Laerteen pään päälle)

Ja nämä harvat säännöt muistoos paina:
 Äl' ääneen lausu mietteitäs, ja tekoon
 Äl' äkkipikaist' ajatusta laske.
 Sa nöyrä ole, vaan äl' alhainen;
 Jos hyväks koitellun saat ystävän,
 Sydämmees vaskiköysin kiinnitä se;
 Mut kättäs älä hiestaa liittymällä
 Jokaiseen höyhettömään keltanokkaan.
 Sa riitaa karta, vaan jos riitaan joudut,
 Niin laita, että riitamies sua karttaa.
 Jokaista kuule, harvan kanssa haasta;
 Syyt ota varteen, tuomiotas säästä.
 Pukusi komea, jos varas sietää,
 Vaan turha ei, ei kirjava, mut uljas,
 Sill' usein miestä puvust' arvostellaan
 Ja Ranskan korkeimmilla säätyläisill'
 On, erittäinkin tässä, hieno aisti.
 Äl' ota lainaa, äläkä myös anna,
 Sill' usein laina ystävän vie myötään,
 Ja veloist' aisti talouden tylstyy.
 Mut etenkin: äl' itseäsi petä,
 Ja siitä seuraa, niinkuin päivää yö,
 Ett'et voi pettää muita. Herran haltuun!
 Ne neuvot siunauksessa kypsykööt!

Laert. Nöyrimmät jäähyväiset, isä hyvä.

Pol. Jo aika rientää, lähde, seuras vartoo.

Laert. Ophelia, hyvästi! ja muista tarkoin

Mun sanani.

Oph. Ne muistohoni olen
Ma sulkenut; sun hallussas on avain.

Laert. Hyvästi!

(*Lähtee.*)

Pol. Ophelia, hän mitä sanoi sulle?

Oph. Luvalla lausuin, sanan Hamletista.

Pol. Ahaa! Sep' oivaa! Kerrottu on mulle
Ett' aivan usein nykyaikaan luonas
Hän viettää joutohetkiään, ja sinä
Hänt' alttiist' otat suosiolla vastaan.
Jos niin on, (niinkuin mulle, varoitukseks,
On kerrottu,) niin sen ma sulle sanon,
Ett' itseäs et käsitä niin selvään,
Kuin kunnias ja tyttäreni tulis.
Mik' ompii teillä työnä? Sano totuus.

Oph. Usean rakkauden merkin mulle
Hän suonut ompii.

Pol. Rakkauden? Jopa!
Sa haastelet kuin kypsymätön tyttö
Ja kokematon moisiin vaaran toimiin.
Luotatko noihin hänen merkkeihinsä?

Oph. En tiedä, isäni, mit' aatteleisin.

Pol. No kuule: aattele, ett' olet pöhhö,
Kun rahaks merkit luulet, vaikk' ei ole
Ne täyttä kultaa. Tarkkaan tekos merki,
Tai muuten — jott'en pureksis näin kauan
Tuot' yhtä sanaa — tietää merkit pahaa.

Oph. Isäni, lempens' ilmoitti hän mulle
Siivolla tavalla.

Pol. Niin, ne ei laita tapoja; hyi, vaiti!

Oph. Ja sanojensa vahvikkeeks hän, isä,
Pyhimmät valat luojan nimeen vannoi.

Pol. Niin, teiren satimia. Tiedän, että

Kun veri kuohuu, sydän tulvanansa
 Valoja valaa kielellen. Nuo liekit
 Enemmän loistoa kuin lämmint' antaa,
 Ja sammuvat jo kesken syttymistään;
 Niit' älä tuleks' usko. Tästä lähtein
 Visummin käytä neitseen arvoas,
 Ja seuraas katso paremmaks, kuin että
 Ain' altis käskyst' olet. Hamletista
 Sen verran usko, että on hän nuori,
 Ja suuremp' ala häll' on liikkua
 Kuin sulla. Lyhykäisesti, Ophelia,
 Äi' usko hänen valojaan, ne pettää,
 Ne puvun kanss' ei ole yhtä karvaa,
 Vaan saastaisia himoja ne puoltaa,
 Kuin tekohurskaat parittajat hiisku
 Paremmiin vietelläkseen. Suoraan lausuin:
 Et pienintäkään jouto-aikaa niin saa
 Täst' edes halveksia, ettäs sitä
 Hamletin kanssa haastamalla tuhlaat.
 Se muista, varo itses; tule tiehes.

Oph. Ma teille, isän', olen kuuliainen.

(*Lähtevät.*)

Neljäs kohtaus.

Terassi.

(*Hamlet, Horatio ja Marcello tulevat.*)

Haml. Tuimalta tuntuu sää; nyt oikein kylm' on.

Hor. On kirpeä ja julma pakkanen.

Haml. Mit' ompi kello?

Hor. Lähes kaksitoista.

Marc. Ei, lyönyt on se.

Hor. Onko? Sit' en kuullut.
 Nyt lähestyy siis se hetki, jolloin
 On tapa kummituksen ilmestyä.

(Sotatorven toituksia ja tykinlaukauksia näyttämön takana.)
 Mut mitä tämä tietää?

Haml. Kuningas tän yön valvoo, juo ja mässä,
 Ja peuhaa telmivissä tansseissa;
 Ja aina, kun hän ryypyn renskaa lainoo,
 Niin räikkyin rummut, torvet julistavat,
 Ett' on hän miesi juomaan.

Hor. Tuoko tapa?

Haml. Niin, aivan niin. — Mut minusta
 (Vaikk' olen täällä syntynyt ja näissä
 Oloissa kasvanut) on tätä tapaa
 Jalompi rikkoo kuin seurata.
 Nuo huimaisevat humut meille tuottaa
 Muilt', idän, lännen kansoilt', ivaa, pilkkaa:
 He juupoiks meitä sanovat ja sioiks;
 Ja tämä, totta tosiaankin, riistää
 Töiltämme, vaikka kuinka mainehikkaat
 Ne olis, arvon ytimen ja loiston.
 Niin yksityisenkin käy usein, että
 Pilaava luonnon-vamma, joka ehkä
 On synnynnäinen, (johon hän on syytön,
 Kosk' alkuaan ei määrätä voi luonto,)
 Ja liiallista veren taipumusta,
 Jok' usein järjen tokeet, vallit murtaa,
 Tai tottumusta, joka liiaks haaskaa
 Hyvien tapain muodon; — että, sanon,
 Se, joll' on yksikin vamman merkki, joko
 Satunnan pilkku taikka luonnon luoma, —
 Häll' olkoon, puhtaina kuin armon lähde,

Muut mahdolliset ihmis-avut kaikki,
Niin tää yks vika kaikki turmeleepi
Yleisön silmissä; yks hiukka pahaa
Pilaapi oivan aineen, siihen oman
Likansa purkain.

(*Haamu tulee.*)

Hor. Katsokaa! se tulee.

Haml. Avuksi enkelit ja taivaan armot!
Sa hurskaan henkikö vai häijy peikko?
Taivaanko tuoksun tuot vai hornan tunkan?
Sun aikees armaatko vai ilkeät?
Mun saattaa uteliaaks sun outo muotos.
Sua kutsun Hamletiksi, kuninkaaksi,
Isäksi, Tanskan valtiaaks. Oi, vastaa!
Mua älä sorra epätietoon; sano,
Miks pyhät luusi, kuoloon vihityt,
Hajoitti käärinliinansa? miks häuta,
Jhonka näin sun rauhaan vaipuvan,
Loi raskaat, marmoriset leukans' auki
Ja maalle viskas sun? Se mitä tietää,
Kun sinä, kuollut ruumis, pantsar' yllä,
Kuun välkkehessä kummittelet, tehden
Yön hirveäksi; ja me, luonnon narrit,
Väristen käymme kauheiss' aatoksissa,
Jotk' yli ymmärryksen ulottuu.
Mit' on se? sano! mitä tulee meidän?

(*Haamu viittaa Hamletille.*)

Hor. Hän viittaa teitä kanssaan, niinkuin tahtois
Hän teille yksin jotain ilmoittaa.

Marc. Kas kuinka lempeällä katsannolla
Hän teitä syrjäisempään paikkaan viittaa;
Vaan älkää menkö.

Hor. Älkää, herran tähden!

Haml. Ei puhu hän; ma senvuoks häntä seuraan.

Hor. Oi, älkää, herra!

Haml. Mitä peljättävää?

En neulan hintaa hengelleni pane;

Ja mitä voi hän sielulleni tehdä,

Jok' ompi kuolematon kuin hän itse?

Hän viittaa yhä: — minä seuraan häntä.

Hor. Mut virran luo jos viettelis hän teitä,
Tai huipulle tuon tuiman kallion,

Jok' ulommaksi juurtaan mereen antaa,

Ja siellä uuteen hirmumuotoon muuttuis,

Mi järjen voiman teiltä veis ja hulluks

Tekisi teidät? Aatelkaapa tuota.

Se paikka hullun houreit' ilmankin

Jokaisen tuottaa aivoihin, ken alas

Niin monen syllän päästä mereen katsoo

Ja allaan pauhaavan sen kuulee.

Haml. Hän viittaa yhä: — mene, minä seuraan.

Marc. Te ette mennä saa.

Haml. Pois kätenne!

Hor. Mut, älkää menkö.

Haml. Kohtaloni kutsuu,

Ja ruumiin suoni pieninkin käy vahvaks

Kuin Numidian jalopeuran jänteet. —

(*Haamu viittaa.*)

Hän yhä viittaa. — Päästäkää mua, herrat, —

(*irroittaa itsensä heistä*)

Hiis' olkoon, peikoks noidun sen, jok' estää

Mua nyt; — pois! sanon. — Mene, minä seuraan.

(*Haamu ja Hamlet menevät.*)

Hor. Tuo mielen haave hänet hurjaks saattaa.

Marc. Jälessä; totella hänt' emme saa.

Hor. Niin, seuratkaamme. — Miten päättyy tämä?

Marc. Jotakin Tanskan valtios' on mätää.

Hor. Sit' ohjatkohon luoja!

Marc. Seuratkaamme!

(Lähtevät.)

Viides kohtaus.

Syrjäinen paikka terassilla.

(*Haamu ja Hamlet tulevat.*)

Haml. Mua* minne viet' sä? Kauemmaks en seuraa.

Haamu. Mua kuule.

Haml. Kuulen.

Haamu. Kohta koittaa hetki,

Taas jolloin kuumaan tulikiven liekkiin

Palata täytyy mun.

Haml. Sua, henki parka!

Haamu. Mua älä sääli; hartaasti vaan kuule

Mit' ilmoitan.

Haml. Mun tulee kuulla, puhu.

Haamu. Ja kostaa myös, kun kuullut olet.

Haml. Mitä?

Haamu. Min' olen isäs henki,

Tuomittu ajaks' öisin kulkemaan,

Ja päivät paastomahan valkeassa,

Siks kunnes elämäni inhat synnit

Tulessa puhdistuvat. Jos ois lupa

Ilm' antaa vankeutein salaisuudet,

Tarinan kertoisin, min lientein sana

Sun mieles hurmais, veres nuoren hyytäis,

Kuin tähdet radaltansa silmäs syöksis,

Hajoittais sykkyräiset suortuvas,

Ja joka hi'uskarvan pystyyn nostais
 Kuin hurjan piikkisian harjakset.
 Mut ijäisyyden töit' ei eläväiset
 Saa korvat tietää. — Kuule, Hamlet, kuule,
 Jos armast' isääs rakastit sä koskaan, —

Haml. Oi, herra taivaan!

Haamu. Murhaansa julmaa, luonnotonta kosta.

Haml. Murhaansa?

Haamu. Murhaansa, jok' on itsestään jo julmaa,
 Mut tämä luonnottomin, kauhein, julmin.

Haml. Se kerro siis, jott' yhtä kerkein siivin,
 Kuin hartaus ja rakkauden aatos,
 Ma koston syöstä saan.

Haamu. Sa suostut, huomaan.

Hitaampi rasvaist' yrttiä sä oisit,
 Mi Lethen rannoill' itseensä lahoo,
 Jos tuost' ei mieles heltyis. Kuule, Hamlet,
 Käy huhu, että maatessani käärme
 Mua pisti puistossa; näin koko Tanskaa
 Tuon valheellisen tiedon kautta häijyst'
 On petetty. Mut, jalo nuorukainen,
 Se käärme, joka hengelt' isäs pisti,
 Nyt kantaa kruunua.

Haml. Oi, aavistusta!

Mun setäni!

Haamu. Se sukurutsa, haurelias peto,
 Älynsä tenholla ja konnan taidollaan,
 (Kirottu äly tuo ja taito, joilla
 Noin voimaa vietellä!) sai puolisoni —
 Tuon tekopuhtaan — riettaan himon helmaan.
 Voi, Hamlet, mikä lankeemus ja petos!
 Mua kohtaan, jonka rakkaus niin puhdas,

Ett' aina vihkivalan kanssa kulki
Se käsityksin; ja noin aleta
Tuon hylyn pariin, joka lahjoiltansa
Mun suhteeni on vaivainen!
Mut niinkuin siveys ei koskaan horju,
Vaikk' irstaus sitä kiehtois taivaan-kaunein,
Samaten himo, helmoiss' enkelinkin,
Vuoteesen taivahaiseen kyllästyy,
Ja vainun saapi haaskasta.
Mut, vait! on niinkuin tuntuis aamun henki.
Siis lyhyeen: kun puistoss' iltapuolla
Ma tavan mukaan nukuin, hiipi setäs
Mun turvattoman päälle, pullossa
Kirotn villikaalin mehua,
Ja valoi korvieni soliin tuota
Pitali-nestettä, joll' ihmisvereen
Niin vihollinen vaikutus on, että
Se, nopeaan kuin elohopea,
Kaikk' ihmisruumiin aukot, solat kiertää,
Ja äkkiä, kuin hapain aine maidon,
Verenkin kirkkahan ja terveen hyytää
Ja kokoon juoksuttaa: niin kävi mun;
Äkisti ruohtui, niinkuin Lazaruksen,
Pahoille, ilkeille ruville
Sileä, puhdas ihoni.
Näin multa, nukkuvalta, veli ryösti
Kerrassaan hengen, kruunun, vaimon; tappoi
Mun synnin helmaan, Herran ehtoollista
Ja rippiä ja voitellua vailla,
Ja valmistumatonna tilillen
Mun työnsi, synnit kaikki hartioilla.
Oi kauheata, kauheata, kauheata!

Jos sydän sull' on, älä kärsi tuota,
 Äl' anna Tanskan valtavuoteen tulla
 Himoisen, hauraan sukurutsan käsiin.
 Vaan, miten teetkin työs, sä sieluasi
 Vaan älä tahraa, äidillesi älä
 Sä kosta: taivas häntä rangaiskoon,
 Ja okaat, poveen kätkeyneet, siellä
 Kirvellen pistelköö. Nyt hyvästi!
 Jo kiiltomato huoment' ennustaa,
 Ja tehoton sen valo vaalet' alkaa.
 Hyvästi, Hamlet, hyvästi! mua muista!

(Katoaa.)

Haml. Kaikk' ilman vallat! Maa! Ja mitä vielä?
 Kutsunko hornan myös? Hyi! — Kestä, sydän!
 Koht' älkää vanhetko, te jänteet! Jäykäks
 Mun ruumiini! — „Mua muista!“ Henki raukka,
 Sen teen, niin kauan kuin vaan muisto säilyy
 Tuoss' sekavassa kallossa. Sun muistan!
 Pois muistokirjastani pyyhin kaikki
 Katalat, tyhmät lorut, kaikki kaavat,
 Kaikk' oppilauseet, entisyyden jäljet,
 Joit' ahkeruus ja nuoruus siihen piirsi,
 Ja sinun käskys yksinään ma suljen
 Ajuni kirjaan, hämmentymätönnä
 Halvempiin aineisin; niin, jumal' auta!
 Voi suas, viheliäinen nainen!
 Suas, konna, naurusuu ja häijy konna!
 Esille kirja! — Muistoon täytyy panna,
 Ett' ihminen voi nauraa, yhä nauraa,
 Ja sentään olla konna; tiedän varmaan,
 Ett' ainakin niin Tanskassa on laita.

(Kirjoittaa.)

Siin' olet setä. — Toimeen! Tunnussana
 Se kuuluu: „hyväst', hyvästi, mua muista“.
 Sen olen vannonut.

Hor. (*ulkoa*) Hoi, prinssi!

Marc. (*ulkoa*) Prinssi, hoi!

Hor. (*ulkoa*) Hänt' auta, luoja!

Marc. (*ulkoa*) Niin tapahtukoon!

Hor. (*ulkoa*) Hoi, heleijaa, prinssi!

Haml. Heleijaa, pojat! tule, lintu, tule!

(*Horatio ja Marcello tulevat.*)

Marc. Kuin voitte, prinssi?

Hor. Mitä kuuluu, prinssi?

Haml. Oi, ihmeellistä!

Hor. Kertokaa, ma pyydän.

Haml. En, te sen ilmoitatte.

Hor. Jumal' auta,

En minä.

Marc. Min' en myös.

Haml. Mit' arvelette?

Sit' oisko luulla ihmissydän voinut? —

Vait' olla lupaatten?

Hor. ja Marc. Nimessä taivaan!

Haml. Ei ole konnaa koko Tanskan maassa,
 Jok' ei ois aika lurjus.

Hor. Ei tarvis hengen nousta haudastaan
 Sit' ilmoittamaan.

Haml. Oikein, aivan oikein.

Siis, kursaamatta, parhaaks katson että

Nyt kättä paiskaamme ja eroamme;

Te käytte, minne työt ja halut kutsuu, —

Näät haluja ja töitä jokaisella

On tavallansa, — minä, halpa raukka,
Käyn rukoilemaan.

Hor. Sekaista, hurjaa puhett' on se vaan.

Haml. Jos teitä pahoitin, sit' oikein kadun,
Sydämmest' aivan.

Hor. Ei, ei pahaa mitään.

Haml. Nimessä pyhään! pahaa on, Horatio,
Ja paljon pahaa. Mitä haamuun tulee,
Niin on se kunnan henki, sen voin ta'ata.
Halunne tietää, mitä välillämme
On tapahtunut, voittakaa. Nyt veikot,
Nimessä veljeyden, ystävyiden
Ja kumppanuuden, yksi halpa pyyntö.

Hor. Mik' on se, prinssi? Valmiit olemme.

Haml. Älkääte koskaan kertoko, min näitte
Tän' yönä.

Hor. ja Marc. Emme.

Haml. Hyvä, vannokaa.

Hor. Nimessä kunniani, min' en kerro.

Marc. En, kunniani nimessä, myös minä.

Haml. Tuon miekan kautta.

Marc.

Me jo vannoinimme.

Haml. Niin, niin, tuon miekan kautta.

Haamu. (maan alta) Vannokaa!

Haml. Ha! niinkö mies? vai siellä, kelpo poika?

Kas niin, — te kuulette sen kellarissa, —
Nyt vannokaatte.

Hor. Vala lukekaa.

Haml. Ett'ette koskaan kerro, mitä näitte,
Tuon miekan kautta vannokaatte.

Haamu. (maan alta) Vannokaa!

Haml. Hic et ubique? paikkaa muuttakaamme. —

He tänne, hyvät herrat,
 Ja käsi miekalleni taas: ett'ette
 Te koskaan kerro, mitä kuulitten,
 Tuon miekan kautta vannokaatte.

Haamu. (maan alta) Vannokaa!

Haml. Niin oikein, vanha myyrä! joutuun kaivat.
 Sep' oiva vallinluoja! — Vielä kerran.

Hor. Nimessä taivaan, outoa ja kummaa!

Haml. No, sano tervetulleeks outo vieras.

Horatio, taivaassa ja maass' on paljon,
 Jot' ei voi uneksia tietoviisaat.

Mut tulkaa. — Vannokaa, ett'ette koskaan,

Niin totta kuin teit' armo auttakoon,

Vaikk' olis mulla käytös kuinka outo, —

Kosk', ehkä, vasta-edes katson hyväks

Ruveta hupsun tapaiseksi, — että,

Kun näin mun näätte, silloin ette koskaan

Ristissä käsin näin, tai päätä puistain,

Tai lauseit' epäilyttäviä lausuin,

Kuin: „Niin, niin, tuon tunnen“; — tai „Voisin, kun
 vaan tahtoisin“; —

Tai „Jos tohtis vaan“; — tai „On niitä, jotka tietää“; —

Tai moisill' umpilauseill' ilmaise

Minusta mitään tietävänne: — että

Sit' ette tee, niin totta kuin teit' armo

Hädässä auttakoon, se vannokaa!

Haamu. (maan alta) Vannokaa!

Haml. Pois rauhaan, henki häiritty! — Nyt, herrat,
 Sulimmat jäähyväiset teille lausun,

Ja jos niin halpa mies, kuin Hamlet, teille

Osoittaa jollakin voi ystävyyttään,

Ei tahto puutu, suokoon Luoja. Sisään nyt;

Mut sormi huulill' aina, muistakaatte.
Sijoiltaan aika mennyt on: — voi, että
Juur minä synnyin laittamaan sit' ehjäksi!
Nyt tulkaa; yhdessä me menkäämme.

(Lähtevät.)

Toinen Näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Huone Poloniuksen talossa.

(Polonius ja Reinhold tulevat.)

Polonius. Vie hälle rahat nuo ja kirjeet, Reinhold.

Reinhold. Kyll', armollinen herra.

Pol. Ja viisaast' oikein tekisit sä, Reinhold.

Jos, ennenkuin käyt luonaan, tiedustaisit
Sen miehen käytöstä.

Reinh. Sit' aioinkin ma.

Pol. No, hyvä, hyvä. Ensin, näet, kysyt
Kuin monta Tanskalaist' on Pariisissa,
Ja keitä, mistä, kuinka elävät he,
Ja millä, kenen seurassa, ja miten.
Ja kun näin kiertäin, kaartain huomaat, että
On poikan' tuttu, silloin lähemmäksi
Sa karkaa kysymyksilläs. Hänt' ollos
Vaan hiukan tuntevanas; sano näin:
„Ma tunnen hänen isäns', ystävänsä
Ja, osaks, hänet“; — ymmärrätkö, Reinhold?

Reinh. Kyll', aivan hyvin.

Pol. „Osaks hänet, mutta“,
 Voit lisätä, „en tarkoin; vaan jos hän on
 Se, joksi luulen, on hän sängen hurja,
 Sen ja sen tapainen“; — voit valhetella
 Hänestä mitä tahdot, mut ei mitään,
 Mi loukkais kunniata, muista se;
 Vaan tuollaisia hurjan, huiman töitä,
 Jotk' ovat nuoruuden ja vapauden
 Toveriks' yleisesti tunnetut.

Reinh. Kuin kortin lyönti?

Pol. Niin, tai juominen,
 Miekkailu, kiroominen, riidanhimo,
 Huoraaminen: niin pitkälle voit mennä.

Reinh. Se loukkais kunniata, hyvä herra.

Pol. Ei suinkaan, kun vaan moitteitasi höystät.
 Mut älä lisää, hälle häpeäksi,
 Ett' olis hillitön hän nautinnoissaan,
 Sit' en ma sois; vaan viat tee niin kauniiks,
 Kuin olis ne vaan vapauden tahraa,
 Tulisen mielen ilmi leimahdusta,
 Ja veren hillittömän irstaisuutta,
 Jot' ei voi ykskään välttää.

Reinh. Mutta, herra, — —

Pol. Miks tätä käskenkö?

Reinh. Niin, sitä tietää
 Ma tahtoisin.

Pol. Niin, tuuman' on, näät, tämä,
 Ja luullakseni varma on se juoni:
 Nuo turhat virheet poikaani sa heität,
 Kuin työssä saadun pienen tahran vaan,
 Se huomaa;
 Jos puhekumppanis nyt, jota tutkit,

Tuon nuorukaisen joskus syypääks nähnyt
 On näihin vikoihin, niin varmaan hän
 Lopettaa tähän tapaan: „herraseni“,
 Tai niin; tai „ystävä“, tai „hyvä herra“, —
 Sen mukaan miten sen maan tapa on
 Tai arvo muuten vaatii.

Reinh. Hyvä, hyvä.

Pol. Ja sitten tekee näin hän, — näin hän — Mitä
 Ma olin sanoa? — Hiis' olkoon, jotain
 Sanoa piti mun; — ma mihin jäinkään?

Reinh. Lopettaa tähän tapaan: „herraseni“,
 Tai „ystävä“ tai niin, tai „hyvä herra“.

Pol. Lopettaa tähän tapaan, — niin, niin aivan:
 Näin päättää hän: — „sen herran tunnen; hänet
 Ma eilen näin, tai jolloinkulloin toiste;
 Sen ja sen kanssa; ja, kuin sanoitten,
 Hän nakkas korttia, tai päissään telmäs,
 Tai pallisilla tappeli, tai kulki
 Hän ehkä pahamaineisehen paikkaan“,
 (Se on, näet, porttolaan,) tai jotain muuta. —
 Ja katsos nyt:

Totuuden touta näin käy valheen syöttiin;
 Ja näin me viisaat älyniekat voimme
 Salaisten juonten sekä mutkain kautta
 Ja kiertoteisin tulla itse tielle.

Tään opin, neuvon mukaan poikaani
 Nyt tiedustele. Käsitäthän, mitä?

Reinh. Käsitän.

Pol. Herra kanssas! Hyvästi!

Reinh. Mut, hyvä herra —

Pol. Hänen halujansa

Omistas arvaa.

Reinh. Kyllä.

Pol. Katso, että

Hän soitantoaan harjoittaapi.

Reinh. Kyllä.

Pol. Hyvästi!

(*Reinhold lähtee.*)

(*Ophelia tulee.*)

No, Ophelia? mitä nyt?

Oph. Voi, isäni, ma säikähdin niin kovin.

Pol. No mistä, Herran nimessä?

Oph. Kun huoneess' istuin neuloen, niin astui Eteeni Hamlet, — hatutonna, jakku Revittyn' auki, sukat likaisina Ja sitehittä nilkkaan asti riippuin, Kuin vaate kalvas, kalisevin polvin, Ja katsanto niin kurjan surkea, Kuin ois hän maalle syösty helvetistä Kauheita kertomahan.

Pol. Hourupäissään

Kai rakkaudesta?

Oph. En tiedä, isä,

Mut pahoin pelkään.

Pol. Mitä sanoi hän?

Oph. Hän tarttui kovin ranteeseni kiinni, 'Siit' astui taappäin käsivarren matkan, Ja, toinen käsi silmäin yli näin, Hän kasvojani tarkkaan katsoi, niinkuin Niit' olis piirtää aikonut. Näin seisoi Hän kauan. Vihdoin, — hiukan kättän' puistain Ja nyökyttäin näin kolme kertaa päätään, — Niin haikeasti huokas hän ja syvään, Kuin olis rinta musertunut aivan

Ja henki lähtenyt. Mun sitten päästi,
 Ja, pää yl' olan taappäin kääntyneenä,
 Tien näkemättään löytävän hän näytti:
 Ovellen silmäins avutta hän astui
 Ja loi ne minuun, kunnes katosi.

Pol. Käy, seuraa mua; kuningasta etsin.
 Tää oikein rakkauden hourett' on,
 Jok' omaan vimmapäisyyteensä sortuu,
 Ja hurjiin töihin tahdon vie niin hyvin
 Kuin moni muukin himo taivaan alla,
 Mi luontoamme vaivaa. Häntä säälin. —
 Ehk' olit tily hälle viime-aikaan?

Oph. En, isäni; vaan käskystäanne kirjeet
 Pois lähetin ja seuran' hältä kielsin.

Pol. Hän siit' on hulluks tullut. Kadun, ett'en
 Älyllä tarkemmalla tutkistellut.
 Ma häntä; leikiks luulin tuon ja aikeeks
 Sua turmella. Tuo hiiden epäluulo!
 Yht' omituista meille vanhuksille
 On liioiteltu, turha luulotus,
 Kuin nuorisolle miettimisen puute.
 Nyt kuninkahan luo: tään hälle kerron;
 Enemmän kiusaa tuottais salaaminen,
 Kuin vihaa lemмен ilmi-antaminen.
 Tule.

(Lähtevät.)

Toinen kohtaus.

Huone linnassa.

(Kuningas, Kuningatar, Rosencrantz, Gyldenstern ja seura-
 laisia tulee.)

Kun. Oi terve, Rosencrantz ja Gyldenstern!
 Ei harras halu yksin nähdä teitä,

Apunne tarve myöskin meitä vaati
 Näin jouduttamaan teitä. Tuttu teille
 On muutos Hamletin; siks sanon sen,
 Kosk' ennellään ei ole sisänäinen
 Eik' ulkonainen ihminen. Mi lienee,
 Pait isän kuolemata, vinyt hältä
 Näin kaiken itsetuntemuksen, sit' en
 Voi aavistaakaan. Pyydän teitä kumpaa,
 Kosk' ootte hälle tutut lapsuudesta
 Ja yhden luonteiset ja yhtä nuoret,
 Ett' tänne hoviin suvaitsette jäädä
 Vähäksi aikaa, häntä seurassanne
 Huveihin johtamaan, ja urkkimahan,
 Sen verran kuin vaan tilaisuus sen sallii,
 Häll' onko joku tuntematon vaiva,
 Jot' auttaa vois, jos saisimme sen tietää.

K:tar. Hän usein teistä puhuu, hyvät herrat;
 Ja, varma olen, kaht' ei ole toista,
 Jotk' ois niin rakkaat hälle. Suvaitkaatte
 Se ystävyiden työ nyt meille tehdä,
 Ett' ajan jonkun täällä vietätten
 Avuksi sekä hyödyks toivollemme,
 Niin käyntinne niin teille palkitsemme,
 Kuin tulee kiitollisen kuninkaan.

Rosencrantz. Teill', armolliset majesteetit, on
 Rajaton valta suurta tahtoanne
 Enemmän käskyn muodoss' ilmoittaa
 Kuin pyynnön.

Gyldenstern. Kumpaistakin tottelemme,
 Ja, kaikin voimin alttihina teille,
 Me tarjoamme nöyräst' apuamme
 Ja käskyä vaan odotamme.

Kun. Kiitos,
Ylevä Gyldenstern ja Rosencrantz!

K:tar. Kiitos,
Ylevä Rosencrantz ja Gyldenstern!
Ja, pyydän, poikani luo heti käykää,
Tuon muuttunehen raukan. — Joku teistä
Luo Hamletin nuo herrat saattakoon.

Gyld. Jumala suokoon käyntimme ja työmme
Hänelle hyödyksi ja avuks.

K:tar. Amen!

(Rosencrantz, Gyldenstern ja muutamia seuralaisia lähtee.)

(Polonius tulee.)

Pol. Mun kuninkaani, lähettiläät Norjast'
On tervehinä palanneet.

Kun. Ain' olet
Sa ollut hyvän sanomien tuoja.

Pol. Vai niin? Siit' olkaa varma, kuninkaani,
Kuin sieluni on tehtäväni pyhä
Niin Jumalaa kuin kuningasta kohtaan.
Nyt luulen, (jos vaan aivun' yhtä tarkan
Saa vainun sukkeluuden jäljistä
Kuin ennen,) luulen, sanon, keksineeni
Hamletin hulluutehen tosi syyn.

Kun. Se kerro, sitä kuulla haluan.

Pol. Mut lähettiläät ensin; sitten tulee
Kemujen päällisruoaks uutiseni.

Kun. Heit' itse pyydä sisään tulemaan.

(Polonius lähtee.)

Hän sanoo, armas Gertrud, keksineensä
Poikamme tautiin syyn ja perijuuren.

K:tar. Syy, varon ma, ei muu kuin isän kuolo
Ja meidän liian kiire naimisemme.

Kun. Siit' otan selvän.

(*Polonius palajaa, Voltimand ja Cornelius mukana.*)

Terve ystäväni!

No, Voltimand, mit' uutta Norjasta?

Voltimand. Suotuisin vastaus terveisiin ja pyyntöön.

Kuningas oiti pani estämään

Veljensä pojan pestaukset, jotka

Hän luuli varustuksiks Puolaa vastaan,

Mut, tarkoin tutkittuaan, huomasi, että

Ne teitä koski, herrani. Siit' äissään,

Kun vanhaa, heikkoa ja sairasta

Näin viekkaast' eksytettiin, vangitutti

Hän Fortinbrasin. Tää het' itsens' antoi,

Sai vanhukselta nuhteita, ja vihdoin

Sedälleen vannoi, ett'ei enää koskaan

Hän tarttuis Tanskaa vastaan aseisin.

Riemuiten tuosta vanhus hälle antoi

Eläkkeeks kolmetuhat kruunua

Ja täyden vallan viedä Puolaa vastaan

Ne soturit, jotk' oli pestannut hän.

Ja pyytää, — kuten tässä on selvitetty, —

(*Antaa hänelle paperin.*)

Ett' armost' antaisitte tämän joukon

Vapaasti käydä halki maittenne,

Sellaista vakuutta ja palkkaa vastaan,

Kuin säätää kirja tuo.

Kun.

Se mieleen meille;

Lukea tahdomme sen aikanansa,

Asiat' aatella ja vastata.

Kuitenkin, kiitos oiva-toimestanne!

Levolle menkää. Illaks tervetulleet

Pitoihin tänne!

(*Voltimand ja Cornelius lähtevät.*)

Pol. Nyt se toimi päättyi.

Mun herrani ja armollinen rouva,
 Jos selvittämään rupeaisin, mitä
 On majesteetti, velvollisuus, miksi
 Yö yötä, päivä päivää, aika aikaa,
 Se ois yön, päivän, ajan tuhlaamista.
 Siis, kosk' on lyhyys viisauden sielu,
 Ja laajuus vaan sen ruumiin koristetta,
 Niin olen lyhyt. Poikanne on hullu:
 Sen hulluks sanon; sillä, mitä muuta,
 Tarkasti määriteltynä, on hulluus
 Kuin ett'ei olla muuta kuin vaan hullu.
 Mut olkoon.

K:tar. Mutkat pois ja asiaan.

Pol. En käytä, rouva, mutkia, sen vannon.

Hän hullu on, se totta; totta, että
 Se paha on, ja paha, että totta.
 Hupainen sananväänne; mutta pois se;
 En käytä mutkia. Ett' on hän hullu,
 Se myöntäkäämme. Jäljellä nyt, että
 Syyn harkitsemme tähän muutokseen,
 Tai oikeammin: puutokseen; näät, tuolla
 Puutteellisella muutoksell' on syynsä.
 Niin, siihen jäämme nyt, ja se on jäännös.
 Nyt aatelkaa:

On tytär mulla, — on, kosk' on hän mun —
 Jok' antoi, niinkuin lapsen tulee, mulle,
 Huomatkaa, tämän. Päättäkää nyt itse.

„Taivaalliselle, sieluni epäjumalalle, kauniiksi kaunis-
 tetulle Ophelialle“.

Huono sanantapa, hävytön sanantapa: „kaunistettu“
 on hävytön sanantapa. Mutta kuulkaa nyt. — Niin:

„Hänen komealle valko-povellensa, nämä“ j. n. e.

K:tar. Tuon onko Hamletilta saanut hän?

Pol. Ma kaikki kerron, rouva; malttakaa. —

(Lukkee)

„Epäile tähden paloa

Ja kirkkaan päivän valoa;

Totuutta valheeks luule,

Mut lempeäni kuule.

Oi, kallis Ophelia! Minulta sujuu huonosti tuo runo-
mitta. Mulla ei ole taitoa huokauksiani mitata; vaan että
sua suuresti lemmin, sinä sydämmeni lemmitty, usko se.
Jää hyvästi!

Ijäti sinun omas, armahin neito, niin kauan
kuin tämä ruumis elää.

Hamlet.“

Tään tyttäreni näytti, niinkuin piti,
Ja lisäksi hänen kosintansa, miten
Se kävi, ajan, paikan, tavan, kaikki
Hän uskoi mulle.

Kun. Mitä? tyttö siihen
Suostuiko?

Pol. Mitä minust' aattelette?

Kun. Ett' oletten te jalo, kunnan mies.

Pol. Sen näytän. Mitä luulisitte, jos
Tuon lemmenkiihkon vauhdiss' oisin nähnyt,
(Sen huomasiinkin, tietkää, ennenkuin
Sen tyttö kertoi,) mitä luulisitte,
Te armas kuningas ja kuningatar,
Jos kirjalaukkuna tai lompakkona
Ma oisin heille ollut; viihdytellyt
Vaan sydäntäni, mykkänä ja vaiti,
Ja jouten heidän tointaan katsellut?
Mit' aattelisitte? Ei, suoran lausuin

Ja neuvoin nuorta neitostani näin:
 „On Hamlet prinssi, sulle liian suuri,
 Ei käy se laatuun“; sitten häntä käskin,
 Ett' erillään hän prinssin seurast' oisi
 Ja lahjat kieltäis pois ja sanantuojat.
 Näin tein, ja neuvot hyväkseen hän käytti.
 Mut Hamlet, hyljättynä, — lyhyesti, —
 Tul' ensin synkäks, sitten syömättömäks,
 Ja sitten unettomaks, sitten heikoks,
 Ja sitten löyhäks, ja niin askelettain
 Hulluksi noin ja vimmapäiseks, joka
 Surettaa meitä kaikkia.

Kun. Ja tuonko

Syyks luuletten?

K:tar. Voi olla, siltä näyttää.

Pol. Niin onko käynyt milloinkaan, ma kysyn,
 Ett' olen varmaan sanonut: „niin on“,
 Ja toisin ollut on?

Kun. Ei tietääkseni.

Pol. Tuo tuosta eroittakaa, jos on toisin.

Ja jäljen kun vaan löydän, kyllä keksin
 Miss' salattun' on totuus, vaikka ois se
 Maan uumenissa.

Kun. Mitä tulis tehdä?

Pol. Kuin tiedätten, hän usein tuntikaudet
 Käy täällä käytävässä.

K:tar. Se on totta.

Pol. Ophelian silloin hänen luokseen päästän;
 Me seinäverhon taakse kätkeymme,
 Ja tarkkaamme. Jos Hamlet hänt' ei lemmi,
 Eik' ole järjiltään siis senvuoks mennyt,

Niin virkamiehenä en pyydä olla,
Vaan auran kurkeen tartun.

Kun. Tehdään se.

Kitar. Mut, kas, kuin synkkänä hän käy ja lukee
Tuo raukka tuolla.

Pol. Pois, ma pyydän, menkää.

Het' isken häneen kiinni; — saanko luvan? —

(**Kuningas, Kuningatar ja seuralaiset lähtevät.**)

(**Hamlet tulee, lukien.**)

Pol. Kuin voitte, hyvä Hamlet prinssi?

Haml. Hyvin, Jumalan kiitos.

Pol. Tunnetteko minua, hyvä prinssi?

Haml. Erinomaisen hyvin. Olette kalakauppias.

Pol. En suinkaan, prinssi hyvä.

Haml. Sitten soisin, että olisitte niin kunniallinen
mies.

Pol. Kunniallinen, niinkö, prinssi?

Haml. Niin, hyvä herra. Kunniallinen mies, tähän
maailman aikaan, on yksi ulosvalittu kymmenestä tuhan-
nesta.

Pol. Aivan totta, hyvä prinssi.

Haml. Sillä jos aurinko siittää matoja kuolleessa
koirassa ja, jumalana, haaskaa suutelee, — Onko teillä
tytärtä?

Pol. On, hyvä prinssi.

Haml. Älkää päästäkö häntä aurinkoon: Jumalan
lahjat ovat siunausta; mutta mitä, jos tyttärenne tulis siu-
nattuun tilaan. — Varokaa, ystävä.

Pol. Mitä tuolla tarkoitatte? (*syrjään*) Aina vaan ty-
tärtäni! — kuitenkin ei hän alussa tuntenut minua; sano
minut kalakauppiaksi. Pitkälle mennyttä, pitkälle! Ja to-
sin minäkin nuoruudessani kärsin äärettömiä tuskia rak-

kauden takia, melkeinpä tuollaisia. Jos taas häntä puhuttelisin. — Mitä lulette, prinssi hyvä?

Haml. Sanoja, sanoja, sanoja.

Pol. Mistä asiasta on puhe, prinssi hyvä?

Haml. Kenen välillä?

Pol. Tarkoitan, mistä asiasta kirjassa on puhe?

Haml. Parjauksista, herraseni. Tuo ilkkuileva konna väittää tässä, että vanhoilla miehillä on harmaa parta, että heidän kasvonsa ovat rypylliset, että heidän silmistänsä tippuu sitkeätä rukaa ja pihkaa, ja että heillä on ylenmääräinen älyn puute ja sitä paitse sangen heikot lanteet. Vaikka nyt lujasti ja vakavasti kaiken tämän todeksi uskon, en kuitenkaan katso soveliaaksi, että sitä näin kirjaan pannaan; sillä te itse, hyvä herra, tulisitte yhtä vanhaksi kuin minä, jos voisitte ravun lailla käydä takaperin.

Pol. (*syrjään*) Vaikka tuo on hulluutta, on siinä kuitenkin järjestystä. — Ettekö tahdo lähteä pois täältä ilmanhengestä, hyvä prinssi?

Haml. Hautaaniko?

Pol. Tosiaankin, siellä on ilmanhengestä poissa. — (*syrjään*) Kuinka sattuvia joskus hänen vastauksensa ovat! onnen kohtaus, joka hulluudelle usein tapahtuu, ja jota ei viisas, terve järki niin helposti keksi. Ma jätän hänet nyt, ja mietin keinoa, miten saada hänet ja tyttäreni yhtymään. — (*ääneen*) Kunnioitettava prinssi, otan nöyrimmät jäähyväiset.

Haml. Ette voi, hyvä herra, mitään minulta ottaa, jota suuremmalla mielihyvällä antaisin, paitse henkeäni, paitse henkeäni, paitse henkeäni.

Pol. Hyvästi, hyvä prinssi!

Haml. Noita ikäviä vanhoja narreja!

(*Rosencrantz ja Gyldenstern tulevat.*)

Pol. Etsitte Hamlet prinssiä; tuoss' on hän.

Ros. (*Poloniukselle*) Jumalan rauha teille, herra!

(*Polonius lähtee.*)

Gyld. Kunnioitettava prinssi!

Ros. Rakkahin prinssi!

Haml. Minun oivat, hyvät ystäväni! Kuinka voit sinä, Gyldenstern? Ah, Rosencrantz! Hyvät veikot, kuinka voitte?

Ros. Kuin keskinkertaiset maan lapset ainakin.

Gyld. Siinä onnelliset, ett'emme ole ylen-onnelliset. Emme ole aivan nyplänä Onnettaren myssyssä.

Haml. Ettekä hänen kenkänsä anturoina?

Ros. Emme kumpaakaan.

Haml. Tyys-sijanne on siis hänen uumiensa kohdalla, tai hänen suosionsa keskipisteessä?

Gyld. Niin tosiaan, me olemme hänen uskotuitaan.

Haml. Salaisissa asioissa kaiketi? Aivan oikein: hän on portto. — Mitä uutta?

Ros. Ei muuta, prinssi hyvä, kuin että maailma on tullut rehelliseksi.

Haml. Sitten on tuomiopäivä tulossa; mutta uutisenne ei ole totta. Suokaa minun lähemmin tiedustella: mitä pahaa, hyvät ystävät, olette Onnettarelle tehneet, että hän teidät tänne vankihuoneeseen lähetti?

Gyld. Vankihuoneesen?

Haml. Tanskanmaa on vankihuone.

Ros. Sitte myös koko maailma.

Haml. Niin, ja oiva onkin, jossa on monta kome-
roa, karsinaa ja soppea, ja joista Tanska on pahimpia.

Ros. Me emme sitä luule, prinssi hyvä.

Haml. No, teistä se ei siis ole vankihuone; sillä

mitään ei ole itsessään hyvää tai pahaa, vaan meidän luulomme sen siksi tekee. Minusta se on vankihuone.

Ros. No, sitten siihen on kunnianhimonne syynä se on liian ahdas hengellenne.

Ham. Oi, hyvä jumala! Voisin olla suljettuna pähkinän kuoreen ja pitää itseäni äärettömäin valtain hallitsijana, jos ei vaan noita pahoja unia olisi olemassa.

Gyld. Jotka unet, todellakin, ovat kunnianhimoa; sillä kunnianhimon todellinen olemus on pelkkää unen varjoa.

Ham. Unethan itse ovat pelkkää varjoa.

Ros. Epäilemättä, ja kunnianhimo on minusta niin leijuvaa ja löyhää laatua, että se vaan on varjon varjoa.

Ham. Siis ovat kerjäläisemme tosi-olentoja, ja hallitsijamme ja pöyhistelevät sankarimme kerjäläisten varjoja. Eikö lähdetä hoviin? sillä minä en, totta vieköön, osaa järjellä keskustella.

Ros. ja *Gyld.* Olemme valmiit teitä palvelemaan.

Ham. Ei mitään sellaista: en tahdo teitä asettaa muiden palvelijaini rinnalle; sillä, puhuakseni teille kunnian miehenä, mulla on hirvittävä saattoseura. Mutta, pysyäksemme ystävyiden sileällä tiellä, mitä teette Helsingörissä?

Ros. Tulimme, hyvä prinssi, teitä tervehtimään; ei muuta asiata.

Ham. Minä kerjäläis-parka olen köyhä kiitoksistakin. Kiitän teitä kuitenkin, vaikka, hyvät ystävät, kiitokseni tosiaan eivät ole puolen penninkään arvoiset. Eikö teitä ole käsketty tänne? Tuletteko omasta taipumuksesta? Onko käyntinne vapaa-ehtoinen? Joutuun! Olkaa rehelliset mua kohtaan; joutuun, joutuun! No, sanokaa!

Gyld. Mitä meidän pitää sanoa, prinssi hyvä?

Haml. No, jotakin, mutta tarkoitukseen sopivata. Teitä on tänne käsketty; ja jotakin tunnustuksen tapaista on teidän katseessanne, jota peittämään teidän viattomuutenne ei ole tarpeeksi kavala. Minä tiedän, että hyvä kuningas ja kuningatar ovat teitä käskeneet.

Ros. Missä tarkoituksessa, prinssi hyvä?

Haml. Se on teidän sanottava. Mutta suokaa minun rukoilla teitä kumppanuutemme oikeuksien, nuoruutemme yksimielisyyden, uskollisen ystävyyden liiton ja kaiken vieläkin kallehimman nimessä, jolla parempi puhuja voisi teitä kehoittaa: olkaat suorat ja vilpittömät mua kohtaan: onko teitä tänne käsketty vai eikö?

Ros. Mitä sanotte?

Haml. Niin, nyt ma olen jäljillä. — Jos mua rakastatte, älkää mitään peittäkö.

Gyld. Hyvä prinssi, meitä on käsketty.

Haml. Minä sanon teille, minkätähden; näin minun ennako-tietoni tekee teidän ilmoituksenne liikanaiseksi, ja vait'olo-lupauksenne kuninkaalle ja kuningattarelle ei horju hiuskarvaakaan. Olen vähässä ajassa (syytä en tiedä) kadottanut kaiken iloisuuteni, heittänyt sikseen tavalliset harjoitukseni, ja niin alakuloinen on todella mielentilani, että maa, tämä oiva rakennus, näyttää minusta alastomalta vuorenniemeltä; tuo juhlallinen kunniatelta, ilma, nähkääs, tuo ihana kaareileva taivaankansi, tuo majesteetillinen, kultavalkeilla kirjailtu katto ei minusta ole muuta kuin joukko saastaisia, myrkyllisiä höyryjä. Mikä mestariteos ihminen on! kuinka ylevä järjeltään! kuinka ääretön taidoiltaan! kuinka elävä ja ihmeteltävä muodoltaan ja liikunnoiltaan! toimissaan kuinka enkelin näköinen! ajatuk-sissaan kuinka Jumalan kaltainen! maailman kaunistus! olentojen alkukuva! Ja kuitenkin, mitä on tuo tomun

ydin? Miehet ei minua huvita, ei, eikä naiset liioin, vaikka hymynne näyttää teidän sitä luulevan.

Ros. Hyvä prinssi, minulla ei mitään sellaista mielessä ollut.

Haml. Miksi sitten nauroitte, kun sanoin, ett'ei miehet mua huvita?

Ros. Ajattelin, prinssi hyvä, että jos miehet teitä ei huvita, laihan muonan teiltä varmaan näyttelijät saavat: me tapasimme heidät tiellä, he ovat tulossa tänne tarjoamaan teille palvelustaan.

Haml. Se joka kuninkaana näyttelee, on tervetullut; hänen majesteetinsa on saapa veronsa minulta; matkustava ritari käyttäköön miekkaansa ja kilpeänsä; rakastajan ei tarvitse ilmaiseen huokailuun; leikin laskija näyttelköön osansa rauhassa loppuun; ilveilijä naurattakoon niitä, joiden sydänkalvoa kutkuttaa, ja rakastajatar purkakoon vapaasti sydämensä, vaikka runomitta siitä hiukan sotkeutuisikin. Mitä näyttelijöitä he ovat?

Ros. Samoja, jotka teitä niin suuresti ennen huvittivat, murhenäyttelijät kaupungista.

Haml. Mistä syystä he kuljeksivat? Pysyväinen olopaikka olisi heille parempi sekä maineen että tulojen suhteen.

Ros. Luulen, että heidän estymisensä on seurauksena hiljan tapahtuneista muutoksista.

Haml. Onko heillä vielä sama arvo kuin minun kaupungissa ollessani? Onko heillä yhtä paljon ihailijoita?

Ros. Ei suinkaan ole.

Haml. Mikä siihen syynä? Rupeavatko he ruostumaan?

Ros. Ei, heidän harrastuksensa käy vanhaa tottu-

nuttaan. Mutta, hyvä herra, siellä on sarjallinen lapsia, pieniä keltanokkia, jotka kirkuvat kimakammin kuin puhetapa vaatisi, ja palkkioksi saavat armottomia käsientaputuksia. He ovat nyt yleisön mieleen, ja morkkaavat niin noita halpoja teatereita, (joksi he niitä nimittävät,) että moni miekallinen mies pelkää hanhenkynää ja tuskin uskaltaa niihin mennä.

Haml. Mitä! Lapsiako? Ken heitä elättää? Millä he palkataan? Eivätkö he kauemmin tointansa jatka kuin laulu-ääni kestää? Eivätkö he vastaisuudessa sano, jos itse kypsyisivät halvoiksi näyttelijöiksi, (niinkuin hyvin luultavaa on, jos ei heidän apukeinonsa parempia ole), että heidän kirjailijansa ovat tehneet heille vääryyttä, kun ovat panneet heitä omaa tulevaisuuttaan panettelemaan?

Ros. Todellakin, paljon on ollut tekemistä molemmin puolin; ja kansa ei pidä syntinä kiihoittaa heitä riitaan. Joku aika takaperin ei maksettu näytelmästä penniäkään, jos ei runoilija ja näyttelijä siinä toista puolta kolhaissut.

Haml. Onko se mahdollista?

Gyld. Oi, siinä on paljon aivuja haaskattu.

Haml. Vievätkö pojat voiton?

Ros. Vievät niinkin, prinssi hyvä; Herkuleen taakkoineen lisäksi.

Haml. Se ei ole kummaa, sillä setäni on kuninkaana Tanskassa, ja ne samat, jotka, isäni eläissä, irmastelivat häntä, maksavat nyt kaksikymmentä, neljäkymmentä, viisikymmentä, jopa satakin kultakolikkoa hänen pienoiskuvaan. Tuhat tulimmaista! siinä on jotakin ylenluonnollista, jos tietoviisaat saisivat siitä selvän.

(*Torventoituksia näyttämön ulkopuolella.*)

Gyld. Tuossa tulevat näyttelijät.

Haml. Hyvät herrat, tervetultuanne Helsingöriin! Kätenne! Kas niin! Ulkonaiset temput ja juhlamenot ovat tervehtimisessä välttämättömät. Suokaa minun tällä lailla tervehtiä teitä, jotta minun käytökseni näyttelijöitä kohtaan (jonka, tietäkää se, pitää ulkonaisesti näyttää kau- niilta) ei olisi enemmän kohteliaan näköistä kuin teitä kohtaan. Tervetultuanne! Mutta minun isä-setäni ja äiti- tätini ovat väärässä.

Gyld. Minkä suhteen, prinssi hyvä?

Haml. Minä olen hullu vaan luode-pohjan aika- na; kun tuuli on etelässä, voin eroittaa haukan haika- rasta.

(*Polonius palajaa.*)

Pol. Onni teitä seuratkoon, hyvät herrat!

Haml. Kuulkaa, Gyldenstern; — ja te myös; — kummallekin korvalle kuulija: tuo suuri imilapsi, jonka tuossa näette, ei ole vielä päässyt kapalostaan.

Ros. Hän on ehkä siihen toistamiseen joutunut, sillä vanhain ihmisten sanotaan tulevan lapsiksi uudestaan.

Haml. Ennustan, että hän tulee minulle kertomaan näyttelijöistä; huomatkaa! — Aivan oikein, herraseni: maanantai-aamuna, ihan niin.

Pol. Hyvä herra, minä tiedän uutisia.

Haml. Hyvä herra, minä tiedän uutisia. Kun Roscius oli näyttelijänä Roomassa, —

Pol. Näyttelijät ovat tulleet, prinssi hyvä.

Haml. Lorua!

Pol. Kunniani sanalla, —

Haml. „Ja kukin tuli aasillaan“, —

Pol. Parhaimpia näyttelijöitä maailmassa, olkoon kysymyksessä murhe- tai huvinäytelmä, paimennäytelmä tai

historiallinen näytelmä, historiallinen paimennäytelmä, paimen-ilveily, historiallinen murhe-näytelmä tai historiallis-paimenellinen murhe-ilveily, yhtämittäinen toiminta tai rajoittumaton runous; Seneca ei ole liian vaikea eikä Plautus liian helppo. Kirjoitettuja osia toimittamaan sekä omasta päästään laskettelemaan ovat he ainoat laatuansa.

Haml. „Oi Jephta, tuomar' Israelin“, mik' aarre sulla oli!

Pol. Mikä aarre oli hällä, prinssi hyvä?

Haml. Niin:

„Ei muuta kuin kaunis tytär vaan,
Jota lempi hän kaikella innollaan“.

Pol. (*syrjään.*) Aina vaan tytärtäni.

Haml. Enkö ole oikeassa, vanha Jephta?

Pol. Jos minua Jephtaksi sanotte, on minulla tytär, jota lemmin kaikella innolla.

Haml. Ei, se ei seuraa.

Pol. Mitä sitten seuraa, prinssi hyvä?

Haml. Niin:

„Se tiedoss' on
Vaan kohtalon“,

ja sitten, kuten tiedätte:

„Se kävi niin
Kuin arveltiin“, —

joululaulun ensimmäinen värsy selvittää asian lähemmin; sillä kas, tuossa tulee hauskuttajani.

(*Neljä tai viisi näyttelijää tulee.*)

Tervetultuanne, hyvät herrat; tervetultuanne kaikki! — Hupaista nähdä sinut terveenä: — tervetultuanne, hyvät ystävät! — Kah, sinä vanha ystävä! Oi, kuinka kasvosi

ovat karvoittuneet siitä kun viimeksi sinut näin: tuletko tänne Tanskaan mulle partaasi päristelemään? — Kah! minun armas neitoni ja haltijani! Olette, totta maar, neitsykäiseni, sitten kun teidät viimeksi näin, lähestyneet taivasta kokonaisen kengänkoron. Suokoon Jumala, ett'ei äänenne olis, kelpaamattoman kultarahan lailla, kadottanut kimeyttänsä. Hyvät herrat, olette kaikki tervetulleet. Tahdomme kiihkeästi, niinkuin Ranskan haukkamiehet, hyökätä kaikkeen, mitä näemme: heti joku puhe. Joutuun! antakaa meille näyte taidostanne; joutuun, innokas puhe!

Ensim. näyttelijä. Mikä puhe, herra prinssi?

Ham. Kuulin sinun kerran lausuvan minulle puheen, mutta sitä ei näytelty koskaan, tai, jos niin tapahtui, korkeintaan kerran, sillä kappale, muistaakseni, ei miellyttänyt suurta yleisöä; se oli niinkuin rahvaalle sammin-mäti. Mutta minun mielestäni ja muiden, jotka tämmöisiä asioita ymmärtävät paljon paremmin kuin minä, oli se erinomainen kappale, toimintaan katsoen hyvin järjestetty, ja yhtä suurella maltilla kuin taidolla tehty. Muistan jonkun sanoneen, ett'ei ollut värsyissä tarpeeksi höystettä tekemään sisällystä maukkaaksi, eikä mitään sisällystä esitystavassa, joka olis tekijän intoa ilmoittanut, vaan hän sanoi sen olevan vilpítőntä laatua, yhtä raitista kuin suloista, ja monta vertaa enemmän kaunista kuin kaunistettua. Yksi puhe siinä erittäin minua miellytti: se oli Aeneaan kertomus Didolle, vallankin se kohta, jossa hän puhuu Priamon murhasta. Jos se vielä on muistossanne, niin aloittakaa tästä säkeestä: — annas olla, annas olla; —

„Tuo julma Pyrrho, jalopeuran lailla“, —

— ei, niin se ei ole; — Pyrrholla se alkaa: —

„Tuo julma Pyrrho, — jonka asu, musta

Kuin hänen hankkeensa, on kuin se yö,

Kun tuohon surman hepoon kätkeyi hän, —
 Nyt tahrinunna hirmu-heraldikall'
 On synkän muotonsa; hän pääst' on jalkaan
 Punainen aivan, julmaks kaunistettu
 Isien, äitein, tytärten ja pöikain
 Verillä, jotka kuivaks polttaa liekki,
 Hirmuisen, synkän loiston luoden tuohon
 Kirottuun murhaan. Raivost' innostuin
 Ja kuumuudesta, ja noin peitettynä
 Hurmeella hyytyneellä, silmät hehkuin
 Kuin kekäleet, tuo pirullinen Pyrrho
 Nyt vanhaa, kunnan Priamota etsii“. —
 Niin, jatkakaa te.

Pol. Saakeli soikoon, oivasti lausuttu; hyvällä painolla ja kelpo aistilla.

Ens. näytt. „Ja tapaa hänet, kun hän Kreikkalaisiin Raukeena hyökkää; ukon vanha miekka, Kavaltain kättä, jääpi, mihin putoo, Ja käskyä ei kuule. Heikompaansa Nyt Pyrrho riehuin karkaa, kaukaa tähtää; Mut julman miekan suhinasta kaatuu Jo vanhus hermoton. Sen iskun tuntee Eloton Ilium; hehkuvaisen päänsä Se maahan laskee hirmu-ryskinällä, Mi Pyrrhon korvat hurmaa: katso! miekka, Mi kunnan Priamon lumipäätä kohti Jo iski, näyttää ilmaan tarttuvan; Kuin hirmupatsas Pyrrho siinä seisoo Ja, horjuin tahdon välillä ja teon, Ei mitään tee. Mut niinkuin usein myrskyn edellä Hiljaista taivaass' on, ei liiku pilvet,

Ei puhu tuulet, maa on vait kuin hauta,
 Kun äkist' ukon-ilma jyrinällä
 Repäisee pilvet halki: niin myös Pyrrhon
 Herättää kosto taineesta taas toimiin.
 Vasara Kyklopin ei iskenyt
 Ikuseks tehtyyn Marsin rautapaitaan
 Niin armottomasti, kuin Priamoon
 Nyt Pyrrhon hurmehinen miekka iski.
 Hyi! Onnetar, sa portto! Jumalat,
 Neuvoihin tulkaa, valta hältä viekää;
 Pyörästään kehät, puolat särkekää,
 Ja vierittäkää kappa taivaast' alas
 Syvimpään helvettiin!“

Pol. Se on liian pitkä.

Haml. Se annetaan parran-ajajan käsiin samassa kuin teidän partanne. — Ma pyydän, jatka; — hänelle pitää olla hullutuksia ja rivoja juttuja, muuten hän nukkuu. — Jatka, joudu Hekubaan.

Ens. näytt. „Oi surkeutta!

Kas kuinka homsuisena kuningatar“ —

Haml. Homsuinen kuningatar?

Pol. Se on hyvä; homsuinen kuningatar on hyvä.

Ens. näytt. „Nyt avojaloin juoksee, liekkejä

Uhaten kyyneleillään; riepu päässä,
 Miss' äsken virve hehkui; hamehena
 Lakana, pelon kiirehissä saatu,
 Mi heikot, tuskain syömät lanteet peittää.
 Ken tuon ois nähnyt, myrkkykielin tehnyt
 Ois valtarikost' Onnetarta vastaan.
 Jos hänet itse jumalat ois nähneet,
 Kun ilkkuvan hän Pyrrhon näki paloiks
 Repivän hänen puolisonsa ruumiin,

Niin, (jos heit' onni kuolevaisten koskee,)

Ois vaimon huikaiseva koston huuto

Palavat taivaan silmät kastellut

Ja herättänyt säälin jumaloissa“.

Pol. Kas vaan, eikö hänen kasvonsa muutu ja silmät vety! — Ma pyydän, lopeta.

Haml. Se käy hyvin; piakkoin saat mulle loput lausua. — Hyvä herra, laittakaa näyttelijöille kelpo hoito. Kuulettenko, käskekää, että heitä pidetään hyvin, sillä he ovat aikakauden lyhykäinen selitys, sen lyhyt aikakirja. Kuoltuanne olisi huono hautakirjoitus teille parempi, kuin eläissänne paha maine heidän luonaan.

Pol. Hyvä prinssi, tahdon heitä kohdella heidän ansionsa mukaan.

Haml. Tuhat tulimmaista, mies, paljon paremmin. Jos jokaista kohdeltaisi ansion mukaan, ken silloin selkäsaunasta pääsisi. Kohdelkaa heitä heidän arvonsa ja maineensa mukaan; jota vähemmän he ansaitsevat, sitä suuremman ansion te saatte hyvydestänne. — Viekää heidät mukananne.

Pol. Tulkaa, hyvät herrat.

Haml. Seuratkaa häntä, hyvät ystävät. Huomenna tahdomme nähdä näyteltävän.

(*Polonius lähtee, näyttelijät mukana, paitse ensimmäinen.*)

Kuulkaa, vanha ystävä, osaatteko näytellä Gonzagon murhaa?

Ens. näytt. Osaamme, prinssi hyvä.

Haml. Huomen-illalla pitää sitä näytettämän. Voitte kai, hätätilassa, oppia kaks- tai kuustoista-säkeisen puheen, jonka minä aion kirjoittaa ja sovittaa kappaleesen, voittehan?

Ens. näytt. Voin, prinssi hyvä.

Haml. Hyvä; seuratkaa tuota herraa, ja varokaa, ett'ette pilkkaa häntä. — (*Ensimmäinen näyttelijä lähtee.*) Hyvät ystävät, (*Rosencrantz'ille ja Gyldenstern'ille.*) hyvästi iltaan asti; tervetultuanne Helsingöriin!

Ros. ja Gylde. Armollinen prinssi! —

Haml. Niin, herran haltuun! —

(*Rosencrantz ja Gyldenstern lähtevät.*)

Nyt ma olen yksin.

Oi konnaa minua ja halpaa orjaa!
 Tuo näyttelijä, eikö kummaa, pelkkään
 Haaveesen, intohimon unikuvaan
 Niin kuvituksens' saattoi kiinnittää,
 Ett' aivan kalvaaks tunne kasvot muutti,
 Toi vedet silmiin, muotoon hämmästyksen,
 Masenti äänen, kaikki hengenvoimat
 Sovitti aineen mukaan; ja tuon kaiken
 Vaan tyhjän vuoks! Hekuban vuoks! Mit' oli
 Hekuba hälle tai hän Hekuballe,
 Ett' itkis häntä? Mitäpä, jos hällä
 Ne syyt ja vihjat vimmaan ois kuin mulla?
 Upottais näyttämön hän kyyneleillään,
 Kahuillaan kaikkein korvat särkis, hulluks
 Sais syyllisen ja hurmais viattoman,
 Peloittais tietämättömän, ja näön
 Ja kuulon voimat ihmisiltä veis.
 Mut minä,
 Haluton, veltto konna, täällä houraan,
 Kuin haaveksija tylsänä, ja sanaa
 En hiisku, kuninkaankaan puolesta,
 Jolt' omaisuus ja kallis henki häijyst'
 On ryöstetty. Ma pelkuriko olen?
 Ken konnaks mua sanoo? kalloon iskee?

Partaani nytkii, silmiini sen sylkee?
Nenäni näppii? valheen kurkkuuni
Ain' asti keuhkoon paiskaa? Ken sen tekee?
Haa!
Hiis' olkoon! niellä saan sen. Oikein! Mulla
On kyyhkyn maksa, sappi multa puuttuu,
Mi karvaaks tekis sorron; muuten aikaa
Tuon orjan haaskall' oisin syöttänyt
Kaikk' ilman korpit. Rietas verikoira!
Kavala, häijy, julma, irstas konna!
Oi, kosta!
Mua pöllöä! Niin, uljast', että minä,
Tuon murhatun, tuon armaan isän poika,
Jot' ajaa koston helvetit ja taivaat,
Kuin portto sanoiks sydäntäni purkaan
Ja kiroan ja noidun, niinkuin homsu,
Kuin kyökkipoika!
Hyi! Työhön aivot! Kuullut olen, että,
Kun syynalaiset näkee näytelmän,
Tuo kuvaamisen tenhovoima heihin
Niin koskee, että heti rikoksensa
He tunnustavat; murha, vaikk'ei ääntä
Sill' ole, puhuu ihmeellistä kieltä.
Isäni murhan kaltahista jotain
Nyt näyttelijäin pitää näytellä
Mun sedälleni; katseitaan ma tarkkaan,
Sydäntä järkytän: jos säikähtää hän,
Niin tiedän tieni. Haamu, jonka näin,
Voi olla piru: piru pukeuta
Voi sorjaan muotoon; niin, ja ehkä käyttää
Hän synkkää mieltäni ja heikkouttain, —

Kosk' omans' ovat moiset luonteet hälle, —
Minulle turmioksi. Paremman
Perusteen tahdon: näytelmällä tiedän
Kuninkaan omantunnon ansaan viedä.

(Lähtee.)

Kolmas Näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Huone linnassa.

(Kuningas, Kuningatar, Polonius, Ophelia, Rosencrantz
ja Gyldenstern tulevat.)

Kuningas. Ja ettekö te minkään juonen kautta
Syyt' urkkia voi tuohon sekasortoon,
Mi hurjaks, vaaralliseks raivoks yltyin
Elämän rauhan hältä raatelee?

Rosencrantz. Hän myöntää hämmennystä tuntevansa,
Mut syyt' ei lainkaan tahdo sanoa.

Gyldenstern. Eik' ollut helppo häntä tutkistella;
Hän tekohullun viekkaukella pakoon
Vaan luiskahti, kun taudin tosikantaa
Me tiedustimme.

Kun. Hyvin kohteliko
Hän teitä?

Ros. Täyden ylimyksen lailla.

Gyld. Mut paljon pakoittaa hän koitti mieltään.

Ros. Hän säästän kyseli, mut kysymyksiin
Hän aulist' aivan vastas.

K:tar. Koitittenko

Esittää hälle jotain huvitusta?

Ros. Niin, jalo rouva, sattumalta tiellä
Me näyttäjöitä tapasimme; hälle
Sen kerroimme, ja jonkun ilon näytti
Se hälle tuottavan. He hoviss' ovat,
Ja, niinkuin luulen, käsky heill' on näyttää
Tän' iltana jo hälle.

Polonius. Aivan oikein;

Ja näytäntöön mun kauttani hän kutsuu
Molemmat teidän majesteetinne.

Kun. Halusta aivan; sangen hauskaa mulle,
Ett' on niin mielissään hän. Hyvät herrat,
Hänt' yhä vietelkää ja kiihoitelkaa
Huveihin moisiin.

Ros. Kyllä, jalo herra.

(*Rosencrantz ja Gyldenstern lähtevät.*)

Kun. Sinäkin, rakas Gertrud, jätä meidät.

Me salaa laitoimme, ett' tänne Hamlet
Nyt tulee ja, kuin sattumalta, täällä
Ophelian kohtaa. — Minä ja Polonius,
(Vakoojat lailliset,) niin asetumme,
Ett', itse näkymättä, kaikki näämme,
Ja päättää voimme heidän yhdynnästään
Ja siitä, miten Hamlet käyttäytyy,
Nuo lemmentuskatko ne häntä vaivaa
Vai ei.

K:tar. Ma olen kuuliainen. Mutta,
Mit', Ophelia, sinuun tulee, toivon,
Ett' ihanuutes on se armas aihe,
Mi Hamletia hurmaa; toivon myöskin,

Ett' avus hänet järjillen taas saattaa,
Molempain kunniaks.

Ophelia. Sit' itse toivon.
(**Kuningatar lähtee.**)

Pol. Kävele tääll', Ophelia! — Nyt piiloon,
Jos suvaitsette. (*Ophelialle.*)

Lue tuota kirjaa;

Sen varjoll' yksin-olosi sä peität. —
Siit' usein soimataan, — ja liian usein
Se nähdään, että hurskaall' olennolla
Ja hartahalla muodoll' itse pirun
Suloiseks teemme.

Kun. Liiaksikin totta!
Se puhe tuimast' omaantuntoon sattui!
Ruseella kaunistettu porton poski
Ei, keinoon katsoin, häijymp' ole kuin
Makeitten sanain suhteen minun työni.
Voi, taakkaa raskasta!

Pol. Hän tulee; piiloon, herra kuningas.
(**Kuningas ja Polonius lähtevät.**)
(**Hamlet tulee.**)

Haml. Ollako, vaiko ei, se kysymys: —
Jalompaa onko hengen kärsiä
Kaikk' onnen tuiman iskut sekä nuolet,
Vai käydä miekkaan tuskain tulvaa vastaan,
Lopettain kaikki? — Kuolla, — nukkua, —
Ei muuta; — luulla, uness' että päättyy
Tuhannet kiusat nuo ja sieluntuskat,
Nuo lihan perinnöt, — se loppu hartaast'
Ois halattava. Kuolla, — nukkua: —
Nukkua! kenties uneksia? — siinä
Se vastus. Millaiset lie unet kuolon,

Kun poiss' on maalliset nuo ahdistukset,
 Se arveluttaa. Ja tuo arvelu
 Se kurjan elämän niin pitkäks saattaa.
 Ken kärsis ajan ilkkua ja vitsaa,
 Hylätyn lemmen tuskaa, korskan pilkkaa,
 Vääryyttä sortajan, lain väännellystä,
 Virastoit' ylpeitä ja potkuja,
 Joit' ansiokkaat epatoilta kestää,
 Jos puukon tutkaimella suoran tehdä
 Vois elämästään? Ken nuo haitat kärsis
 Ja hikois, voihkais elon kuorman alla,
 Jos pelko, mitä tulee kuolon maassa, —
 Tuoss' salatussa, jost' ei matkamiesi
 Palaja ykskään, — niin ei hurmais mieltä,
 Ett' ennen kärsimme nää tietyt vaivat,
 Kuin uusiin riennämme, joit' emme tunne?
 Näin pelkureiks meit' omatunto saattaa,
 Ja päätöksemme luonnonraittiin muodon
 Mietinnän kalvas karva sairaks muuttaa,
 Ja innokkaat ja ytimekkäät hankkeet
 Uraltaan luistavat tuost' arvelusta
 Ja teon nimen kadottavat. — Vaiti!
 Ihana Ophelia! — Nainen, sulje
 Sun rukouksiis rikokseni kaikki.

Oph. Kuin voitte, prinssi, monest' ajasta?

Haml. Nöyrästi kiitän; hyvin, hyvin, hyvin.

Oph. Sain muistoja ma teiltä, prinssi hyvä,
 Joit' aikeess' olin aikaa teille jättää;
 Ne ottakaa, ma pyydän.

Haml. En, en suinkaan;

En koskaan teille mitään antanut ma.

Oph. Kyll' annoitte, sen hyvin muistatten,

Ja lisäksi sanoilla niin makeill', että
 Niist' arvo lahjan karttui; nyt, kun tuoksu
 On mennyt, pois ne annan; rikkaat lahjat
 Jalolle luontehelle köyhiks muuttuu,
 Kun rakkautta antajalta puuttuu.

Kas, tuossa, hyvä prinssi.

Haml. Ha, ha, olettenko siveä?

Oph. Prinssi!

Haml. Olettenko kaunis?

Oph. Mitä tarkoittatte, herra?

Haml. Jos olette siveä ja kaunis, niin älkää antako siveytenne seurustella kauneutenne kanssa.

Oph. Voiko, prinssi hyvä, kauneudella olla parempaa seuraa kuin siveys?

Haml. Aivan hyvin, sillä kauneuden voima voi pikemmin tehdä siveyden parittajaksi, kuin siveyden valta voi tehdä kauneuden kuvakseen. Tuo kuului muinoin hiukan oudolta, mutta nyky-aika näyttää sen todeksi. Minä rakastin teitä muinoin.

Oph. Niin tosiaan, prinssi hyvä, mun saitte sitä uskomaan.

Haml. Teidän ei olisi pitänyt uskoa minua; hyviä tapoja ei saa niin istutetuksi vanhaan varteemme, ett'ei tuosta jäisi makua. En rakastanut teitä.

Oph. Sitä enemmän petyin.

Haml. Mene luostariin sinä. Miks syntisiä sinä ilmoihin saattaisit? Itse minä olen jokseenkin siveä; kuitenkin voisin itseäni syyttää töistä semmoisista, että paras, kun ei äitini olisi minua synnyttänyt. Olen hyvin ylpeä, kostonhalukas, kunnianhimoinen; enemmän on rikoksia viittaustani odottamassa, kuin mulla ajatuksia niitä keksimään, kuvausvoimaa niitä muodostamaan, tai aikaa niitä

toimeen panemaan. Mitä tällaiset veijarit kuin minä maan ja taivaan välillä matelevat? Me olemme aika konnia kaikki; älä ketään meistä usko. Mene luostariin. Missä on isänne?

Oph. Kotona, prinssi hyvä.

Ham. Sulkekaa ovet hänen jälkeensä, ett'ei hän muualla kuin talossaan hupsuna liiku. Hyvästi!

Oph. Oi, auttakaa häntä, armahat jumalat!

Ham. Jos naimisiin menet, annan sulle myötäjaisiksi tämän kirouksen: ollos niin puhdas kuin lumi ja kirkas kuin jää, et kuitenkaan välttä parjausta. Mene luostariin, mene. Hyvästi! Tai jos kaiken mokomin naimisiin tahdot mennä, niin ota hupsu; sillä järkimiehet tietävät liian hyvin, mitä hirmu-otuksia heistä teette. Mene luostariin, mene, ja heti. Hyvästi!

Oph. Oi, taivahan vallat, saattakaa hänet entiselleen!

Ham. Tunnen myöskin maalaustaitonne, aivan hyvin. Jumala on teille kasvot luonut, ja itse teette itsellenne toiset. Te keikutte, te sipsutatte, te sopotatte, puhutte herjanimillä Jumalan luoduista, ja vallattomuutenne pidätte viattomuutena. Kas niin; minä en enää sitä kaipa: se on minut hulluksi tehnyt. Emme, sanon minä, enää lainkaan naimisia kaipa: ne, jotka jo naineet ovat, jääkööt eloon, kaikki paitse yksi; loput olkoot mitä ovat. Luostariin mene.

(*Lähtee.*)

Oph. Mik' oiva henki pirstoiks mennyt! Silmä
Hovikon, viisaan kieli, urhon kalpa,
Tään kauniin vallan kukoistus ja toive,
Tapojen peili, taidon esikuva,
Ihanteen ihanne, ja kaikk' on mennyt!

Ja minä, naisist' onnettomin, kurjin,
 Jok' imin noiden lemmenvalain mettä,
 Nään kuin tuo valtava ja jalo järki
 Rämisten soi kuin soinnuttomat kellot;
 Nään kuinka hulluus raataa kukkean
 Nuoruuden kauniin muodon. Voi mua vaan,
 Mit' olen nähnyt ja nyt nähdä saan!

(*Kuningas ja Polonius palajavat.*)

Kun. Vai lempi! Ei, se häll' ei mieless' ole;
 Ja puhe, vaikka hiukan muodotonta,
 Ei hulluudelta tunnu. Häll' on jotain,
 Jot' alakuloisuudessaan hän hautoo;
 Ja sikiö, näin siitetty, ma pelkään,
 Voi tulla turmioks. Sit' estääkseni,
 Tään reippaan panen päätöksen ma toimeen:
 Koht' Englantiin hän menköön vaatimaan
 Sen veron, jot' on laiminlyöty maksaa.
 Kentiesi meri-ilma, vieraat maat
 Ja vaihtelevat esinehet poistaa
 Tuon sydänt' ahdistavan, oudon aiheen,
 Jot' aivut yhä mieltii, hänet tehden
 Vieraaksi itselleen. Mit' arvelette?

Pol. Se hyvää tekee; mutta luulen sentään
 Ett' alkuna ja syynä noihin tuskiin
 Hylätty lempi on. — No, Ophelia!
 Sanoja prinssin älä turhaan kerro;
 Kuulimme kaikki. — Tehkää tahtonne;
 Mut antakaa, jos hyväks näätte, äidin
 Näytelmän jälkeen kahden kesken hältä
 Nuo huolet urkkia ja peittämättä
 Käsiksi käydä; minä, jos sen suotte,
 Asetun tuota kuulemaan. Jos äiti

Ei selvää saa, niin lähettäkää hänet
 Pois Englantiin, tai pankaa lukon taakse,
 Min parhaaks näätte.

Kun. Sen ma teen. Ei saa
 Vapaina hullut prinssit vaelttaa.

(*Lähtevät.*)

Toinen kohtaus.

Sali linnassa.

(*Hamlet tulee ja muutamia näyttelijöitä.*)

Haml. Lausukaa, olkaa niin hyvä, tämä puhe, niinkuin minä sen teille lausuin, sujuvalla kielellä; mutta jos sitä kangerratte, niinkuin moni meidän näyttelijöistä, niin kuulisin yhtä hyvin palovartijan värsyjäni lausuvan. Älkää myöskään ilmaa liiaks käsillänne hosuko, näin, tällä tavalla; vaan tehkää kaikki siivosti; sillä itse intohimonkin virrassa, hyrskyssä ja (niin sanoakseni) pyörteessä pitää teidän hankkia ja osoittaa kohtuutta, joka tekee sen miellyttäväksi. Oi, sydäntäni vihlaisee, kun kuulen tuollaisen kömpelön, paksutukkaisen kolhon repivän himonsa kappaleiksi, jopa ihan ryysyiksi, halkais-takseen alhaisen korvia, joka, suurimmaksi osaksi, ei muuta ymmärrä kuin hullutuksia ja melua. Sellaiselle suurisukselle pöykkärille soisin kelpo löylytyksen; hän on hirviötä hirveämpi. Sellaista välttäkää, ma pyydän.

Ens. näytt. Siitä olkaa varma, prinssi.

Haml. Mut älkää liian laimeakaan olkō, vaan ottaa oma ymmärryksenne johtajaksi. Sovittakaa sanat toimintaan ja toiminta sanoihin, tarkasti vaarinottaen ette poikkea luonnollisesta kohtuudesta; sillä kaikki sel-

lainen liioitteleminen on vastoin näytelmän tarkoitusta, jonka tehtävänä aluin on ollut ja vieläkin on pitää ikäänkuin kuvastinta luonnolle, näyttää hyvyydelle sen omat piirteet, pahuudelle sen oma kuva, ja itse aikakaudelle ja ajan ruumiille sen oma muoto ja luonto. Jos tätä nyt liioitellaan tai laimeasti esitellään, niin saattaa se kyllä oppimattomissa herättää naurua, mutta järki-ihmistä se vaan suututtaa; ja yhden ainoan järkimiehen moite pitää teille olla suurempi-arvoinen, kuin huoneen täysi noita toisia. Oi! näyttelijöitä on, joiden itse olen nähnyt näyttelevän, — ja kuullut muiden heitä kiittävän, oikein ylistämällä, — joilla, pilkkaamatta puhuen, ei ollut kristityn puhetapaa, eikä kristityn eikä pakanan eikä ihmisen käyntiä, vaan rehentelivät ja ärjyivät niin, että luulin jonkun luonnon oppipojan ihmisiä tehneen, ja hutiloimalla lisäksi, niin inhoittavasti he ihmisyyttä kuvailivat.

Ens. näytt. Toivon että tuo on meillä johonkin määrin poistettu.

Haml. Oi, poistakaa se kokonaan. Ja älkää antako niiden, jotka narrina näyttelevät, puhua enemmän kuin mitä heidän osaansa kuuluu; sillä heidän joukossaan on sellaisia, jotka itse nauravat, saadakseen joukon tyhmiä katselijoita myöskin nauramaan; vaikka, samaan aikaan, joku tärkeä kohta kappaleessa olisi huomioon otettava. Tuo on hävytöntä, ja osoittaa aivan surkuteltavaa kunnianhimoa siinä narrissa, joka niin tekee. Menkää, laittakaa itsenne valmiiksi.

(*Näyttelijät lähtevät.*)

(*Polonius, Rosencrantz ja Gyldenstern tulevat.*)

Haml. No, mitä, herra hyvä? Tahtooko kuningas kuulla tätä kyhäystä?

Pol. Tahtoo, ja kuningatar myös, ja heti nyt.

Haml. Käskekää näyttelijöitä joutumaan.

(*Polonius lähtee.*)

Ehkä tekin molemmat tahtoisitte heitä jouduttaa.

Ros. ja Gylde. Kyllä, herra prinssi.

(*Rosencrantz ja Gyldenstern lähtevät.*)

Haml. Horatio! Hoi!

(*Horatio tulee.*)

Hor. Täss' olen, altis palveluksehenne.

Haml. Sin' olet kelpo mies, Horatio,

Ja paras, minkä tavannut ma olen.

Hor. Oi, armas prinssi, —

Haml. Min' en imartele;

Mit' ylennystä toivoa voin sulta,

Jonk' ainoa on tulo vilpas mieli,

Joll' elantos ja vaattees hankit? Köyhää

Miks imartelisin? Ei, nuoleskelkoon

Makea kieli tyhmää koreutta,

Ja norjiks käykööt polven saranat,

Miss' auttaa kumarrus. Siit' alkain, kuules,

Kun kallis sieluni sai ehdonvallan

Ja arvostaa voi ihmisiä, määräs

Sun omakseen se; sillä näytät siltä

Kuin, kaiken puutteessa, et mitään puuttuis,

Ja onnen suosiot ja puustit vastaan

Samalla mielell' otat. Autuaat

Ne, joiden pää ja sydän niin on yhtä,

Ett' eivät, onnen pillinä, sit' ääntä

Soi, jota soitetaan. Mies anna mulle,

Jok' ei oo himon orja, hänet suljen

Sydämme' pohjukkaan, niin, sydämmeni

Sydämmeen, niinkuin sun. — Jo liiaks näistä. —

Tän' yönä kuninkaalle näytellään;
 Yks kohta näytelmässä johtaa mieleen
 Mit' isän' kuolemasta kerroin sulle;
 Kun tulee tämä kohta, pyydän että
 Sa kaikki sielus voimin tarkastat
 Mun setääni. Jos tuossa kohdass' ei
 Salattu rikos loukostansa lähde,
 Niin on se henki hornan, minkä näimme,
 Ja minun mielikuvani niin mustat
 Kuin tuonen sepän ahjo. Tarkkaan katso;
 Ma itse silmän' isken häneen kiinni.
 Yhdessä sitten huomioitamme
 Me vertaamme.

Hor. Hyv' on. Jos näyteltäissä
 Hän varkain peittää vähääkään, ja pakoon
 Näin luikahtaa, niin varkauden maksan.

Haml. Jo tullaan. Hupsuks ruveta taas täytyy.
 Valitse paikka.

(Tanskalainen marssi. Torven toitauksia.)

**(Kuningas, Kuningatar, Polonius, Ophelia, Rosencrantz,
 Gyldenstern, ynnä muita tulee.)**

Kun. Kuinka voi Hamlet serkkumme?

Haml. Oivasti, todellakin; niinkuin kyykäärmeen kes-
 tissä: syön ilmaa, lihoten lupauksista. Niin ette voi sal-
 vokukkoja syöttää.

Kun. Se vastaus ei kuulu minuun, Hamlet; nuo sa-
 nat eivät ole minun.

Haml. Eikä minunkaan enään. — *(Poloniukselle)* Hyvä
 herra, näyttelittehän kerran yliopistossa, eikö niin?

Pol. Niin aivan, prinssi hyvä; ja hyvänä näyttelijänä
 mua pidettiinkin.

Haml. Ja kenen osaa te toimititte?

Pol. Julius Caesarin osaa toimitin; sain surmani uhkeassa Capitoliossa; Bruto minut tappoi.

Haml. Sepä ruton työtä tappaa semmoista uhkeata vasikkaa. — Ovatko näyttelijät valmiit?

Pol. Ovat, prinssi hyvä; he odottavat käskyänne.

K:tar. Tule tänne, hyvä Hamlet, minun luokseni istumaan.

Haml. Ei, äiti hyvä, tämä rauta vetää enemmän.

Pol. Ohhoo! huomasitteko sitä?

Haml. Saanko maata helmoissanne, neiti?

(*Istuu Ophelian jalkain juureen.*)

Oph. Ette, prinssi.

Haml. Pää helmoissanne, minä tarkoitan?

Oph. Saatte, prinssi.

Haml. Ajattelitteko minun tarkoittaneen sopimatomia?

Oph. En ajatellut mitään.

Haml. Ihana on ajatus maata tyttösen jalkain juuressa.

Oph. Mitä, prinssi?

Haml. Ei mitään.

Oph. Olette hupainen, prinssi hyvä.

Haml. Ken? Minäkö?

Oph. Niin, prinssi hyvä.

Haml. Oi, herranen aika! vallan verraton leikinlaskija. Mitä parempata ihminen taitaa, kuin olla hupainen? sillä katsokaas, kuinka iloiselta äitini näyttää, eikä ole kahta tuntia siitä kun isäni kuoli.

Oph. On, prinssi hyvä, siitä on kaksi kertaa kaksi kuukautta.

Haml. Niinkö paljon? No, hiis sitten mustissa käyköön; minä tahdon sopeli-turkin. Oi, taivahan vallat!

Kaksi kuukautta jo kuolleen, eikä vielä unohtunut! Sitenhän on toivoa että suuren miehen muisto elää puoli vuotta hänen kuoltuansa; mutta kirkkoja, maarin, hänen rakentaa täytyy, muuten häntä ej ajatella enempää kuin keppihevosta, jonka hautakirjoituksena on:

Voi sentään, voi!
Jo keppihepo unohtui!

(Torven toituksia. Miimikuvaelma alkaa.)

[Eräs kuningas ja kuningatar astuvat esiin, sangen rakastuneina; kuningatar syleilee kuningasta ja tämä kuningatarta. Kuningatar laskee polvilleen ja näyttää vakuuttavan kuninkaalle jotakin. Tämä nostaa hänet seisaalle ja nojaa päätään hänen olkaansa; laskeutuu sitten levolle kukkaislavalle; kuningatar, huomattuaan hänen nukkuvan, lähtee pois. Heti senjälkeen tulee sisään mies, ottaa kruunun kuninkaan päästä, suutelee sitä, valaa myrkyä kuninkaan korvaan ja lähtee pois. Kuningatar palajaa, huomaa kuninkaan kuolleeksi ja tekee surua-osoittavia liikkeitä. Myrkyttäjä, kaksi tai kolme mykkää henkilöä muassaan, tulee takaisin ja näyttää vaikeoivan kuningattaren kanssa. Kuollut ruumis kannetaan pois. Myrkyttäjä kosii kuningatarta lahjoilla; tämä näyttää alussa vastahakoiselta, mutta suostuu vihdoin hänen rakkauteensa.]

(Lähtevät.)

Oph. Mitä tietää tämä, prinssi hyvä?

Haml. Oh, se on ilkeätä sala-kuiskutusta; se tietää pahaa.

Oph. Kenties selittää tämä kuva kappaleen sisällyksen?

(Prologi astuu esiin.)

Haml. Sen saamme tuolta mieheltä tietää: näyttelijät eivät voi mitään salata; he kertovat kaikki.

Oph. Kertooko hän meille tämän kuvan merkityksen?

Haml. Kyllä, tai jonkun toisen kuvan, jonka te hälle näytätte. Jos te ette häpeä kuvia näyttää, niin ei myöskään hän häpeä kertoa teille niiden merkitystä.

Oph. Olette ilkeä, oikein ilkeä. Tahdon näytelmätä katsella.

Prologi. Me näytelmän ja itsemme
Nyt suosioonne suljemme
Ja kärsimystä toivomme.

(*Lähtee.*)

Haml. Oliko se prologi vai mielilause sormuksessa?

Oph. Se lyhyt oli.

Haml. Kuin vaimon rakkaus.

(*Näytelmän kuningas ja kuningatar tulevat.*)

Näyt. kun. Jo kolmekymment' aurinkoa nyt
Maan, vetten ympäri on kierrellyt;
Kakstoista kertaa kolmekymmenin
Kuu loistoaan on luonut ilmoihin,
Siit' alkain kun me liiton vannoimme
Ja lemmen toisillemme annoimme.

Näyt. k:tar. Ja saman verran aurinko ja kuu
Saa kiertää, ennenkuin se lakastuu.
Mut voi! sa olet sairas, katkeruus
Sun valloittaa, ja poiss' on iloisuus.
Se mua surettaa; mut tuosta vainen
Sa ällös huolestu; näät yhdenlainen,
Kuin vaimon lempi, sen on pelkokin:
Ei kumpaakaan, tai liiaks kumpaakin.
Mun lempeni sa tunnet, yhtä suuri
Kuin lempeni, on pelkonikin juuri.
Vähästä suuri rakkaus pelvon saa;
Suur pelko suurta rakkautt' osoittaa.

Näyt. kun. Mun pian täytyy sinut, armas, jättää;
Mua vanhuus vaivaa, elinvoimat pettää.
Sa tänne ihanaan jäät maailmaan,
Jäät arvohon ja loistoon, ehkä vaan
Saat toisen miehen, yhtä rakkaan —

Näyt. k:tar.

Vait!

Sen petokseksi sanois tunnon lait.

Kirottu ma, jos huolen toisellen:

Se vaimo tappoi miehens' entisen.

Haml. (syrjään) Marunata, marunata!

Näyt. k:tar. Ei lempi, mutta voitonpyyntö lie

Se syy, jok' uuteen naimisehen vie.

Ma toiste puolisoni murhaisin,

Jos toisen suutelohon nukkuisin.

Näyt. kun. Ma uskon että mieles lausuit nyt;

Mut moni sanansa on pettänyt.

On päätös muiston orja, syntyään

Se kiivas on, mut velto kestävään.

Niin raakilakin pysyy oksassaan,

Mut putoo itsestään, kun kypsyy vaan.

On aivan tarpeen että unhotamme

Me itsellemme maksaa velkojamme;

Päätökseen, jonka himon kiihko tuottaa,

Ei, himon sammuttua, auta luottaa;

Ja liika kiihko riemun niinkuin vaivan

Hävittää niiden vaikutukset aivan.

Miss' ilo suurin, haikein tuska siellä;

Käy riemu huolen, huoli riemun tiellä.

Katoopi maailma; mik' ihme siis,

Jos lempi onnen kanssa muuttelis?

Se kysymys, jot' yhä tutkaisemme:

Onnenko lempi tuo, vai onni lemmen.

Kun suuret sortuu, ystävää ne puuttuu;

Kun köyhä nousee, vihat lemmeks muuttuu.

Näin lempi aina seuraa onnen teitä:

Sill' ystäviä, ken ei kaipaa heitä;

Ken hädäss' ystävätään koettaa,

Niin siitä heti vihamiehen saa.
 Näin tahtomme ja sallimuksen tie
 Useinkin vastakkaiseen suuntaan vie;
 Ja mietteet tyhjään raukee; aatokset
 On vallassamme, mut ei päätökset.
 Nyt mietit, ett'et toiste huolla vois,
 Se miete miehes kanssa kuolee pois.

Näyt. k:tar. Pimetköön taivas! horna auetkoon!
 Ja elämäni rauha rauetkoon!
 Epäilyks uskon, toivon sijaan tulkoon!
 Ja vangin leipä nautintoni olkoon!
 Mit' ilon-raatelevaa tuskaa liekään,
 Se multa riemuni ja onnen viekään!
 Ikuinen vaiva mua seuratkaan,
 Jos vaimoks tulen leskest' uudestaan!

Ham. Entä, jos hän rikkoisi valansa?

Näyt. kun. Se tuima vala! Jätä minut nyt:
 Miel' on niin raskas, aatos väsynyt;
 Nukahtaa koitan.

(*Nukkuu.*)

Näyt. k:tar. Rauhaan pääsi paina;
 Meist' onnettomuus kaukan' olkoon aina!

(*Lähtee.*)

Ham. Rouva hyvä, kuinka miellyttää teitä näytelmä?

K:tar. Tuo rouvas-ihminen vakuutti mielestäni liiaksi.

Ham. Mitä vielä! Hän kyllä pysyy sanassaan.

Kun. Tunnetteko sisällyksen? Eikö siinä ole mitään loukkaavata?

Ham. Ei, ei lainkaan; he laskevat leikkiä vaan, myrkyttävät leikillään; ei loukkaavata vähääkään.

Kun. Mikä on näytelmän nimi?

Ham. Hiiren-laukko. Ja miksi niin? Kuvannolli-

sesti. Tämä näytelmä kuvaa Wienissä tapahtunutta murhaa. Gonzago on herttuan nimi; hänen vaimonsa Baptista. Saatte kohta nähdä; se on saakelin moinen-kappale. Vaan mitä siitä? Teidän majesteettinne ja meihin, joilla on puhdas omatunto, meihin se ei koske. Potkikoot satulan lyötämät konit, meidän säkämme on eheä.

(*Lucianus tulee esiin.*)

Tuo on eräs Lucianus, kuninkaan veljenpoika.

Oph. Te olette oiva khoori, prinssi hyvä.

Haml. Voisin olla tulkkina teille ja armahallenne, jos vaan saisin nähdä nukkien hyppivän.

Oph. Olette kärkevä, prinssi, oikein kärkevä.

Haml. Saisittepa huokailla, jos tahtoisitte kärkeni typistää.

Oph. Hullua hullumpaa vaan.

Haml. Semmoisiksihan miehet laitatte. — Toimeen, murhaaja! Hiiteen nuo kirottut kasvojen väänteet! Toimeen! No niin: — käheä korppi huutaa kosto.

Luc. Käs' altis, myrkkyy tuima, hanke musta; Sopiva aik', ei kuulu hiiskausta.

Nyt murhaneste, kalman myrkkyykeitto,
Min kolmin kerroin noitui hiiden neito,
Kirottu taikamehus tuohon luo,
Ja surmaa heti terve henki tuo.

(*Valaa myrkkyyä makaajan korviin.*)

Haml. Hän myrkyttää hänet puistossa, saadakseen itse vallan. Hänen nimensä on Gonzago. Kertomus on olemassa, ja hyvällä Italian kielellä. Kohta saatte nähdä kuinka murhaaja saavuttaa Gonzagon lesken rakkauden.

Oph. Kuningas nousee.

Haml. Mitä! tyhjää palomerkkiä peljästyen?

K:tar. Kuinka voitte, mun puolisoni?

Pol. Lopettakaa näytteleminen.

Kun. Tuokaa valkeata! — Pois!

Kaikki. Valkeita, valkeita, valkeita!

(*Kaikki lähtevät, paitsi Hamlet ja Horatio.*)

Haml. Ammuttu hirvi parahtaa,

Kedolla hyppii vapaa;

Yks valvoo, toinen nukahtaa,

Se maailman on tapaa.

Eiköhän tämän puhe, Horatio, ja sulkatöyhtö hatussa, (jos muut toiveeni menisikin turkosen tietä,) sekä pari tupsukukkasta avosuisissa kengissä auttaisi minua saamaan paikan näyttelijä-joukossa, mitä?

Hor. Puolesta osuudesta.

Haml. Ei, kokonaisen tahdon.

Oi, Damon armas, muista vaan,

Sun viime kuninkaasi

Ol' itse Zeus; nyt valtiaan'

On pelkkä, pelkkä — tiuku.

Hor. Miksi loppusoinnun jätitte?

Haml. Oi, Horatio hyvä! Panen vetoa tuhat puntaa haamun sanain totuudesta. Huomasitko?

Hor. Aivan hyvin, herra prinssi.

Haml. Kun tuli puheeksi myrkytys, —

Hor. Silmäsin häntä tarkasti.

Haml. Ah, haa! — Soittoa tänne! huiluja hoi!

Jos kuningas ei näytelmätä kiitä,

Niin luulen, että — hän ei pidä siitä.

Hoi, soittoa!

(*Rosencrantz ja Gyldenstern tulevat.*)

Gyld. Hyvä prinssi, suvaitkaa minun lausua pari sanaa.

Haml. Vaikka kokonainen tarina.

Gyld. Kuningas, prinssi hyvä, —

Haml. No niin, mitä hänestä?

Gyld. On huoneisinsa siirtynyt, sangen pahoin voi-pana.

Haml. Juomisestako?

Gyld. Ei, prinssi, pikemmin sappitaudista.

Haml. Suurempaa älyä osoittaisitte, jos veisitte lää-kärille sen sanoman; sillä jos minä hänelle puhdistusta määräisin, niin rupeisi ehkä hänen sappensa vaan enem-män kuohumaan.

Gyld. Hyvä prinssi, saattakaa puheenne hiukan jär-jestykseen, ja älkää noin hurjasti asiastani pois karatko.

Haml. Olen masea, herraseni; — puhukaa.

Gyld. Kuningatar, äitinne, on suurimmissa sielun tuskissa ja lähetti minut luoksenne.

Haml. Terve tultuanne!

Gyld. Ei, prinssi hyvä, tuo kohteliaisuus ei ole puh-dasta laatua. Jos suvaitsette antaa minulle järkevän vas-tauksen, niin tahdon toimittaa äitinne käskyn; jos ette, niin suokaa anteeksi että lähden ja katson toimeni päät-tyneeksi.

Haml. Hyvä herra, minä en voi.

Gyld. Mitä, prinssi hyvä?

Haml. Antaa järkevätä vastausta; minun järkeni on sairas. Mutta sellaisen vastauksen, kuin antaa voin, saatte käskeä, hyvä herra, tai oikeammin äitini, kuten sanoitte. Siis ei muuta, kuin asiaan. Äitini, sanoitte, — —

Ros. Niin, hän sanoo näin: teidän käytöksenne on vaikuttanut hänessä hämmästyttä ja kummastusta.

Haml. Oi ihmeellistä poikaa, joka niin saattaa häm-mästyttää äitiään! — Mutta eikö seuraa mitään jälkilau-setta tuon äidillisen kummastuksen kantapäillä? Sanokaa.

Ros. Hän haluaa puhutella teitä kamarissaan, ennenkuin menee levolle.

Haml. Me tottelemme, vaikka olisi hän kymmenkertaisesti äitimme. Onko teillä vielä muuta asiata?

Ros. Hyvä prinssi, te piditte muinoin minusta.

Haml. Ja pidän vieläkin, näiden näppien ja tiirakain nimessä.

Ros. Prinssi hyvä, mikä on syynä alakuloisuuteenne? Te tosiaankin haittaatte omaa vapauttanne, jos ystävältä salaatte huolenne.

Haml. Minä kaipaen ylennystä.

Ros. Miten se on mahdollista, koska kuningas on teidät määrännyt Tanskan vallan perilliseksi.

Haml. Niin, hyvä herra, mutta „Ennenkuin suo su-laa“, — se sananlasku on jotenkin kulunut.

(Näyttelijöitä tulee, huilut mukana.)

Kah, huiluja! yksi minulle. — Tulkaapa syrjään hiukan. — Miksi noin käytte ympärilläni ja nuuskitte, ikäänkuin tahtoisitte mua ansaan ajaa?

Gyld. Oi, prinssi hyvä, jos on uskollisuuteni ylenrohkea, niin on ystävyuteni liian säädytön.

Haml. Tuota en oikein ymmärrä. Olkaa hyvä, soittaa tätä huilua.

Gyld. Prinssi hyvä, en taida.

Haml. Tehkää niin hyvin.

Gyld. Toden totta, minä en taida.

Haml. Minä pyydän teitä.

Gyld. En osaa siinä yhtäkään tempua, prinssi hyvä.

Haml. Se on yhtä helppoa kuin valhetteleminen. Hallitkaa noita äänireikiä sormella ja peukalolla, puhaltakaa suullanne siihen henkeä, ja se synnyttää suloisimpia säveleitä: Katsokaas, tuossa on läpäkkeit.

Gyld. Mutta minä en saa siitä lähtemään ainoatakaan soppu-ääntä; mulla ei ole sitä taitoa.

Haml. No, nähkääs nyt, kuinka halpana esineenä minua pidätte. Tahdoitte minua soittokaluna käyttää; olitte tuntevinanne äänireikäni; tahdoitte minulta temmata syvimmän salaisuuteni; tahdoitte koitella ääniäni matalimmasta korkeimpaan; ja paljon sointua, suloisin ääni on tuossa pienessä soittokalussa, ettekä kuitenkaan sitä saa soimaan. Tuhat tulimmaista! luuletko että minua on helpompi soittaa kuin huilua? Nimittäkää minua minkä soittokalun nimellä hyvänsä, soinnuttomaksi kyllä minut saatte, mutta soittaa ette minua voi. —

(*Polonius tulee.*)

Jumal' antakoon hyvää päivää.

Pol. Prinssi hyvä, kuningatar haluaa puhutella teitä, ja nyt heti.

Haml. Näettkö tuota pilveä tuolla? Se on melkein kamelin muotoinen.

Pol. Niin maarin, kamelin näköinen todellakin.

Haml. Minusta se on kuin kärppä.

Pol. Sen on selkä kuin kärpän.

Haml. Tai niinkuin valaskalan?

Pol. Ihan niinkuin valaskalan.

Haml. Nyt tulen äitini luokse heti paikalla. — He ilveilevät kanssani, jotta luontoni on katketa. — Paikalla tulen.

Pol. Sen hänelle sanon. (Lähtee.)

Haml. Paikalla on helposti sanottu. — Jättäkää minut, hyvät ystävät.

(*Rosencrantz, Gyldenstern, Horatio, y. m. lähtevät.*)

Nyt yöst' on aika kummitusten; haudat

Nyt haukottaa, ja myrkkyns' itse horna

Luo maailman. Nyt voisin juoda kuumaa verta
 Ja tehdä hirmutöitä, joita päivä
 Kavahtain katsois. Vait! Nyt äidin luo. —
 Oi, sydän, muista luontos! Neron mieltä
 Poveeni lujaan älä koskaan päästä.
 Julm' olla tahdon, vaan en luonnoton;
 Ma myrkkyä vaan haastan, mut en käytä.
 Näin mielen, kielen teeskennellä täytyy.
 Jos sanoin häntä herjaankin, et saa,
 Mun sielun', niitä työllä vahvistaa.

(Lähtee.)

Kolmas kohtaus.

Huone linnassa.

(Kuningas, Rosencrantz ja Gyldenstern tulevat.)

Kun. En kärsi häntä; turvass' emme ole,
 Jos raivota noin saa hän. Valmiit olkaa:
 Ma joutuun teille valtakirjat laitan,
 Ja Englantihin saatte hänet viedä.
 Ylevät tehtävämme eivät kestä
 Niin suurta vaaraa, kuin hän hulluuksillaan
 Jok' aika uhkaa meille.

Gyld.

Valmiit ollaan.

Se vallan pyhä on ja hurskas huoli,
 Jost' onni riippuu monen monituisen,
 Jot' elättää ja turvaa majesteetti.

Ros. Jo yksityinen velkapää on luotaan,
 Henkensä kaikin asehin ja voimin,
 Vahingot torjumaan; sit' enemmän
 Se henki, jonka onnesta niin monen
 Elämä riippuu. Kuninkaass' ei kuole

Hän yksin; vaan kuin pyörre vie hän myötään
 Mit' osuu tielleen. Hän on suuri pyörä,
 Korkeimman vuoren huippuun kiinnitetty,
 Jonk' äärettömiin kehrävarsiin tuhat
 Pient' esinettä liittyy. Se kun sortuu,
 Niin samaan häviöhön pienin lisä
 Ja liite syöksee. Kuningas kun oihkaa,
 Niin samassa myös valtakunta voihkaa.

Kun. Ma pyydän, joutuun valmistukaa matkaan;
 Tuo vaara kahlehtia täytyy, liian
 Vapaana liikkuu se.

Ros. ja Gyl. Me kiirehdimme.

(*Rosencrantz ja Gyldenstern lähtevät.*)

(*Polonius tulee.*)

Pol. Nyt, kuninkaani, äidin luo hän lähtee.
 Ma seinäverhon taa käyn piiloon; sinne
 Ma kaikki kuulen. Takaan, että äiti
 Hänt' oikein sättii; ja, kuin lausuitten, —
 Viisaasti lausuttu, — on tarpeen että
 Puhetta kuulemass' on joku muukin
 Pait äiti, sillä puolta-pitäväiset
 On äidit luonteeltansa. Herran haltuun!
 Ennenkuin levolle te käynte, palaan
 Ja tiedon tuon ma.

Kun. Kiitos, hyvä herra.

(*Polonius lähtee.*)

Oi, työn' on julma, taivaasen se löyhkää!
 Kirous ensimmäinen, veljen-murha,
 Rasittaa sitä. — Rukoilla en taida,
 Vaikk' on niin halu kiihkeä kuin tahto:
 Tuimempi rikos tuiman kumoo aikeen,
 Ja niinkuin mies, joll' ompi kaksi tointa,

Ma epäilen, mist' alkaisin, ja laimin
 Lyön kummankin. Jos kirottu tuo käsi
 Ois paksuudeltaan veljen veriss', eikö
 Sadetta armon taivaassa, mi pesis
 Sen lumipuhtaaks? Mitä muut' on armo,
 Kuin synnin paljastus? Ja mitä muuta
 Rukous, kuin tuo kaksinainen voima,
 Lankeemust' estää, sekä langenneelle
 Tarita anteeks-antamus? Siis, ylös
 Mun silmän'! Rikos tehty on. Mut, voi!
 Millaiset rukoukset sopii mulle?
 Suo julma murhan' anteeks! — Se ei kelpaa,
 Kosk' omanain on murhan saalis yhä,
 Kuningatar ja valtani ja kruunu.
 Armonko sais, ken pysyy synneissään?
 Täll' inhall' ijällä voi rikollisen
 Kullattu käsi syrjään työntää la'in,
 Ja väärälläkin saaliill' oikeutta
 Saa usein ostaa. Niin tuoll' ylhääll' ei!
 Siell' ei käy juonet, totuudessaan siellä
 Työt näkyy; synneistämme meidän täytyy
 Suun sisään itse antaa todistus.
 Ja sitten? Mitä jääpi? Koita, mitä
 Vois katumus. Mit' ei se voisi? Mutta
 Se mitä voi, kun katua ei taida?
 Voi kurjaa tilaa! mieltä kalman-mustaa!
 Voi paulottua sielua, mi vapaaks
 Yrittää, mutta takertuu vaan yhä!
 Avuksi enkelit! Nyt toimeen! Nöyriks
 Te jäykät polvet! Sydän raudan-kova
 Käy pehmeäks kuin rintalapsen suonet!
 Kaikk' ehkä muuttuu hyväks.

(Menee syrjään ja laskee polvilleen.)

(Hamlet tulee.)

Haml. Nyt käy se päinsä, nyt hän rukoilee.
Nyt työhön! — Ja näin taivaasen hän pääsee.

Ja kostanut ma olenko? Kuin onkaan:

Isäni murhas konna, ja nyt minä,
Ainoinen poika, lähetän sen konnan
Taivaasen.

Ei, palkkaa ois se, vaan ei kostoa.
Nautinnon helmaan isäni hän tappoi,

Täydessä synnin kukoistuksessa,
Ja kuin lie tilin laita, tiesi Herra;

Mut, ihmis-suhteiden ja järjen mukaan,

On laita huono. Kostanutko olen,

Jos tuon nyt murhaan kesken katumustaan,

Kun puhdas sieluns' on ja valmis lähtöön?

Ei!

Seis, miekka! Kolkompata tilaa vartoo,

Kun päissään on hän, nukkuu, taikka raivoo,

Tai rutsaisessa vuotehessaan telmää,

Tai kiros, korttia lyö, tai muuta tekee,

Jost' autuus kaukan' on, — hänt' iske silloin,

Ett' ilmaan lentää kantapäät, ja sielu

Kirotun mustaks käy kuin helvetti,

Jonk' oma on se. Äiti odottaa:

Se lääke sairaat päiväs kartuttaa.

(Lähtee.)

(Kuningas nousee ja astuu esiin.)

Kun. Sanani nousee, mieli maassa pysyy;

Ei sanoja, vaan mieltä taivas kysyy.

(Lähtee.)

Neljäs Kohtaus.

*Huone linnassa.**(Kuningatar ja Polonius tulevat.)*

Pol. Hän heti tulee. Käykää kovin kiinni;
 Sanokaa että kärsittäviks kujeens'
 On liian julkeat, ett' ilmi vihan
 Hänestä vaivoin saitte torjutuksi.
 Ma vaikenen ja piiloon käyn. Mut, pyydän,
 Hänt' älkää armahtako.

Haml. (ulkoa) Äiti, äiti, äiti!

K:tar. Sen takaan; minust' olkaa huoletonna.
 Pois piiloon, hän jo tulee.

*(Polonius kätkeytyy seinäverhon taakse.)**(Hamlet tulee.)*

Haml. No, äiti, mikä asiana?

K:tar. Isääsi, Hamlet, kovin loukkasit.

Haml. Isääni, äiti, kovin loukkasitte.

K:tar. Mit' on se? Kielell' löyhällä sa vastaat.

Haml. Pois! Kielell' ilkeällä kysytten te.

K:tar. Mit' aiot, Hamlet?

Haml. Mikä asiana?

K:tar. Mua etkö tunne?

Haml. Kyllä: kuningatar

Olette, puolisonne veljen vaimo;

Ja — voi mua, voi! — olette äitini.

K:tar. Kyll' osaa muut sun kanssa haastaa, vartoo!

Haml. Tulkaatte, istukaa; ei paikast' ulos,

Ei, ennenkuin ma teille peilin näytän,

Joss' oman sisustanne nähdä saatte.

K:tar. Mit' aiot? Ethän murhata mua aio?

Hoi, avuks!

Pol. (seinäverhon takaa) Avuks, hoi, hoi!

Haml.

Mitä! hiiri?

(*Paljastaa miekkansa.*)

Se kuolee! punta vetoa, se kuolee!

(*Iskee miekkansa seinäverhon läpi.*)

Pol. (seinäverhon takaa) Voi, murhattu! (*Kaatuu ja kuolee.*)

K:tar.

Mua voi! Sa mitä teit?

Haml. En totta tiedä. Kuningas se onko?

K:tar. Oi, mikä verinen ja hurja teko!

Haml. Verinen teko; melkein yhtä kurjaa,

Kuin tappaa kuningas ja sitten — niin —

Sen veljen kanssa mennä naimisiin.

K:tar. Kuin tappaa kuningas!

Haml.

Niin sanat kuului.

(*Nostaa seinäverhon ja vetää esiin Poloniuksen.*)

Sa kurja, karkäs narri, hyvää yötä!

Sun luulin herraksesi. Tyydy osas;

Sa näät ett' ompi liika hoppu vaaraks. —

Pois käten puristus! Vait! Istukaa!

Ma sydäntänne puristan, sen teen ma,

Jos tunkea sen läpi voi, ja sit' ei

Kirottu tottumus niin paaduttanut,

Ett' on se kova tunteille kuin kivi.

K:tar. Oi, mitä tein, ett' uskallat mua kohtaan

Noin hurjaa kieltä käyttää?

Haml.

Teitte työn,

Mi kainouden hävyn, sulon tahraa;

Sanoopi kunnan petturiksi; kukan

Vie puhtaan lemmen kirkkaalt' otsalta

Ja siihen paiseen luo; häävalan tekee

Kuin korttivalan vääräks; oi, työn moisen,

Mi naimaliiton ruumiista vie sielun,

Ja tekee armaan uskonnon vaan tyhjäksi
 Sanojen tulvaksi. Taivaan kasvot hehkuu,
 Ja luja, vankka maakin, murheissansa
 Kuin lähetessä tuomion, on tuosta
 Sairaalla mielellä.

K:tar. Voi! mikä työ

Noin jylisee ja hankkeissaan jo pauhaa?

Ham. Kas tuonne, tuota taulua ja tuota:

Ne kahden veljeksensä on muotokuvat.
 Kas, mikä sulo noissa kasvoiss' asuu:
 Apollon kutrit, Jupiterin otsa,
 Ja katse uljas, uhkaava kuin Marsin,
 Ja ryhti Hermeen, kun hän astuu alas
 Vuorille, joita taivas suutelee;
 Siin' yhdistys ja muoto, johon kaikki
 Jumalat sinettins' on painaneet,
 Vakuuttain maailmalle: tuoss' on mies!
 Se puolisonne oli. Vaan, kas tätä:
 Tää puolisonne on; kuin nokitähkä,
 Mi polttaa veljensä. Teill' onko silmät?
 Tuon kauniin vuoren ahot voitte jättää,
 Ja mennä tuohon nevaan rypemään!
 Haa! onko silmät teillä? Rakkaudeks
 Sit' älkää sanoko. Ei, veren kiihko
 Tuoll' ijällä jo talttuu, lannistuu
 Ja järkeen mukaantuu. Mut mikä järki
 Vie tuosta tuohon? Aistit teill' on, muuten
 Himoja teill' ei ois; mut aistit varmaan
 On halvatut. Noin hulluuskaan ei pettyis,
 Ja niin ei vimman orjaks joudu järki,
 Ett' ei jää älyä sen verran, että
 Nuo eroittaisi. Mikä paha henki

Noin sokkosille teit' on vietelty?
 Ei silmä tuntoa, tunto silmää vailla,
 Ei korva silmää, kättä vailla, haisto
 Muist' aistist' erillään, ei, terveen aistin
 Vähinkään jäännös noin ei hairahtuisi.
 Oi häpy, miss' on punas? Hornan liekki,
 Jos eukon luissa riehut noin, tee puhdas
 Nuoruuden into vahaks, joka omaan
 Tuleensa sulaa; hävyst' älä puhu,
 Jos kuuma veri virvoketta etsii,
 Kosk' yhtä kiivaast' itse jääkin palaa,
 Ja himoj' auttaa järki.

K:tar. Hamlet hyvä,

Oi, vaikene jo! Sydämeni pohjaan
 Sa käännät silmäni, ja siellä näen
 Niin mustaa, syvään juurtunutta tahraa,
 Jok' ikänään ei lähde.

Haml. Ei, vaan vaivu

Hikisen vuoteen inhoittavaan saastaan,
 Himoissas haudu, suutele ja telmää
 Liassa haureuden, —

K:tar. Taukoo, Hamlet!

Sun sanas viiltää korvia kuin veitsi.

Vait, Hamlet!

Haml. Murhaaja ja konna; orja,

Ei kymmenestä sadanneksest' edes
 Mies vainaastanne; kuninkuuden narri;
 Herruuden, vallan taskuvaras, joka
 Varasti kalliin kruunun hyllyltä
 Ja pisti taskuuns' sen.

K:tar. Oi, vaikene!

Haml. Räsyistä tehty riepu-kuningas. — —

(*Haamu tulee.*)

Avuksi, taivaan vallat! Suojelkaa
Mua siivillänne! — Mitä, jalo haamu?

K:tar. Voi, hän on hullu!

Haml. Tulitko nuhtelevaan laiskaa poikaas,
Jok', intoa ja aikaa tuhlaten,
Löi laimin julman käskys täyttämisen?
Oi, haasta!

Haamu. Älä unhota! Nyt tulin
Vaan teroittamaan tylsää aikomustas.
Mut, katso! kauhistus sun äitis valtaa;
Hänt' auta hänen sielun-tuskissaan;
Näät luulon voima heikoissa on suurin.
Hänelle haasta.

Haml. Kuinka voitte, äiti?

K:tar. Voi! kuinka sinä voit?
Sa silmäs pelkkään tyhjään kiinnität,
Ja puhuttelet ruumiitonta ilmaa;
Hulluuden valo tuikkaa silmistäs;
Kuin häikäst' unelias sotajoukko,
Levoltaan tukkas karkaa, pystyyn nousee,
Kuin henki hiuksiss' oisi. Armas poika!
Tuliseen vaivaas kylmää malttamusta
Sa vihmo. Mitä katsot?

Haml. Häntä, häntä!

Kas, kuinka kalvaana hän tuijottaa.
Oi, hänen muotons', asiansa saisi
Kiviinkin tunnon. — Älä katso minuun;
Näkösi surkea voi tyhjäksi tehdä
Mun tuiman työni, voi sen luonteen muuttaa,
Ja vettä veren sijast' ehkä vuotaa.

K:tar. Sa kelle puhut?

Haml. Ettekö te näe?

K:tar. En mitään; kaikki, mitä on, nään kyllä.

Haml. Ja mitään ette kuule?

K:tar. En, vaan meidät.

Haml. Oi katsokaa! Kas, kuin hän hiipii pois!

Isäni ihka eläväinen muoto!

Kas, tuolla käy hän, juur nyt, ovest' ulos!

(*Haamu katoaa.*)

K:tar. Tuo vaan on sairaan aivus sikiö;

Ja olemattomia esineitä

On hulluus aina valmis luomaan.

Haml. Hulluus!

Mun suoneni soi raittiisti kuin teidän

Ja tahdin mukaan tykkii. Mitä lausuin

Ei hulluutt' ole. Koitelkaa mua: kaikki

Sanasta sanaan kerron; sitä hulluus

Ei tee. Oi, äiti, älkää, herran tähden,

Sydäntä sillä voiteell' imarrelko,

Ett' tässä hulluus haastaa vaan, ei rikos;

Se haavan peitteeks vaan luo hienon kalvon,

Mut alla häijy märkä myrkkyns' salaa

Levittää. Tunnustakaa syntinne,

Katukaa vanhat, välttäkäätte uutta,

Ja rikkaruohoon älkää lantaa panko,

Ett' ei se höysty. Anteeks kuntoni!

Näin lihavaan ja hengettömään aikaan

Saa itse kunto synnilt' anteeks pyytää,

Kumartaa lisäks, rukoella lupaa

Saadakseen sille hyvää tehdä.

K:tar. Hamlet,

Oi, sydämmeni kahtia sa leikkaat.

Haml. Pois huonomp' osa paiskatkaa, niin säilyy
Sen puhtaampana toinen. Hyvä yötä!

Setäni vuoteest' olkaa poissa; kunto
 Jos teiltä puuttuu, teeskennelkää. Tapa,
 Tuo hirviö, mi kaiken tunnon nielee,
 On usein perkele, mut siinä enkel',
 Ett' oivatkin ja jalot työt saa siltä
 Pukimen, verhon, joka hyvin istuu.
 Tän' yönä himo hillitkää, se toisen
 Hillinnän tekee hiukan helpommaksi,
 Ja sitä helpommaks taas seuraavan:
 Näät, tapa luonnon sinetin voi muuttaa,
 Pirunkin voittaa, ihmevoimall' ajaa
 Sen ulos. Vielä kerran hyvää yötä!
 Kun siunaust' itse kaipaatten, niin kerjään
 Ma siunausta teiltä. — Tuota kadun; (*osoittaen Poloniusta*)
 Mut niin kai luoja päätti, rangaistakseen
 Mua hänen kautta ja mun kauttain häntä,
 Mua aseenaan ja vitsanansa käyttäin.
 Ma huolta pidän hänestä, ja vastaan
 Myös kuolemasta. Taasen hyvää yötä! —
 Mun rakkaudesta täytyy julma olla;
 Pah' oli alku, pahempaa voi tulla. —
 Sananen vielä, äiti.

K:tar. Mitä tehdä?

Haml. Ei millään lailla sitä, mitä pyysin.

Teit' antakaa tuon tursaan kuninkaan
 Taas viekoitella, poskeen titittää,
 Nimittää hiirekseen, ja riettain muiskuin
 Ja sormens' irstaat kaulahanne kietoin,
 Teilt' ilmi houkutella, ett'en hullu
 Ma todell' ole, mut vaan kavaltelen.
 Hyv' olis, jos hän sais sen tietää. Kenpä
 Noin kaunis, kaino, viisas kuningatar

Pöllöltä, rupikonnalt', yököltä
 Niin tärkeitä vois salata? niin, ken vaan?
 Ei, vastoin älyä ja salaamista,
 Avatkaa vasu huoneen harjalla,
 Pois linnut päästäkää, kuin marakatti
 Vasuhun koetukseks itse käykää
 Ja pudotessa niskat taittakaa.

K:tar. Mua usko, henkeä jos sanat, henki
 Jos elämää, ei elämätä mulla
 Sun sanojasi ulos hengittämään.

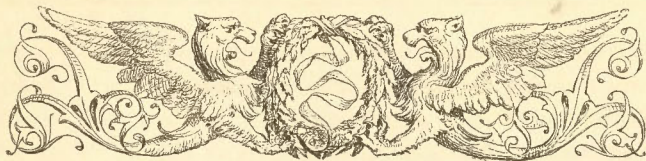
Haml. Ma viedään Englantiin, sen tiedättehän?

K:tar. Ah! sen ma unhotin. Niin päätös on.

Haml. Lukitut kirjeet on; ja kumppanini,
 Nuo molemmat, joit' uskon niinkuin kytä,
 Työn toimittavat, luovat tien, ja ansaan
 Mun ajavat. No, menköön! Sepä kuje,
 Jos miinaajan veis oma ruutins' ilmaan!
 Ja kovalt' ottaa, jos en kaiva vaaksaa
 Ma syvemmälle heidän ruutisuontaan
 Ja paiskaa heitä kuuhun. Ihanaa,
 Kun yhdess' ottelee kaks kavalaria! —
 Tuo miesi mulle kiireen antaa;
 Vien lähihuoneesen sen ihravatsan. —
 Hyvästi, äiti! — Salaneuvos tää
 Nyt hiljaa, vait on, aivan sanatonna,
 Se vanha narri, lörpäkkö ja konna.
 Nyt matkaan, herra; teistä haluan
 Ma päästä. — Hyvää yötä, äiti!

(*Menevät eri haaralle; Hamlet laahaten perässään Poloniusta.*)

Neljäs Näytös.

Ensimmäinen kohta.

Huone linnassa.

(Kuningas, Kuningatar, Rosencrantz ja Gyldenstern tulevat.)

Kun. Nuo syvät huokaukset mielt' ei vailla;
Syy ilmaiskaa, se täytyy meidän tietää.
Miss' ompi poikanne?

K:tar. Te jättäkäätte meidät hetkeks yksin. —
(Rosencrantz ja Gyldenstern lähtevät.)

Voi, puolisoni, mitä näin tän' yönä!

Kun. No, mitä, Gertrud? Kuink' on Hamletin?

K:tar. Hän riehuu niinkuin meri ja kuin myrsky,
Kun vallast' ottelee ne. Verhon takaa
Kun ääntä kuuli, veti raivopäissään
Hän maalle miekkansa, huus': „hiiri! hiiri!“
Ja hulluutensa vimmassa näin tappoi
Tuo vanhan kelpo miehen.

Kun. Julma teko!
Siell' olless' olis meidän samoin käynyt.
Vapaana kaikkia hän vaarall' uhkaa,
Teit' itseänne, meitä, joka miestä.

Voi! ken nyt vastaa tuosta verityöstä?
 Syyn saamme me, me, jonka olis tullut
 Sitoa, vangita ja seurast' estää
 Tuo hullu mies. Mut rakkautemme oli
 Niin suur', ett' emme nähneet mitä piti,
 Vaan, niinkuin pahantaudin saastuttama,
 Pois peittääksemme tuota, annoimme sen
 Kuluttaa elon ydintä. Miss' on hän?

Klar. Pois murhatun hän ruumista nyt raastaa;
 Näin hulluutensa, niinkuin kultajyvä
 Halvemman malmisuonen keskellä,
 Viel' loistaa puhtaana: hän itkee työtään.

Kun. Oi, Gertrud, lähtekäämme!
 Ennenkuin päivä kukkuloita kultaa,
 Hän laivall' on; ja tuota ilkiyötä
 Nyt täytyy peitellä ja puoltaa älyn
 Ja vallan avulla. — Hoi, Gyldenstern!

(*Rosencrantz ja Gyldenstern palajavat.*)

Oi, ystävät, mui' avuks tuokaa. Hamlet
 Polonion murhannut on raivopäissään,
 Ja huoneest' äidin hänet vienyt. Menkää,
 Hänt' etsikäätte, mielistelkää häntä,
 Ja linnankirkkoon ruumis tuokaa. Joutuun!

(*Rosencrantz ja Gyldenstern lähtevät.*)

Menkäämme, Gertrud; viisahimmat miehet
 Me kutsumme ja ilmoitamme mitä
 Nyt tehdä aiomme ja mitä tehty
 On, paha kyllä. Näin, kentiesi, parjaus, —
 Min myrkylliset nuolet viuhuin lentää
 Maan halki tarkalleen kuin kuula pilkkaan, —
 Ei koske meidän nimehemme, mutta

Vaan tyhjää ilmaa puree. Tulkaatten;
Levoton mielen' on ja riitainen.

(Lähtevät.)

Toinen kohtaus.

Toinen huone linnassa.

(Hamlet tulee.)

Haml. Hyvässä korjussa.

Ros. ja Gylde. (ulkoa) Hamlet! Prinssi Hamlet!

Haml. Mikä melu? Ken siellä Hamletia huutaa?

Kah! tuossa he tulevat.

(Rosencrantz ja Gyldenstern tulevat.)

Ros. Mihinkä ruumiin veitte, prinssi hyvä?

Haml. Maan multa, jonka sukua se on.

Ros. Miss' on se, sanokaa, ett' ottaisimme

Ja veisimme sen kirkkoon.

Haml. Älkää luulko.

Ros. Mitä?

Haml. Että voin teidän salaisuutenne peittää, enkä omaani. Ja lisäksi, läpösienen kysymykseen mitä tulee kuninkaan pojan vastata?

Ros. Pidättekö mua läpösienenä, prinssi?

Haml. Aivan niin, hyvä herra; joka imee itseensä kuninkaan silmänluonnit, suosiot ja käskyt. Mutta sellaiset palvelijat ovatkin parhaana apuna kuninkaalle. Hän pitää heitä poskensa sopessa, kuin apina; pureskelee ensin, sitten nielee. Kun hän tarvitsee mitä itseenne olette imeneet, niin hän vaan pusertaa teitä, ja te, läpösieni, olette taas kuiva.

Ros. En ymmärrä teitä, prinssi.

Haml. Se mua ilahuttaa: viisaan puhe nukahtaa hupsun korvaan.

Ros. Hyvä prinssi, teidän pitää sanoa, missä ruumis on, ja seurata meitä kuninkaan luo.

Haml. Ruumis on kuninkaan luona, mutta kuningas ei ole ruumiin luona. Kuningas on kappale —

Gyld. Kappale!

Haml. Tyhjää. Viekää minut hänen luokseen. Hiiri, hiiri piiloon, kaikki hiirtä etsimään.

(*Lähtevät.*)

Kolmas kohtaus.

Toinen huone linnassa.

(*Kuningas tulee seuralaisineen.*)

Kun. Hänt' olen lähettänyt noutamaan,
Ja ruumist' etsimään. Kuin vaarallista
On antaa irroillaan sen miehen käydä!
Lain kovuutt' emme sentään käyttää tohdi,
Kosk' on hän lempilaps tuon hurjan rahvaan,
Jot' ymmärrys ei johdata, vaan näkö,
Ja joka punnitsee vaan rangaistusta,
Ei itse syytä. Kaunistukseks täytyy
Tuon äkillisen lähdön näyttää aikaa
Jo hankitulta. Vaaralliseen tautiin
Vaan vaaralliset lääkkeet auttaa, taikka
Ei mikään.

(*Rosencrantz tulee.*)

Mitä? mit' on tapahtunut?

Ros. Me emme saa hänt' ilmoittamaan, mihin
Hän kätkenyt on ruumiin.

Kun.

Missä on hän?

Ros. Tuoll' ulkona; hän vartioittun' oottaa
Vaan käskyänne.

Kun. Tuokaa hänet tänne.

Ros. Hoi, Gyldenstern! saata prinssi sisään.

(*Hamlet ja Gyldenstern tulevat.*)

Kun. No, Hamlet, missä on Polonius?

Haml. Illallisella.

Kun. Illallisella! Missä?

Haml. Ei syömässä, vaan syötävänä. Kokous valtioviisaita matoja on paraikaa hänen parissaan. Se mato, se on sentään, mitä ruokaan tulee, keisarien keisari. Me lihotamme kaikkia muita elukoita, itse lihotaksemme, mutta itseämme lihotamme madoille. Lihava kuningas ja laiha kerjäläinen ovat vaan eri ruokia: kaks ruokalajia, mutta yhdellä pöydällä; siinä sen virren loppu.

Kun. Ah, voi! Ah, voi!

Haml. Joku voipi onkia madolla, joka kuningasta on syönyt, ja syödä sitä kalaa, joka sen madon on niellyt.

Kun. Mitä tarkoitat sillä?

Haml. En muuta kuin osoitan miten kuningas saattaa tehdä juhlamatkan kerjäläisen suolien kautta.

Kun. Missä on Polonius?

Haml. Taivaassa; lähettäkää sinne katsomaan. Jos käskyläisenne ei löydä häntä sieltä, niin etsikää häntä itse toisesta paikasta. Mutta, totta puhuen, jos ette tämän kuun kuluessa häntä löydä, niin saatte hänestä vainun, kun portaita astutte käytävään.

Kun. (*muutamille seuralaisille*) Menkää, etsikää häntä sieltä.

Haml. Hän kyllä odottaa, kunnes tulette.

(*Seuralaiset lähtevät.*)

Kun. Sun tekos, Hamlet, sekä oma turvas, —

Jok' yhtä kallis meille on, kuin raskas
 Se työ, min teit, — sua vaatii täältä oitis
 Pois lähtemään. Siis, laita itses matkaan;
 Laiv' ompi valmis, tuuli myötäinen,
 Sun seuras vartoo, kaikki tarkoittaapi
 Englantiin.

Haml. Englantiin?

Kun. Niin, Hamlet.

Haml. Hyvä.

Kun. Niin kyllä, mieleni jos tuntisit.

Haml. Näen kerubin, joka näkee sen. — Pois mat-
 kaan, Englantiin! — Hyvästi, rakas äiti!

Kun. Sun armas isäsi, Hamlet.

Haml. Mun äitini: isä ja äiti ovat mies ja vaimo,
 mies ja vaimo ovat yksi liha; siis, mun äitini. Matkaan,
 Englantiin! (*Lähtee.*)

Kun. Jälessä! Vietelkää hänt' oitis laivaan,
 Ja joutuun; pois tän' yönä hänet tahdon.
 Pois! Valmiina ja sinetiss' on kaikki,
 Mik' asiata koskee. Joutukaa!

(*Rosencrantz ja Gyldenstern lähtevät.*)

Englanti, jos mua ystävänäs pidät,
 (Jot' ylivoiman' opettaa voi sulle,
 Kosk' arpes, Tanskan miekkain lyömät, viel' on
 Verisen tuorehet, ja veros vielä
 Vapaasti maksat,) joutavaks äl' arvaa
 Sun esivaltas käskyä, jok' anoo
 Tän kirjeen kautta, ettäs viipymättä
 Hamletin murhaat. Tee se, Englanti!
 Kuin hivutauti vertani hän imee;
 Sa voit mun parantaa. Siks kun sen teet,
 Ei rauhoita mua taivaan ihanteet. (*Lähtee.*)

Neljäs kohtaus.

Tasanko Tanskassa.

(**Fortinbras**, *eräs kapteeni ja sotamiehiä tulee marssien.*)

Fortinbras. Kapteeni, tervehtikää kuningasta
Ja sanokaa ett' Tanskan maiden kautta
Luvatun marssiluvan Fortinbras
Nyt vaatii. Tiedätten, miss' yhdytään.
Jos puhutella hän mua tahtoo, olen
Ma velvollinen itse luonaan käymään;
Se hälle ilmoittakaa.

Kapteeni. Kyllä, prinssi.

Fort. Eteenpäin vitkaan.

(**Fortinbras** *sotamiehineen lähtee.*)

(**Hamlet**, **Rosencrantz**, **Gyldenstern** *y. m. tulee.*)

Haml. Hyvä herra, kenen

Nuo sotajoukot on?

Kapt. Ne Norjast' ovat.

Haml. Ja matka?

Kapt. Puolaa vastaan.

Haml. Ken on päämies?

Kapt. Fortinbras, vanhan Norjan veljenpoika.

Haml. Ja tarkoittaako matka koko Puolaa,

Vai jotain rajamaata vaan?

Kapt. Puhuen totta, mitään lisäämättä,

Niin käymme valloittamaan pientä maata,

Jok' etua ei muuta tuo kuin nimen.

En viittä, viittä kultarahaa vuokraks

Siit' antais; eikä Puola eikä Norja

Sais veromaana siitä enempää.

Haml. No sitten sit' ei puolustakaan Puola.

Kapt. Ei vaan; se on jo varustanut paikan.

Haml. Kakstuhat miestä, satatuhat puntaa
Ei riitä tuohon olkikorren riitaan.

Se on se rauhan, hyvän-voinnin paise,
Mi sisäss' yltyy, vaikka kuolon syyt
Ei päältäpäin voi nähdä. — Kiitos, herra.

Kapt. Jumalan haltuun! (Lähtee.)

Ros. Tuletteko, prinssi?

Haml. Edellä menkää; heti teitä seuraan.

(*Rosencrantz, Gyldenstern y. m. lähtevät.*)

Näin kaikki mua syyttää, yllyttäin mua
Hidasta koston! Mit' on ihminen,
Jos korkein toivons' on ja pyrintönsä
Vaan syöminen ja makuu? Eläin, muut' ei.
Hän, ken loi laajan järkemme, jok' eteen
Ja taakse näkee, Hän ei luonut tuota
Jumalankaltaist' älyn voimaa jouten
Vaan lahomaan. Se kurjaa tylsyytt' olkoon,
Tai arkaa epäilystä, joka liiaks
Asiat' arvelee, — joss' arvelussa
On aina kolme osaa pelkuruutta,
Ja viisautt' yksi osa vaan, — en tiedä
Miks' elän vielä sekä lausun yhä:
„Se tehdä täytyy!“ vaikka tekoon mulla
On syy ja tahto, voima sekä keinot.
Es'kuvat, avarat kuin maa, mua kutsuu:
Tuoss' suuri, mahtava on sotajoukko,
Sit' ohjaa nuorekas ja hento prinssi,
Jonk' uljas, kunnian innostama henki
Salatun kohtalonkin pilkaks kääntää,
Elonsa katoovaisen alttiiks' antain
Onnelle, vaaroille ja kuolemalle,

Vaan munankuoren vuoks. Se toden suuri,
 Ken suuren aiheen vuoks vaan liikkuu, mutta
 Syyn korrestakin riitaan saa, kun vaarass'
 On kunnia. Ja tässä seison minä;
 Ei äidin häväistys, ei isän murha,
 Ei järjen, veren vaatimukset mua
 Saa liikkeelle! Nään häpeällä, kuinka
 Kaksykymment' tuhat miestä kuoloon astuu
 Ja hautaan käy, kuin vuoteelleen, vaan houreen
 Ja turhan maineen vuoks, maatilkan vuoksi,
 Mi sotatantereeks ei heille riitä,
 Ei edes kuollehille hautamaaksi! —
 Täst' alkain, aatos, veritöitä vaan
 Sa mieti, tai sua ylenkatsotaan!

(Lähtee.)

Viides kohtaus.

Helsingörissä. Huone linnassa.

(*Kuningatar ja Horatio tulevat.*)

K:tar. En tahdo hänen kanssaan puhua.

Hor. Hän sitä vaatii; järjilt' on hän varmaan.
 Oi, sääli raukkaa!

K:tar. Mitä tahtoo hän?

Hor. Isästään paljon puhuu; viekkaaks sanoo
 Maailmaa; huokaa, rintojansa lyö;
 Vihasta kortta polkee; puolin lausein
 Ja sekavasti haastaa; tyhjää puheens'
 On vaan, mut kuulija sen katkelmista
 Luo päätöksensä, mieltä hän niiss' etsii,
 Sovittaa sanat omiin aatteisinsa,

Ja nyökkäys, liike, silmän-isku häneen
 Sen luulon tuo, ett' ajatust' on niissä,
 Ei tiedä mitä, mutta kovin pahaa.
 Siis paras hänt' on puhutella, muuten
 Vois häijymielisiin hän vihaa kylvää.

K:tar. Hän sisään tulkoon. (Horatio lähtee.)

Mun sairas mieleni, niin synnin ain' on,
 Jo turhassakin näkee suuren vainon;
 Niin arka syyllinen on luulossaan,
 Ett' itse ansahan käy peloissaan.

(Horatio palajaa Ophelian kanssa.)

Oph. Miss' on se kaunis Tanskan kuningatar?

K:tar. Kuin voit sa, Ophelia?

Oph. (laulaa) Kuin tunnen muiden joukosta

Ma sinun armahas?

On sauva hällä, varvikkaat

Ja hattu suipukas.

K:tar. Oi, armas laps, miks tuota laulua?

Oph. Niinkö vain? Ei kuulkaa, ma pyydän.

(laulaa) Oi, impi, kylm' on kultasi,

On kylmä, tunnoton;

Pään päällä turve vihanta,

Jaloilla paasi on.

Oh, hoo!

K:tar. Mut sano, Ophelia, —

Oph. Ma pyydän, kuulkaa.

(laulaa) Ja liinat lumivalikoiset —

(Kuningas tulee.)

K:tar. Oi, puolisoni, katsokaa!

Oph. (laulaa) Ne peittyi kukkasiin,

Jotk' itkusilmin hautahan

Kanss' armaan laskettiin.

Kun. Kuin voitte, armas neito?

Oph. Hyvin, kost'jumala! Sanotaan että huuhkain oli leipojan tytär. Hyvä Jumala! me tiedämme mitä olemme, mutta ei, miksi tulemme. Jumala siunatkoon ruokanne!

Kun. Isäänsä murehtii hän.

Oph. Ma pyydän, älkäämme puhuko siitä. Vaan kun teiltä kysytään, mitä se tietää, niin vastatkaa näin:

(laulaa) On tänään pyhä Valentin,
Ja aamull' aikaiseen
On impi alla ikkunas,
Sua pyytäin sulhokseen.
Ja poika nousee, pukeuu,
Ov' aukee, sisään nyt
Käy impi, mutta impenä
Hän sielt' ei lähtenyt.

Kun. Armas Ophelia!

Oph. Toden totta, en vanhoa tahdo, mutta loppu siitä tulla pitää:

(laulaa) Kies'auta, neitsyt varjele!
Mua voi! hyi, häpeää!
Ne pojat ottaa, kun he voi,
Syy siitä heille jää.
Kun, — lausui impi, — mun viettelit,
Mun vanhoit naivasi.
„Sen tehnyt oisin, jos et vaan
Ois tullut viereeni“.

Kun. Kuin kauan on hän tuossa tilass' ollut?

Oph. Toivon, että kaikki hyväksi muuttuu; malttakaamme vaan. Mutta en voi muuta kuin itkeä, kun ajattelen että he maan kylmään poveen hänet laskivat. Sen ma kerron veljelleni, ja nyt kiitän teitä hyvästä neuvosta.

Vaununi tänne! Hyvää yötä, naiset! Hyvää yötä, naiset ihanaiset! Hyvää yötä, hyvää yötä!

(*Lähtee.*)

Kun. Seuratkaa, häntä tarkkaan vartioitkaa.

(*Horatio lähtee.*)

Tuo syvän surun myrkkyä on; syynä
 On kaikkeen isän kuolema. Ja Gertrud,
 Oi! Gertrud, huomataks: kun surut tulee,
 Ne yksittäin, kuin vakoojat, ei kulje,
 Vaan joukossa. Hält' isä murhattiin;
 Pois lähti poikanne, jonk' oma hurjuus
 Maanpakoon saatti; kansa yllytetty
 Käy pahat mielessä ja mutisee
 Polonion kuolosta; työ tuhma häntä
 Noin salaa haudata; Ophelia raukka
 On mieltä vailla, järjiltään, jot' ilman
 On ihminen vaan kuva, pelkkä eläin;
 Ja lopuksi, ja mikä pahint' on,
 Laertes salaa Ranskasta on tullut,
 Käy kummeksii ja synkkiin pilviin peittyi;
 Ja niit' ei puutu, jotka korvaan kuiskaa
 Myrkkyyistä kieltä isän kuolemasta,
 Ja jotk' ei, aineen puutteess', epäile
 Levittää salakanteit' ilman syytä
 Mun henkilöstäni. Oi, armas Gertrud!
 Kuin moneen paikkaan käyvä kuulasade,
 Tää liian surman mulle tuo.

(*Melua ulkona.*)

K:tar.

Mit' ääntä?

(*Aatelismies tulee.*)

Kun. Oville vahdit! Miss' on vartijani?
 Mit' asiata?

Aatel. Turvaa etsikäätte.

Ei reunains' yli tulvaileva meri
Rajummin maita niele, kuin Laertes,
Kapinajoukon johtajana, alleen
Lyö vahdin. Rahvas häntä herraks kutsuu;
Ja niinkuin nyt ois alku maailman,
Unheessa muinaisuus, ja tavat tyhjää,
Nuo kaiken tiedon pylvähät ja tuet,
He huutaa: „vaali! kuninkaaks Laertes!“
Ja lakit, kädet, huudot pilviin luhkaa:
„Laertes, niin Laertes kuninkaaksi!“

Kitar. Kuin täyttä kurkkua he tyhjää haukkuu!
Oi! harhaan käynte, luhut Tanskan koirat.

(*Melua ulkona.*)

Kun. Jo murretut on ovet.

(*Laertes tulee sisään, aseissa; Tanskalaisia jälessä.*)

Laert. Miss' on se kuningas? — Te ulos jääkää.

Tanskalaiset. Ei, kaikki sisään.

Laert. Suvaitkaa, ma pyydän.

Tanskal. No, kyllä. (*Sirtyvät ulkopuolelle ovea.*)

Laert. Kiitos! Vahtin' ovell' olkaa. —

Kuningas, sinä konna, anna tänne

Mun isäni.

Kitar. Laertes hyvä, tyynty.

Laert. Mi verta tyynt' on minussa, se soimaa

Mua äpäräks, isääni verttimieheks,

Ja porton merkin polttaa siveän

Ja puhtaan äitin' otsaan.

Kun. Miks, Laertes,

Noin raivoat kuin hiisi? — Gertrud, anna

Sa hänen olla; älä yhtään pelkää:

Niin kuningasta suojaa taivaan vallat,

Ett' aikeensa kun petturi vaan huomaa,
 Niin tahtons' oitis raukee. — Sano mulle,
 Laertes, miks noin äissäs olet? Gertrud,
 Sa anna hänen olla. — Haasta, mies!

Laert. Miss' isäni on?

Kun. Kuollut.

K:tar. Hän on syytön.

Kun. Kysellä anna hänen tarpeeksensa.

Laert. Kuin kuoli hän? En pilkkaa nyt ma kärsi.
 Valani, hiiteen! mustaan hornaan herruus!
 Syvyyden kuiluun autuudet ja armot!
 Ma kadotusta kuisaan; nyt en huoli
 Täst' enkä tulevasta maailmasta.
 Niin, tulkoon mitä tulee, kun vaan kostaa
 Isäni täysin määrin saan

Kun. Mik' estää?

Laert. Mun tahtoni, ei vallat maailman;
 Ja keinoni niin säästän käytän, että
 Vähällä paljon teen.

Kun. Laertes hyvä,
 Jos varmuutt' isäs kuolemasta etsit,
 Pelurin hurjan lailla kostollasko
 Noin tapat ystävän ja vihamiehen,
 Niin voittajan, kuin menettäjän?

Laert. En,
 Vaan vihamiehet.

Kun. Tahdotko ne tietää?

Laert. Hyville ystäville sylin' avaan;
 Kuin hellä ruovonpäristäjä heitä
 Ma verelläni juotan.

Kun. Nyt sa lausut
 Kuin hyvä laps ja kelpo ylimys.

Ett' olen minä isäs kuoloon syytön,
 Ja sitä aivan haikeasti suren,
 Se järjelles niin selväks käy, kuin päivä
 Silmälles.

Tanskal. (ulkona) Ovi auki hälle!

Laert. Mitä!

Mit' ääntä tuo?

(Ophelia palajaa.)

Oi, kuivää, kuume, aivuni!

Kyynelten suolat seitsenkertaiset,
 Te silmistäni syökää näön-voima! —
 Hulluutes, Jumal'auta! kostan, siksi
 Ett' alas meidän vaakalauta painuu.
 Laps kaunis, kevät-ruusu, kallis sisko!
 Ophelia armas! — Onko mahdollista,
 Oi Jumalat, ett' immen nuoren järki
 On kuoleva kuin henki vanhuksen?
 On viono lemmen luonto; viono lempi
 Se parhaan osan olennostaan jättää
 Rakastetulleen muistoks.

Oph. (laulaa) Avopäin hän paarilla kannettiin;

Hoi, laari laari laa!

Ja haudall' itkuja itkettiin; —

Hyvästi kyyhkyseni!

Laert. Jos täysin järjin vaatisit mua koston,
 Se noin ei minuun koskis.

Oph. Teidän pitää laulaa: „maahan, maahan, laske-
 kaatte maahan!“ Oi, kuinka se kerto sopii! Se on us-
 kottomasta talonvoudista, joka varasti isäntänsä tyttären.

Laert. Tuo tyhjyys enempi on kuin monet sanat.

Oph. Kas, tuossa lemmikkiä, ne auttaa muistia; ma

pyydän sua, armahani, muista mua! Ja tuossa ajuruohoa, se on järjen lääketä.

Laert. Oi, viisautta hulluudessa: järki ja muisto yhteydessä.

Oph. Tuossa imarretta teille, ja myrkkyyjuurta; — tässä karvasruohoa teille, ja vähän itsellenikin; sitä sopii sunnuntaisin nimittää armoruohoksi. Teidän täytyy sitä vähän eritavalla pitää. — Tuossa on kaunokkia. Olisin antanut teille hiukan orvokkia, mutta ne kuihtuivat kaikki, kun isäni kuoli. Sanotaan, että hän sai autuaallisen lähdon.

(laulaa) Tuo kaunokainen Robin on riemuni mun, —

Laert. Oi, surun, murheen, tuskan, helvetinkin Hän viehättävän suloiseksi muuttaa.

Oph. (laulaa) Ja eiköpä hän palaja?

Ja eiköpä hän palaja?

Ei, kuollut hän on;

Mene kuolohon.

Hän ei milloinkaan palaja.

Lumivalkea parta sen,

Hius pellavan-karvainen.

Hän on pois, hän on pois,

Suru turhaa ois.

Jumal' armoas hällen suo!

Ja kaikille kristityille sieluille; sitä rukoilen. Jumalan rauhaan!

(Lähtee.)

Laert. Ah, tuota näittekö? Oi, herra taivaan!

Kun. Laertes, surus kanssa haastaa tahdon, Mult' oikeuttan' älä kiellä. Lähde, Valitse jotkut parhaist' ystävistäs, He kuulkoot riitamme ja ratkaiskoot sen. Jos välillisesti tai suoraan syypääks

Mun näkevät, niin korvaukseks sulle
 Ma valtan' annan, kruunun, hengen, kaikki,
 Mit' omaa mull' on; vaan jos syyt' ei mulla,
 Niin tyytyä sä saat ja mieltäs malttaa,
 Ett', yksin neuvoin henkes kanssa, sille
 Saan sovitusta mieltä.

Laert. Niin olkoon.

Mut kuolintapa, salahautaus, —
 Ei miekkaa haudalla, ei kilpikuvaa,
 Ei juhlamenoja, ei saattoseuraa, —
 Kaikk' ääneen huutaa maasta pilviin saakka,
 Ett' asiaa en heittää saa.

Kun. No niin!

Ja kirves sattukohon syyllisiin.
 Mua seuraa, ole hyvä.

(*Lähtevät.*)

Kuudes kohta.

Toinen huone linnassa.

(*Horatio ja eräs palvelija tulevat.*)

Hor. Nuo puheilleni pyrkijät keit' ovat?

Palvelija. He merimiehi' ovat; heillä, kuulin,
 On teille kirjeitä.

Hor. He sisään tulkoot.

(*Palvelija lähtee.*)

En tiedä keltä muulta terveisiä
 Ma voisin saada, paitse Hamletilta.

(*Merimiehiä tulee.*)

Ens. merimies. Jumala teitä siunatkoon!

Hor. Sua samoin.

Ens. merim. Sen tekee hän, jos hyväks näkee. Tässä

olis kirje teille, hyvä herra. Se on siltä lähettiläältä, jonka piti Englantiin matkustaa, jos nimenne on Horatio, kuten minulle on sanottu.

Hor. (lukee) „Horatio, kun tämän kirjeen olet loppuun lukenut, niin toimita että nämä miehet pääsevät kuninkaan puheille; heillä on kirjeitä hänelle. Emme vielä olleet kahta päivää merellä olleet, kun lujaksi varustettu rosvolaiva rupesi meitä takaa ajamaan. Havaittuamme että laivamme oli huono purjehtimaan, ryhdyimme pakosta vastarintaan. Ottelussa iskin kiinni heidän laivaansa; samassa he pääsivät käsistämme, ja minä yksin jäin vangiksi. He ovat olleet laupiaita rosvoja mua kohtaan; mutta he tiesivät minkä tekivät; minä olin heille hyväksi avuksi. Laita että kuningas saa kirjeet, jotka hänelle lähetään, ja riennä luokseni kiireesti, niinkuin kuolemata pakoon. Minulla on sanoja sulle kuiskattavana, jotka saavat sinut mykäksi, ja kuitenkin ovat ne vienon vie-
noja aineen laatuun verraten. Nämä kelpo pojat tuovat sinut luokseni. Rosencrantz ja Gyldenstern jatkavat matkaansa Englantiin; heistä on mulla paljon kerrottavaa sulle. Voi hyvin.

Uskollinen ystäväsi, Hamlet.“

Mua seuratkaa, tien raivaan kirjeillenne,
Ja teen sen sitä kiireemmin, jott' oitis
Mun veisitte sen luokse, ken ne antoi.

(Lähtevät.)

Seitsemäs kohtaus.

Toinen huone linnassa.

(**Kuningas ja Laertes tulevat.**)

Kun. Nyt tunnossas kai syyttömäks mun lausut,
Ja sydämmees mun ystävänäs suljet,

Kun omin korvin kuullut olet, että
Se mies, jok' armaan isäs murhas, väijyi
Mun henkeäni.

Laert. Selvää tuo; mut miksi
Lain voimalla te ette rangaisseet
Noin painavia hengenrikoksia,
Kun turvanne ja älynne ja kaikki
Kehoitti siihen.

Kun. Kahdestakin syystä,
Jotk' ehkä sinust' ovat liian turhat,
Vaan tärkeit mulle. Kuningatar, äitins',
Elääpi hänen katseistaan; ja minä
(Se turmioks tai onneks sitten olkoon)
Niin äitiin sydämmin ja mielin kiinnyn,
Ett' ilman häntä oisin niinkuin tähti,
Mi radaltansa luistaa. Toinen syy,
Jok' estää mua julkisyytöksistä,
On rahvaskansan suuri rakkaus häneen;
Se suosiollaan hänen syynsä peittää,
Ja viat kääntää ansioiks, kuin lähde,
Mi kiveks muuttaa puun. Näin nuoleni,
Noin vinhaan tuuleen liian köyköisinä,
Takaisin kaareen olis kääntyneet,
Ja jääneet määrän päähän sattumatta.

Laert. Ja näin ma kalliin isän kadotin,
Ja epätoivoon syösty mult' on sisar,
Jok' avuissa, jos mennyttä saa kiittää,
Ol' aikakautens' etevin ja kilpaan
Voi muita vaatia. Mut kosto tulee.

Kun. Senvuoks äl' untas heitä. Älä luule,
Ett' ainetta niin höllää, kurjaa olen,
Ett' antaisin vaan huviks vaaran nyhtää

Mua parrasta. Saat kohta lisää kuulla.
 Rakastin isääs, itseäni myöskin
 Ma rakastan; ja siitä voit kai päättää —

(*Sanansaattaja tulee.*)

No, mitä nyt?

Sanansaattaja. Kirjeitä Hamletilta.
 Tuo se on teille, herra kuningas,
 Tää kuningattarelle.

Kun. Hamletilta!

Ken toi ne?

Sanans. Merimiehet, sanotaan;
 En heitä nähnyt. Nuo sain Claudiolta,
 Ja hän ne itse tuojalt' otti vastaan.

Kun. Laertes, kuulla saat ne. — Jätä meidät.

(*Sanansaattaja lähtee.*)

(*lukee*) „Suurivaltaisain kuningas! Ilmoitan että olen alastonna maalle laskettu teidän valtakuntaanne. Huomenna pyydän että suvaitsette minun nähdä teidän kuninkaalliset kasvonne; ja silloin, suosiollisella luvallanne, kerron syyn tähän pikaiseen ja kummalliseen palaamiseeni.

Hamlet.“

Mit' on se? Liekö kaikki palanneet?
 Vai petost' onko tää ja pelkkää tyhjää?

Laert. Käs'-alan tunnettenko?

Kun. Se on hänen.

„Alastonna,“ — ja lisäyksessä tuossa
 Hän sanoo: „yksin“. Selitäppäs se.

Laert. Siit' aivan hämmennyn. Mut, tulkoon hän!
 Sairasta sydäntäni virvoittaa se,
 Ett' elävänä hälle vasten partaa
 Saan sanoa: „tuon teit sa.“

Kun. Jos niin on,

(Ja miksi olis niin, ja miksi toisin?)

Ma saanko sua neuvoa?

Laert. Sen saatte,

Jos rauhaksi vaan ette neuvo.

Kun. Rauhaks

Vaan itsellesi. Jos nyt palajaa hän, —

Ja, kammostuen matkaans', uudestansa

Ei tahdo lähteä, — niin urostyöhön

Hänt' yllytän, jonk' älyni juur keksi,

Ja jossa ilman armotta hän sortuu;

Ja kuolemast' ei hiisku moitteen äänet,

Ei itse äiti siinä petost' arvaa,

Vaan sallimaks sen sanoo.

Laert. Neuvoon suostun,

Ja sitä mielummin, jos tehdä voitte

Mun välikappaleeksi.

Kun. Aivan niin.

Kun matkall' olit, kehuttiin sua paljon

Erästä taidosta, joss' olet oiva.

Sen kuuli Hamlet; muut sun lahjas yhteen

Niin katehelliseks ei tehneet häntä,

Kuin tämä yksi, jolla, mielestäni,

On kaikkein vähin arvo.

Laert. Mikä taito?

Kun. Vaan nauha nuorukaisen hatussa,

Mi myös on tarpeen. Kevyt, norja puku

On nuorelle, näät, mitä vanhukselle

On turkit, vaipat, jotka terveyttä

Ja arvoisuutta lisää. — Kuukaus sitten

Ylimys Normandiast' oli täällä.

Ma sodass' olen nähnyt ranskalaisen;

Hän hyvin ratsastaa; mut tuopa mies

Ol' oikein noita: satulaan hän juuttui,
 Ja teki hevollaan niin kummat temput,
 Kuin yhtä luontoa ja ruumist' oisi
 He olleet. Kaikki toiveeni hän voitti:
 En temppea ja liikettä ma saanut
 Viel' aatelleeksi, kun jo hän sen teki.

Laert. Kuin? Normandiastako?

Kun.

Niin.

Laert.

Lamord,

Niin totta kuin ma elän.

Kun.

Sama mies.

Laert. Ma tunnen hänet hyvin; tosiaankin
 Hän kansansa on kaunistus ja helmi.

Kun. Sinusta mielensä hän lausui, kiitti

Niin mestarilliseksi taitoasi
 Ja ahkeruuttas käyttää aseita,
 Etenkin miekkasinta, että huusi:
 Katsella kelpais, vertaises jos saisit.
 Hän kiros, että Ranskan miekkamiehill'
 Ei ole ryhtiä, ei voimaa väistää,
 Ei työkätä, jos ottelis he kanssa.
 Tuo puhe kateen myrkyllä nyt täytti
 Niin Hamletin, ett' anoi hän ja toivoi
 Pikaista palaamista, jotta saisi
 Sun kanssa kilpailla. Ja tästä seuraa, —

Laert. Niin, mitä siitä seuraa, sanokaa?

Kun. Laertes, rakastitko isääsi?

Vai oletko vaan pelkkä murheen kuva,
 Vaan muoto ilman sydäntä?

Laert.

Kuin niin?

Kun. En luule, ett'et rakastanut isääs;
 Mut tiedän, ett' on rakkaus ajan laps,

Ja tiedän kokemuksesta, ett' aika
 Voi lauhduttaa sen säkenet ja liekit.
 Näät, lemmentulen sisustass' on sydän
 Tai karsi, joka himmentää sen valon.
 Ei millään ole aina samaa voimaa;
 Kun voima liiaks paisuu, pakahtuupi
 Se kyllyydestään. Mitä tahdot tehdä,
 Sun täytyy tehdä oitis; tahto muuttuu,
 Ja sill' on syitä, esteit' yhtä monta
 Kuin kieltä, kättä, seikkaa maailmassa.
 Näin on tuo täytyminen vaan kuin turha
 Huokaus, joka huojentaissaan haittaa.
 Mut, paiseen ytimeen. Kun Hamlet palaa,
 Niin mitä teet, ett' isäs poikana
 Työss' enemmän kuin sanoiss' ilmestyisit?

Laert. Ma kirkossakin hältä kaulan leikkaan.

Kun. Ei pitäis turvapaikkaa murhaajalla,
 Ei rajaa kostoll' olla. Mut, Laertes,
 Jos tuota aiot, pysy kodissas.
 Kun Hamlet palaa, tulos hälle kerron,
 Ylistää annan taitoas ja tehdä
 Sen maineen kahta kauniimmaks, jonk' antoi
 Tuo Ranskan mies. Sitt' yhteen teidät viemme
 Ja vedon lyömme päistänne. Hän, joka
 On varomaton, luuloton ja jalo,
 Ei tutki miekkoja; näin juonen kautta
 Sa kärjellisen miekan helpost' ottaa
 Voit itselles, ja taito-iskulla
 Näin kostaa isäs murhan.

Laert. Sen ma teen;

Ja siihen toimeen miekkan' voitelen.
 Eräältä puoskarilta nestett' ostin

Niin surmaavaa, jos siihen veitses kastat
 Ja verihaavan teet, ei kallein voide,
 Vaikk' ankarimmist' yrteist' alla kuun
 Se tehty ois, voi kuolost' auttaa sitä,
 Ken sirkamankin saapi. Tuohon myrkkyyn
 Teräni kastan, jotta pienin naarma
 Tuo kuolon hälle.

Kun. Tuumiapa sietää
 Ja aatella, mik' aika ois ja keino
 Sopivin tarkoitukseen. Tuo jos pettäis,
 Ja huonot toimet aikeemme tois ilmi,
 Ois paras jättää koitus. Toinen juoni
 Siis täytyy varall' olla, joka auttaa,
 Jos tämä tyhjiin raukeis. Vait! — ma mietin: —
 Isoisen vedon lyömme taidostanne, —
 Nyt tiedän:

Kun kiista palavan ja janon tuo,
 (Parempi, mitä kiivaammin sa isket,)
 Ja juotavaa hän pyytää, pidän hälle
 Varalla maljan; tuosta jos hän maistaa,
 Niin kaikki hyvin on, jos kohta välttäis
 Hän myrkyllisen iskus. Vait! mit' ääntä?

(*Kuningatar tulee.*)

No, mitä, Gertrud?

K:tar. Tuska tuskaa seuraa,
 Ett' astuu toinen toisen kantapäille. —
 Laertes, hukkunut on sisarenne.

Laert. On hukkunut! — Ja mihin?

K:tar.

Raita tuolla

Jokehen kallistuupi, kuvastain
 Haleita lehviänsä virran kalvoon;
 Hän sinne kulki, sitoin kiekkuralle

Nokkoiset, liekot, orvokit ja orhot,
 Joit' irstain nimin raaka paimen kutsuu,
 Mut immet kainot kämmenkukiks sanoo.
 Kun puuhun ripustamaan seppeltään
 Hän kiipes, taittui petollinen oksa,
 Ja kiehkuroineen aaltoon itkevään
 Hän putos. Väljä puku häntä hetken,
 Kuin aallotarta, veden päällä kantoi.
 Hän lauloi siinä vanhaa laulelmaansa,
 Ikäänkuin turmiolleen tunnotonna,
 Tai olentona, joka elämään on
 Vedessä luotu. Vaan ei kauan kestä,
 Ennenkuin vaatteet, raskaiks vettyneet,
 Tuon lapsiraukan sulo-laulelmistaan
 Mutaiseen hautaan alas painavat.

Laert. Voi, hän siis hukkunut on?

Klar.

Hukkunut.

Laert. Sull' liiaks vett' on, sisko parka; säästän
 Siis kyneleeni. Vaan, en voi sit' estää;
 Tapansa luonto pitää; vähät huolin
 Nyt häpeästä. Tän kun itkun itken,
 En ole enään akka. — Herran haltuun!
 Minussa tult' on, joka liekiks puhkeis,
 Mut tämä hulluus sammuttaa sen.

(*Lähtee.*)

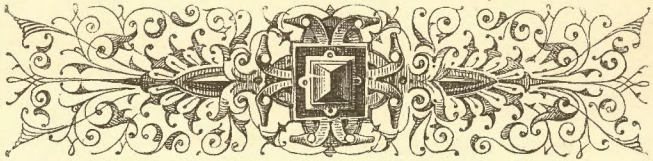
Kun.

Gertrud,

Oi, seuratkaamme! Töin ja vaivoin hältä
 Sain raivon hillityks. Nyt pelkään että
 Se puhkee uudestaan. Siis seuratkaamme.

(*Lähtevät.*)

Viides Näytös.

Ensimmäinen kohtaus.

Kirkkoomaa.

(Kaksi haudankaivajaa tulee, lapio ja kirves kädessä.)

Ensimmäinen haudankaivaja. Saako se kristillisen hautauksen, joka ehdollaan etsii autuuttaan?

Toinen haudank. Saa, sanon minä; siis, kaiva joustuun hauta. Kruununmies on istunut asiassa ja harkinnut hälle kristillisen hautauksen.

Ens. haudank. Kuinka se on mahdollista; hän on siis pakkotilassa hukunut.

Toin. haudank. No, se niin on harkittu.

Ens. haudank. Se on varmaankin tapahtunut „se offendendo“; toisin ei voi olla. Sillä tämä on pykälä: jos minä ehdollani itseni hukutan, niin on se tekoa, ja teossa on kolme haaraa, nimittäin: teko, toimitus ja täytöntö; siis, hän on ehdollaan hukuttanut itsensä.

Toin. haudank. Ei, mutta kuulehan, hyvä virkaveli, —

Ens. haudank. Anna minun puhua. Tuossa on vesi: no niin. Tuossa seisoo ihminen: no niin. Jos nyt ihminen menee tuon veden luokse ja hukuttaa itsensä, niin — tahtokoon tai ei — hän menee. Huomaa se! Vaan jos

vesi tulee hänen luoksensa ja hukuttaa hänen, niin ei*hän silloin itse hukuta itseään. Siis, se joka ei ole syypää omaan kuolemaansa, ei ole itsensä surmaaja.

Toin. haudank. Onko siitä asetusta?

Ens. haudank. On kuin onkin: kruununmiehen syyni-asetus.

Toin. haudank. Tahdotko kuulla totuuden? Jos hän ei olis ollut aatelisnainen, ei hän olis kristillistä hautausta saanut.

Ens. haudank. Kas niin, siinä se on; ja sitä pahempi, että isoisilla ihmisillä pitää tässä maailmassa olla suurempi etu-oikeus hukuttaa ja hirttää itseänsä, kuin heidän kristiveljillään. Hoi, lapioni! Ei ole yhtään sen vanhempaa aatelismiestä kuin puutarhuri, ojuri ja haudankaivaja; he pitävät Aatamin ammatin kunnossa.

Toin. haudank. Oliko hän aatelismies?

Ens. haudank. Hän oli ensimmäinen aseenkantaja.

Toin. haudank. Ole vait! sitä en usko.

Ens. haudank. Mitä? Oletko pakana? Kuinka olet raamattusi lukenut? Raamattu sanoo: Aatami kaivoi. Voiko hän kaivaa ilman asetta? Minä asetan eteesi toisen kysymyksen; jos et oikein vastaa, niin katso ett'et —

Toin. haudank. Sano se.

Ens. haudank. Ken rakentaa lujempaa kuin muurari, laivanveistäjä ja salvomies?

Toin. haudank. Hirsipuun-tekijä, sillä hänen työnsä kestää kauemmin kuin tuhatluku ihmisiä.

Ens. haudank. Se ei tosiaan ollut tyhmä sukkeluus. Hirsipuu tekee hyvää; vaan miten se tekee hyvää? Se tekee hyvää niille, jotka pahoin tekevät. Nyt teit sinä pahoin sanoessas että hirsipuu on lujempaa tekoa kuin kirkko; siis, tekis hirsipuu sinulle hyvää. Vielä kerran, joutuun!

* *Toin. haudank.* Ken rakentaa lujempaa kuin muurari, laivanveistäjä ja salvomies?

Ens. haudank. Niin, sano se, niin pääset työstä.

Toin. haudank. Kyllä maarin minä sen voin sanoa.

Ens. haudank. Joutuun siis!

Toin. haudank. En, saakeli soikoon, en voi.

(*Hamlet ja Horatio tulevat etäältä.*)

Ens. haudank. Älä sillä kauemmin aivujasi vaivaa: tyhmää asia ei saa piiskallakaan joutumaan. Mutta kun joku sinulta täst'edes kysyy saman kysymyksen, niin vastaa: haudankaivaja; ne rakennukset, jotka hän rakentaa, kestävät viimeiseen tuomioon. Kuule, menepäs kappakkaan ja tuo mulle pullo viinaa.

(*Toinen haudankaivaja lähtee.*)

Ens. haudank. (*kaivaa ja laulaa*)

Kun nuor' olin, lemmin ja lemmin vaan,
Se aik' oli herttainen;
Ei ollut rattoa päällä maan,
Jota verrata lempehen.

Haml. Onko tuo mies tunnoton työlleen, koska laulaen hautaa kaivaa?

Hor. Tottumus on karkaissut hänen luontonsa.

Haml. Niin kyllä: työttömän käsissä hienoin tunne.

Ens. haudank. (*laulaa.*)

Vaan vanhuus varkain valtas mun,
Kiinn' iski kynsillään,
Ja vei mun toiseen seutuhun,
Sit' en varrota tiennytkään.

(*Heittää maalle haudasta pääkallon.*)

Haml. Tuossakin pääkallossa on joskus kieli ollut

ja laulutaito; kah, kuinka tuo lurjus viskaa sen maa-
han, kuin olisi se Kainin leukaluu, ensimmäisen murha-
miehen. Se saattaa olla jonkun valtiomiehen pää, jolle tuo
pöllö nyt virkavaltaansa näyttää, semmoisen, joka mielel-
lään olisi Jumalankin pettänyt, eikö niin?

Hor. Saattaa olla.

Haml. Tai jonkun hovimiehen, joka ehkä sanoisi:
„hyvää huomenta, armas prinssi! Kuinka voitte, prinssi
hyvä?“ Se saattaa olla se ja se armollinen herra, joka
ylistää sen ja sen armollisen herran hevosta, kerjätäkseen
sitä itselleen, eikö niin?

Hor. Niin, prinssi hyvä.

Haml. Niin, aivan niin. Ja nyt se on rouva Mato-
sen hallussa, posket kuopallaan, ja saa leuoilleen uni-
lukkarin lapiosta. Tässä on sievä muutos tapahtunut,
kunhan vaan olis kykyä meillä sitä älytä. Senko vuoksi
noita luita on vaivoin kasvatettu, että ihmiset niillä saisi-
vat keiliä nakella? Minun luitani kivistä, kun sitä ajat-
telen.

Ens. haudank. (laulaa)

Ja lapio ja kirves vaan
Ja mekko liinainen
Ja hauta, johon lasketaan,
On tarpeeks moisellen.

(Heittää haudasta toisen pääkallon.)

Haml. Tuossa on toinen: miks ei se ole saattanut
olla jonkun lakimiehen? Missä ovat nyt hänen mutkansa
ja juonensa, hänen asianhaaransa, välipuheensa ja konnan-
koukkunsa? Kuinka sallii hän nyt että tuo raaka veitikka
iskee häntä kalloon likaisella lapiolla, eikä haasta häntä
oikeuteen väkivallan työstä? Hm! — Tuo mies oli ken-

ties aikoinaan suuri tilan-ostaja, jolla oli kiinnitykset, takuut, panttikirjat, päätökset ja vahvistukset. Tuoko se nyt päätöksien päätös ja vahvistuksien vahvistus, että hän on saanut vahvan pääkallonsa täyteen vahvaa multaa? Eikö hänen kahdenkertaiset takuumiehensä voi ta'ata hälle suurempaa osaa hänen ostomaistaan, kuin kahden välikirjan levyisen ja pituisen maapalstan. Pelkät hänen maanlunastus-kirjansa tuskin mahtuisivat tuohon kirstuun, ja eikö itse omistajalla pitäisi olla suurempi tila? Mitä?

Hor. Ei rahtuakaan suurempaa.

Haml. Eikö pärmäpaperia tehdä lampaan nahasta?

Hor. Tehdään, ja vasikan nahasta myös.

Haml. Lampaita he ovat ja vasikoita, jotka sellaisiin turvauvat. Tahdon puhutella tuota miestä. — Kuules, mies! Kenen se on hauta?

Ens. haudank. Omani, herra.

(*laulaa*) Ja hauta, johon lasketaan,
On tarpeeks moisellen.

Haml. Sen uskon, että se omasi on; panethan siinä omiasi.

Ens. haudank. Te omianne panette, senvuoksi olisittekin omanne siihen. Mitä minuun tulee, en pane omiani, ja kuitenkin on se omani.

Haml. Omiasihan panet, kun sanot että se on omasi: hauta on kuolleita eikä eläviä varten; siis, panit omiasi.

Ens. haudank. Sepä ihka elävä valhe; sen viskaan tuoreeltaan takaisin.

Haml. Kelle miehelle tuota kaivat?

Ens. haudank. En kenellekään miehelle.

Haml. Kelle naiselle sitten?

Ens. haudank. En naiselle liioin.

Haml. Ken siihen sitten haudataan?

Ens. haudank. Eräs, joka oli nainen, vaan joka nyt on, Herran nimessä, kuollut.

Haml. Mikä julkea viisastelija! Tuota täytyy kirjasta puhutella, muuten hän kompasanoillaan solmii meidät. Totta totisesti, Horatio! näinä kolmena vuonna olen huomannut maailman tulleen niin rikkiviisaaksi, että talonpojan varvas pyrkii hovimiehen kantapäitä niin lähelle, että se repii rikki tämän paleltunaiset. — Kuinka kauan olet haudankaivajana ollut?

Ens. haudank. Kaikista vuoden päivistä tulin siihen virkaan ihan samana päivänä, jolloin entinen Hamlet kunnikaamme voitti Fortinbrasin.

Haml. Kuinka paljon aikaa on siitä?

Ens. haudank. Ettekö sitä tiedä? Sen tietää joka hupsukin. Se oli samana päivänä, jolloin nuori Hamlet syntyi, hän, joka nyt on hullu, ja Englantiin lähetetty.

Haml. Todellakin? Miksi hän Englantiin lähetettiin?

Ens. haudank. He, senvuoksi että hän oli hullu; siellä hänen pitäisi taasen saada järkensä; ja jos ei hän sitä saa, niin viisi siitä.

Haml. Miks niin?

Ens. haudank. Siellä ei sitä hänessä huomata; siellä ovat kaikki yhtä hulluja kuin hän.

Haml. Kuinka hän tuli hulluksi?

Ens. haudank. Kummallisella tavalla, sanotaan.

Haml. Miten kummallisella?

Ens. haudank. Totta totisesti, ihan sillä tavalla, että hän kadotti järkensä.

Haml. Ja missä juuri?

Ens. haudank. He, juuri täällä Tanskassa. Olen ollut

haudankaivajana täällä, poikana ja miehenä, kolmekymmentä vuotta.

Haml. Kuinka kauan ihminen saattaa maassa maata, ennenkuin mätänee?

Ens. haudank. No, jos ei hän jo ole mätä ennen kuoltuaan, (niinkuin niitä nyky-aikoina on monta kupansyömää, jotka tuskin kestävät arkkuun panna,) niin voi hän säilyä noin kahdeksan tai yhdeksän vuotta; parkkikarvari kestää hyvin yhdeksän vuotta.

Haml. Miksi hän kauemmin kuin muut?

Ens. haudank. Siksi että hänen nahkansa on työssä niin parkittu, että se kestää pitkän ajan vettyä; ja tuo vesi se turmelee hiton lailla noita saakelin ruumiita. Kas, tässä on pääkallo, joka on jo kolmekolmatta vuotta maassa maannut.

Haml. Kenen se oli?

Ens. haudank. Saakelin lystillisen veitikan. Kenenkä luulette sen olleen?

Haml. En tiedä minä.

Ens. haudank. Lempo vieköön, sitä hullunkurista riivattua! Hän kaatoi kerran pullollisen renskaa pääni päälle. Tämä samainen kallo oli Yorrickin pääkallo, kuninkaan hovinarrin.

Haml. Tuoko?

Ens. haudank. Juuri sama.

Haml. Näytäpä sitä. (*Ottaa pääkallon.*) Voi, Yorrick parka! — Minä tunsin hänet, Horatio: äärettömän sukkela, erinomaisen leikillinen mies; hän on selässään mua kantanut tuhansia kertoja; ja nyt, kuinka kuvitustani kauhistaa! mieltäni oikein kääntää. Tuossa rippuivat huulet, joita olen suudellut en tiedä kuinka usein. Missä ovat nyt sinun kompassi, sinun kujeesi, sinun laulusi, sinun

säkenöitsevät kokkapuheesi, jotka saivat koko pöytäseuran nauruun purskahtamaan? Ja nyt eikö yhtäkään jälellä, jolla voisit ivata omaa irvikuvaasi? Aivanko kutistunut? Mene nyt armon kamariin, sano hälle, että, vaikka hän tuuman paksulta maalaisi poskensa, tuollaisen muodon hän lopulta saapi; koita, saatko häntä nauramaan. — Ole hyvä, Horatio, sano mulle yksi asia.

Hor. Mikä; prinssi hyvä?

Haml. Luuletko että Aleksanteri oli maassa tuon näköinen?

Hor. Aivan.

Haml. Ja haisiko noin? Hyi! (*Viskaa pääkallon maahan.*)

Hor. Aivan, prinssi hyvä.

Haml. Voi, Horatio, kuinka halpoihin tarkoituksiin meitä voipi käyttää! Emmekö voisi kuvitella Aleksanterin jalon tomun muuttumista siihen määrään asti, että tapaisimme hänet jonkun tapinreiän tulppana?

Hor. Se olisi liian tarkkaa, sellainen tarkastelu.

Haml. Ei, totisesti, niin vähääkään; se ei olis muuta kuin kaikessa siivoudessa seurata sitä johtoa, johon todenmukaisuus viittaa; esimerkiksi tähän suuntaan: Aleksanteri kuoli, Aleksanteri haudattiin, Aleksanteri muuttui tomuksi, tomu on maata, maasta tehdään savea, ja miks'ei sillä savella, joksi hän on muuttunut, voisi tukkia oluttynnyrin suuta.

Ylevä Caesar kuoli, maaksi muuttui,

Ja reiän tukkeeks tuulta vastaan juuttui;

Hän, joka säikähdytti maailmaa,

Nyt talven myrskyjä saa vastustaa!

Vait! syrjään! — Tuossa tulee kuningas,

(*Pappeja, y. m. tulee juhlasaatossa; Ophelian ruumis, jota seuraa*

Laertes ja surujoukko; **Kuningas, Kuningatar,**

heidän seuralaisensa, y. m.)

Ja kuningatar, hovikunta. Ketä
 Noin puolin menoin saattavat he? Näyttää,
 Ett' epätoivoissansa vainaa itsens'
 On surmannut. Hän säätyhenki oli.
 Nyt piiloon hetkeks, tarkkaamaan.

(*Vetäytyy Horation kanssa syrjään.*)

Laert.

Ja mitä

Menoja vielä?

Haml. Tuo se on Laertes,

Ylevä nuorukainen; huomaa.

Laert.

Mitä

Menoja vielä?

Pappi. Hautajaiset teimme

Niin komeiksi kuin voimme; kuolintapa

Ol' epäiltävä; jos ei mahtikäsky

Ois järjestystä muuttanut, hän maata

Ois saanut vihkimättömässä maassa

Viimeiseen päivään; rukousten sijaan

Ois piitä, soraa, santaa peitteeks syösty;

Nyt on hän neitseellisen sepeleensä

Ja kukkasia tielleen, hautakellot

Ja juhlasaaton saanut.

Laert. Ja siinäkö on kaikki?

Pappi.

Siinä kaikki.

Se hautajaisten häväistystä oisi,

Jos sielumessun sais hän, niinkuin rauhass'

Erinneet henget.

Laert. Hautaan hänet pankaa!

Povesta puhtaast', ihanasta nouskoot

Heleät orvokit! — Sa, saita pappi,

Tulessa parut, kun mun siskon' enkel'

On Luojan luona.

Haml. Mitä! Opheliako?

K:tar. Suloista suloiselle. Hyvästi!

(Kylvää kukkasia.)

Sua Hamletini puolisoksi toivoin;
Koristaa aion morsiusvuodettas,
Mut en sun hautaas peittää, armas impi.

Laert. Oi, kolme kertaa kymmenittäin tulkoon
Kirous kolmikertainen sen päähän,
Jonk' ilkityöt sun kirkkaan järkes ryösti! —
Heretkää multaa luomasta, siks kunnes
Hänt' olen vielä kerran syleillyt.

(Fuoksee hautaan.)

Nyt mullan peittoon elävä ja kuollut!
Ja kumpu luokaa vuoreks korkeammaks
Kuin vanha Pelion ja sinertävä
Olympon huippu.

Haml. (astuu esiin) Ken se, jonka murhe
Noin pöyhkeilee, ja jonka tuskanhuuto
Lumooپی tähdet, että seisautuu ne
Ja pelästyen kuuntelevat? Tässä
On Tanskan Hamlet.

(Fuoksee hautaan.)

Laert. Periköön sun hiisi!

(Painii hänen kanssaan.)

Haml. Et kauniisti sa rukoillut. Ma pyydän,
Mun kurkustani sormes hellitä;
Näät, vaikk'en ole kiukkuinen ja hurja,
Minussa sentään vaarallist' on hiukan,
Jot' olis paras karttaa sun. Pois kätes!

Kun. Eroittakaa nuo miehet.

K:tar. Hamlet! Hamlet!

Kaikki. Oi, hyvät herrat, —

Hor. Tyyntykätte, prinssi.

(Muutamats seuralaisets eroittavat heidät; he astuvat ulos haudasta.)

Haml. Tuost' ottelen niin kauan hänen kanssaan
Kuin räpyttää voin silmäluomiani.

K:tar. Mist', armas poikani?

Haml. Opheliaa

Ma lemmin! Sadantuhannenkaan veljen
Ei kaikki rakkaudet mun lempeäni
Voi vastata. — Mit' aiot tehdä hänen
Hyväkseen?

Kun. Hän on järjiltään, Laertes.

K:tar. Anteeksi, herran tähden.

Haml. Hiisi olkoon!

Mit' aiot tehdä? Sano! Itkeäkö?
Tapella? paastota? vai tukkaas raastaa?
Nil-virran juoda? niellä jättiliskon?
Min' olen myötä. — Parkumaanko tulit?
Hypitkö hautaan kiusan vuoks? Jos tahdot
Haudattaa elävältä hänen kanssaan,
Niin minä myöskin. Vuoristako haastat?
Tuhannen tuhat auran-alaa anna
Päällemme luoda, kunnes kohoo kumpu
Tuliseen ilmakehään, ja sen rinnall'
On Ossa vaan kuin ruuppa! Sa jos kerskaat,
Voin minäkin sen tehdä.

K:tar. Hulluutt' on se.

Noin hetken raivoo hän, mut pian lauhtuu,
Ja lepää raukeena kuin naaraskyyhky,
Kun poikasparin kullankarvaisen
Se hautonut on eloon.

Haml. Kuulkaa, herra;

Mi syynä että näin mua kohtelette?
Teit' aina rakastin. Mut mitä siitä!
Vaikk' koittais Herkuleskin parastaan,
Ain' ulvoo koira, naukuu kissa vaan.

(Lähtee.)

Kun. Horatio hyvä, häntä seuratkaa. —

(Horatio lähtee.)

Tuo eilis-illan puhe vahvistakoon
 Sun kärsimystä; heti toimeen käymme. —
 Pojalles vahti laita, hyvä Gertrud.
 Elävän patsaan saakoon tämä hauta.
 Me kohta levollisen hetken saamme;
 Siks kärsimällä kaikki kantakaamme.

(Lähtevät.)

Toinen kohtaus.

Sali linnassa.

(Hamlet ja Horatio tulevat.)

Haml. Sen verran siitä. Toiseen kohtaan nyt; —
 Viel' onko muistissasi kaikki seikat?

Hor. Niit' enkö muistais, prinssi hyvä?

Haml. Mun sydämmessän' oli taistelua,
 En saanut unta; pahemp' oli olla
 kuin kapinoivan jalkapuussa. Nopsaan, —
 Ja kiitos nopsuuden, se osoittaapi
 Ett' usein varomattomuus on hyödyks,
 Kun syvät tuumat raukee; siitä näämme,
 Ett' aikehemme luoja muodostaa,
 Kun karkeiksi ne veistämmekin, —

Hor. Varmaan.

Haml. Kojusta riensin,
 Levätti yllä; pimeässä heitä
 Hapuillen etsin; löysin mitä ha'in;
 Paketin sieppasin ja hiljaa hiivin
 Taas huoneeseni. Tuosta rohkaistunna,
 Pelossa tavat unhotin ja mursin

Kuninkaan kirjeen auki. Mitä näin? —
 Oi, kuningas, sa konna! — Suoran käskyn,
 Monilla eri syillä höystetyn,
 Jotk' etuj' Englannin ja Tanskan koski, —
 Ja, huh! kuin hirmuista, jos eloon jäisin, —
 Ett' oiti, nähtyä ja viipymättä,
 Ei kirveen hiomiseen aikaa suotu,
 Mun pääni poikki lyötäis.

Hor. Mitä kuulen?

Haml. Tuoss' omi käsky: lue, jähka joudat.
 Tahdotko kuulla mitä sitten tein?

Hor. Oi, kertokaa, ma pyydän.

Haml. Näin kiedottuna konnanpauloihin, —
 Ennenkuin prologiin mun aivun' ehti,
 He alkoivat jo näytelmän, — ma istuin,
 Tein uuden käskyn, kirjoitin sen puhtaaks.
 Kuin muutkin valtaviisaat pidin muinoin
 Käs'alan kauniin halpana, ja koitin
 Unohtaa koko taidon; vaan nyt oli
 Se oiva hyödyks. Tahdotko sa tietää
 Kuin kirjoitin ma?

Hor. Tahdon, prinssi hyvä.

Haml. Kiivaimman vaatimuksen kuninkaalta, —
 Jos Englanti on taattu lääniläinen,
 Jos rakkaus heidän välillänsä kukkii
 Kuin palmupuu, jos rauhan tähkäseppel
 Heit' ystävyiden merkin' yhdistääpi,
 Ja aasin kuorman muita jos'ia, —
 Ett', tämän nähtyään ja luettuaan,
 Hän arvelematta ja oiti tuojain
 Päät poikki lyöttäis, ilman ripitystä
 Ja armoa.

Hor. Kuin sinettiin sen saitte?

Haml. Niin, sekin oli luojaan sallimaa.
Isäni sinetti mull' oli myötä,
Joss' ompi Tanskan vaakuna. Nyt kirjeen
Tuon toisen muotoon taitoin, varustin sen
Nimellä, lukitsin, ja paikoillensa
Taas vein sen. Vaihdokest' ei tunnettu.
Seuraavan' aamuna ol' ottelumme,
Ja mitä sitten seuras, sen sa tiedät.

Hor. Näin Rosencrantz ja Gyldenstern saa surman.

Haml. Niin, miksi pyrkivät he tähän toimeen.
He eivät tuntoani vaivaa: kuoppaan
He putosivat omaan kaivamaansa.
Kun suuret ottelee, ei hyvä kehnon
Tulisten miekantutkaimien väliin
Päätänsä pistää.

Hor. Mikä kuningas!

Haml. Kuin luulet, onko aikani nyt tullut?
Hän murhas isän', äitini hän raiskas;
Hän kuninkuuden toiveet multa ryösti;
Hän omaa henkeäni ansaan pyysi
Noin kavalasti. — Soimaisiko tunto,
Jos hälle kostais käsi tää? Ja eikö
Kirottu synti, antaa kauemmin
Tuon ruumiinmadon jäytää sisustaamme?

Hor. Hän pian Englannist' on tiedon saava,
Kuink' ovat toimet siellä päättyneet.

Haml. Niin kyllä; mutta väliaik' on mun;
Ja hetken laskutyö on ihmis-elo.
Mut se mua huolettaa, Horatio hyvä,
Ett' olen Laertesta loukannut;
Näät, hänen asiansa mulle näyttää

Omani kuvan. Anteeks tahdon pyytää;
Mut hänen kerskuminen murheellansa
Noin hurjaan intoon sai mun.

Hor.

Vait! ken tulee?

(*Osrick tulee.*)

Osrick. Tervetultuanne, teidän armonne, takaisin Tanskaan.

Haml. Kiitän nöyrimmästi. — Tunnetko tuota vesikärpästä?

Hor. En, hyvä prinssi.

Haml. Sitä rikkaampi olet armosta, sillä rikos on tuntea häntä. Hänellä on paljon maata, viljavaa maata; kun eläin tulee eläinten käskijäksi, niin muutetaan hänen seimensä kuninkaan ruokapöytään. Hän on naakka, vaan, niinkuin sanoin, ylen rikas lantatavarasta.

Osr. Armahin prinssi, jos teidän armonne joutaa kuulemaan, olis mulla teille pieni ilmoitus kuninkaalta.

Haml. Panen kaikki henkeni voimat sen kuulemiseen. Teidän lakkinne ei ole paikoillaan; sen paikka on päässä.

Osr. Kiitoksia, teidän armonne, nyt on sangen lämmin.

Haml. Ei, uskokaa mua, nyt on sangen kylmä; tuuli on pohjoisessa.

Osr. Tavallisen kylmä, niin tosiaankin.

Haml. Mutta kuitenkin minusta on nyt sangen vari ja lämmin, minun luonnolleni.

Osr. Suurimmassa määrässä, teidän armonne; sangen vari nyt on, — niin kuin — en voin sanoa kuin. — Mutta, prinssi hyvä, hänen majesteetinsä on käskenyt minua ilmoittamaan teille että hän on lyönyt suuren vedon teidän päästänne. Hyvä herra, asia on seuraava, —

Haml. Muistakaa, olkaa niin hyvä, —

(*Hamlet pakoittaa häntä panemaan lakin päähänsä.*)

Osr. Ei, totta puhuen, mukavuuttani vaan katson, totta puhuen. Hyvä herra, Laertes on äskettäin tullut hoviin; uskokaa mua, täysi ritari, mainioimmilla omituisuuksilla varustettu, hieno käytös ja loistava ulkomuoto; puhuaksemme hänestä tuntehikkaasti, on hän todellakin aatelisuuden muisto- ja aikataulu, sillä hänestä löydätte niinkuin kartasta kaikki, mitä ylimys toivoisi nähdä.

Haml. Teidän kuvauksestanne hän ei lainkaan tule vahingolle; vaikka kyllä tiedän että, jos hänestä kalukirjaa pitäisimme, se panis muistonkin laskutaidon pyörälle, ja vaaruis sinne tänne hänen nopsan lentonsa vuoksi. Mutta, täydellisen ylistyksen nimessä, luulen hänen olevan sangen laajalaatuisen hengen, ja hänen näkymättömän taitonsa niin harvinaista ja kallista lajia, että, puhuakseni totuuden kieltä, hänen vertaisensa on hänen peilinsä, ja joka pyrkii häntä seuraamaan, on hänen varjonsa, ei mitään muuta.

Osr. Teidän armonne arvostelee häntä sangen nuhteettomasti.

Haml. Mutta asia, hyvä herra? Miksi tuota ylimystä sokaisemme karkealla hengellämme?

Osr. Mitä, hyvä herra?

Hor. Eikö ole muulla tavalla mahdollista ymmärtää toisiansa? — Te, herra, sen varmaankin voitte.

Haml. Mikä tarkoitus, kun tuon aatelimiehen mainitsitte?

Osr. Laerteenko?

Hor. Hänen kukkaronsa on jo tyhjä: kaikki kultaiset sanat on tuhlatut.

Haml. Niin, juuri hänen.

Osr. Tiedän, ett'ette ole tietämätön —

Haml. Hyvä, jos sen tietäisitte; vaikka, totta puhuen, se tietonne ei mua suuresti kunnioittaisi. — No, hyvä.

Osr. Ette ole tietämätön kuinka erinomainen Laertes on —

Haml. Sitä en rohkene myöntää, jott' en luulisi itseäni hänen vertaisekseen; toista täydellisesti tunteakseen, täytyy tuntea oma itsensä.

Osr. Tarkoitan aseiden käyttämisessä; ansiosta päättäen, jota hänelle myönnetään, on hän maineessa verraton.

Haml. Mitä asetta hän käyttää?

Osr. Miekkaa ja kalpaa.

Haml. Siinähan kaksi asetta; mut olkoon menneeksi.

Osr. Kuningas on hänen kanssaan lyönyt vetoa kuusi Barbarian oritta, jota vastaan hän on pannut kaupalle kuusi Ranskan miekkaa ynnä tarpeineen, niinkuin suolivöineen, olkavöineen y. m. Kolmet noista valjaista ovat todellakin sangen suloiset silmälle, sangen sopivat kahvoin, valjaat mitä ma'ukkaimmat ja sangen jaloa aatetta.

Haml. Mitä te valjaiksi nimitätte?

Hor. Tiesin kyllä teidän kaipaavanne selityksiä, tullaksenne asian perille.

Osr. Valjaat, hyvä prinssi, ovat yhtä kuin olkavyöt.

Haml. Se sana olisi ollut asian mukainen, jos voisimme kantaa tykkiä kupeellamme; siksi olkoon olkavyöt kylläksi. Vaan eteenpäin: kuutta Barbarian oritta vastaan kuusi Ranskan miekkaa tarpeineen, sekä kolmet jaloa aatteiset valjaat. Sepä ranskalainen veto tanskalaista vastaan. Miksi tuo on pantu kaupalle, kuten te sitä nimitätte?

Osr. Kuningas, näette, on pannut vetoa, näette, että kahdessatoista hyökkäyksessä hänen ja teidän välillänne,

hän ei ehdi kolmea iskua edelle; hän on pannut kaksitoista yhdeksää vastaan; koetus olisi suoraa päätä tehtävä, jos teidän armonne suvaitsee vastata asiasta.

Haml. Mitä, jos minä vastaan kieltämällä?

Osr. Tarkoitin sanoa, jos teidän armonne tahtoo panna oman persoonansa koetukselle.

Haml. Minä käyskelen täällä salissa; jos hänen majesteetinsä suvaitsee, niin on nyt se päivän aika, jolloin levähdän. Toimittakaa miekkoja; jos nuorta ritaria halluttaa ja kuningas pysyy päätöksessään, niin tahdon ma voittaa hänen puolestaan, jos voin; jos en, niin minulle siitä ei muuta jää kuin häpiä ja ylimääräiset iskut.

Osr. Toimitanko hänelle asian näillä sanoilla?

Haml. Niin, siihen suuntaan; koristukset voitte panna omasta päästä.

Osr. Sulkeun nöyryimmästi teidän armonne suosioon.

Haml. Samoin, samoin. (*Osrick lähtee.*) — Hän tekee oikein, kun itse puolestaan puhuu, muuten ei yksikään kieli hänen tähtensä liikahtaisi.

Hor. Se hyökkäys juoksi tiehensä munankuori päässä.

Haml. Hän kursasteli äitinsä rintoja, ennenkuin imi niitä. Näin on hän (ja moni muu samaa parvea, johon meidän kurja aikakautemme on niin narrimaisesti ihastunut,) vaan oppinut ajan muotilorut ja pintapuolisen puhettavan, jotakin kuohuvata sekasotkua, joka auttaa heitä kaikkein tyhmimmissä sekä sukkelimmissä keskusteluissa; mutta puhallapa niihin koetteeksi, niin räjähtävät vesikellot rikki.

(*Eräs hovimies tulee.*)

Hovimies. Herra prinssi, hänen majesteetinsa lähetti teille terveisiä nuoren Osrickin kautta, joka toi takaisin sen sanoman, että te odotatte häntä täällä salissa. Hän

lähetti minun kysymään, oletteko yhä vielä halukas miekkailemaan Laerteen kanssa, vai tahdotteko viivytystä.

Haml. Minä pysyn lujana päätöksissäni; ne noudattavat kuninkaan mieltä. Jos hänen sopii, niin sopii minunkin, nyt tai milloin hyvänsä toiste, sillä ehdolla, että olen niin taipuva kuin nyt.

Hovim. Kuningas, kuningatar ja kaikki ovat tulossa tänne.

Haml. Hyvä!

Hovim. Kuningatar toivoo, että Laerteelle sanoisitte jonkun ystävällisen sanan, ennenkuin taisteluun ryhdytte.

Haml. Hänen neuvonsa on hyvä.

(*Hovimies lähtee.*)

Hor. Te hukkaatte, prinssi hyvä, tämän vedon.

Haml. Sitä en usko. Siitä alkain kun hän Ranskan maalle lähti, olen käyttänyt yhtämittaista harjoitusta; minä voitan tämän epätasaisen vedon. Mut et usko, kuinka tuskaiselta tuntuu tuossa sydämmen kohdalla; vaan se ei tiedä mitään.

Hor. Älkää sitä sanoko, prinssi hyvä.

Haml. Pelkkää lorua! Se on vaan jonkunlainen paha aavistus, joka, kenties, naista huolestuttaisi.

Hor. Jos luontonne jotakin kammoo, niin noudattakaa sitä. Minä peruutan heidän tulonsa ja sanon ett'ei teillä ole halua.

Haml. Älä ollenkaan; minä halveksin taikoja. Varpusenkin putoaminen on erityinen luojan sallimus. Jos se nyt tapahtuu, niin ei se tapahdu vasta; jos ei se vasta tapahdu, niin tapahtuu se nyt; jos ei se nyt tapahdu, niin tapahtuu se kuitenkin vasta. Valmiina oleminen on pääasia. Kosk' ei kellenkään jää hyötyä siitä, mitä hän jälkeensä

jättää, mitäpä siitä, vaikka hän sen ennen aikojaan jättää.
— Tulkoon, mitä tulee.

(Kuningas, Kuningatar, Laertes, hoviherroja, Osrick ja palvelijoita, kantaen miekkoja, tulee.)

Kun. Tule, Hamlet, tämän käden sulle annan.

(Kuningas laskee Laerteen käden Hamletin käteen.)

Haml. Anteeksi suokaa: väärin teille tein ma;

Mut anteeks, ylimys kun oletten.

Tää seura tässä tietää, ja kai tekin

Olette kuullut, että raskas synkkyys

Rasittaa mieltäni. Mit' olen tehnyt,

Mi teissä sydänt', arvoa ja tunnett'

On loukannut, sen hulluntyöksi väitän.

Laertestako Hamlet loukkais? Ei!

Jos Hamlet joutunut on suunniltansa,

Ja, mieltä vailla, Laertestasta loukkaa,

Niin sit' ei Hamlet tee, sen kieltää Hamlet.

Ken siis sen tekee? Hulluus. Jos niin on,

Niin loukattua puolt' on Hamlet itse,

Ja hulluus Hamlet-raukan vihamies.

Siis, aikeitteni pahuuden kun kiellän

Näin kaikkein kuullen, tekin jalomielin

Julistakaa sen verran minut vapaaks,

Ett' ilmaan ammuin nuoleni, ja veljeen

Sill' osasin.

Laert. Sydäntä tyydyttää se,

Joll' enimmänsä tässä onkin syytä koston.

Mut luja olen kunniani suhteen;

Se sopimust' ei salli, kunnes vanhat

Ja kunnokkaiksi tietyt tuomarit

Takaavat, ettei rauhanteko tahraa

Mun mainettain. Siks ystävyytensä

Taritun ystävyyttenne ma pidän,
Ja sit' en loukkaa.

Haml. Hyvä. Rohkein mielin
Nyt tästä veikan vedost' ottelen. —
Hoi, säilät tänne!

Laert. Joutuun! Yksi mulle.

Haml. Ma säilänänne olen: taitonne
Kuvastuu jäykkyyteeni kirkkahasti
Kuin tähti synkkään yöhön.

Laert. Pilkkaattenko?

Haml. En, kautta tämän käden.

Kun. Miekat, Osrick!

Te tunnettenko vedon, Hamlet lanko?

Haml. Kyll', aivan hyvin. Teidän armonne
On etuvoitteen suonut heikommalle.

Kun. Sit' en ma pelkää, tunnenhan ma teidät;
Hän tottuneemp' on, senvuoks meill' on etu.

Laert. Tää liian raskas ompi; näytä toinen.

Haml. Tää hyvä mulle. Yhtä pitkät kai
Nää miekat ovat?

Osr. Ovat, prinssi hyvä.

(He valmistauvat taisteloon.)

Kun. Pikarit laske pöydälle. — Jos Hamlet
Ens' iskulla tai toisell' oikein osaa,
Tai kolmannella kerrall' iskuun vastaa,
Niin kaikki tornin tykit laukaiskaa;
Kuningas juopi muistoks Hamletin,
Ja maljaan viskaa helmen kallihimman
Kuin mitä Tanskan kruunussa on neljän
Kuninkaan aikaan' ollut. Malja tänne!
Ja rummut ilmoittakoot torville,
Ja torvet tykkijunkkareille tuolla,

Ja tykit taivaille, ja taivaat maalle:

„Kuningas Hamletin juo maljan!“ — Toimeen! —

Ja tuomarit, te tyystin tarkatkaa.

Haml. Kas niin!

Laert. No hyvä! (*He taistelevat.*)

Haml. Yks.

Laert. Ei.

Haml. Tuomitkaa.

Osr. Se selväst' osui.

Laert. Hyvä! — Vielä kerran.

Kun. Seis! Viiniä! Tää, Hamlet, sun on helmes;

Nyt maljas juon. — Vie hälle pikari.

(*Torvon toitauksia ja tykin laukauksia ulkoa.*)

Haml. Viel' yksi ottelu; pois viini siksi.

Kas niin! (*Taistelevat*)

Taas osui, vai mit' arvelette?

Laert. Se koski, minä myönnän.

Kun. Hamlet voittaa.

K:tar. Hän lihav' on ja ahdashenkinen. —

Tuoss', ota liina, Hamlet, otsaas pyyhi.

Nyt kuningatar juo sun maljas, Hamlet.

Haml. Hyväinen äiti!

Kun. Gertrud, älä juo.

K:tar. Ma tahdon, puolisoni; sallikaa se.

Kun. (*syrjään*) Se oli myrkkyä! Nyt myöhäist' on.

Haml. En vielä tohdi juoda, äiti; — kohta.

K:tar. Käy tänne, että pyyhin kasvojas.

Laert. Nyt, kuningas, min' osaan.

Kun. Sit' en usko.

Laert. (*syrjään*) Mut se on melkein tuntoani vastaan.

Haml. Nyt kolmas kerta! Te vaan leikitte;

Ma pyydän, hyökätäkääte täysin voimin.

Te pilkkana mun pidätte, ma pelkään.

Laert. Vai niin? No, tulkaa. (Taistelevat.)

Osr. Kumpikaan ei osaa.

Laert. Nyt varall' olkaa.

(*Laertes haavoittaa Hamletin; tappelun riehunassa vaihttavat he miekkoja, ja Hamlet haavoittaa Laerteen.*)

Kun. Eroittakaa heidät;

He kiihkoon joutuvat.

Haml. Ei, vielä kerta!

(*Kuningatar vaipuu maahan.*)

Osr. Apua kuningattarelle. — Seis!

Hor. Verissä kumpikin. — Kuin voitte, prinssi?

Osr. Kuin voitte, Laertes?

Laert. Kuin kurppa ansassa, jonk' itse tein;

Ma syystä omaan petokseeni sorrun.

Haml. Kuin ompi kuningattaren?

Kun. Hän pyörtyi,

Kun näki teidän verta vuotavan.

Ktar. Ei, juoma, juoma! — Rakas Hamletini!

Tuo juoma, juoma, — olen myrkytetty.

(*Kuolee.*)

Haml. Oi, ilkityötä! — Ovet sulkekaa.

Petosta! Saattakaa se ilmi.

(*Laertes kaatuu.*)

Laert. Täss' on se. Hamlet, murhattu sa olet;

Ei parhaat lääkkeet pelastaa sua voi;

Ei puolta tiimaa elonaikaa sulla.

Kädessä ilkiase eheänä

Ja myrkytetty on. Mun konnantyöni

Mua itseäni kohtas; tässä makaan,

Enk' ikään nouse. Myrkkyä sai äitis.

En jaksaa enempää. Syy kuninkaan.

Haml. Myös kärki — myrkytetty!
Siis, myrkkyy, toimees!

(*Pistää kuningasta.*)

Kaikki. Petosta! petosta!

Kun. Oi, avuks, ystävät, ma sain vaan naarman.

Haml. Kirottu sukurutsa, verikoira,
Juo pohjaan juomas: — tässäkö se helmi?
Mun äitiäni seuraa.

(*Kuningas kuolee.*)

Laert. Oikein hälle:

Hän itse myrkyn laittoi. — Jalo Hamlet,
Nyt anteeks-antamusta vaihtakaamme:
Mun ja mun isän' kuolon kosto älköön
Sua tavatko, ja mua älköön sun!

(*Kuolee.*)

Haml. Sua Jumal' armahtakoon! Sua seuraan.
Horatio, ma kuolen. — Hyvästi,
Sa, äiti raukka! — Ja te, jotka tätä
Vavisten kauhulla nyt katselette,
Te kuulijat ja äänettömät henget,
Jos mull' ois aikaa, (mutta kuolon herrall'
On tuima kiire,) kertoisin ma teille, —
Mut jääköön tuo. — Horatio, ma kuolen;
Sa eloon jäät. Oi, kerro maailmalle
Mun tekon' oikein.

Hor. Älkää luulko. Olen
Enemmän Roman mies kuin Tanskalainen;
Tässä' ompi tilkka vielä.

Haml. Mies jos olet,
Pikari tänne, Jumal'auta, joutuun! —
Horatio hyvä, kurjan maineen jätän
Ma jälkeeni, jos kaikki salaan jääpi.

Jos milloinkaan mua rakastanut olet,
Niin heitä hetkeks taivaan autuudet,
Jää tähän kolkkoon, kurjaan maailmahan
Mun vaiheitani kertomaan.

(Marssi kuuluu etäältä; laukauksia ulkoa.)

Haa! mikä

Sotainen melu?

Osr. Nuori Fortinbras,
Mi voittajana palaa Puolasta,
Englannin lähettiläit' ammunalla
Nyt tervehtii.

Haml. Horatio, ma kuolen;
Tuo tuima myrkky salpaa hengen multa.
Lähettiläit' en enää kuulla ehdi;
Mut Fortinbras, sen ennustan, saa kruunun;
Hänt' äänestän ma kuolevana; kerro
Se hälle, ynnä kaikki sattumukset,
Jotk' ovat tehneet — Loppu salaisuutta.

(Kuolee.)

Hor. Nyt murtui jalo sydän. — Hyvää yötä,
Sa armas prinssi! Enkelien joukot
Sinua rauhan maahan laulakoot! —
Miks täällä rummut soivat?

(Marssi ulkoa.)

(Fortinbras, Englantilainen lähetyskunta ynnä muita tulee sisään.)

Fortinbras. Mitä tämä?

Hor. Mit' etsitte? Jos jotain kauheata
Tai hämmästyttävää, sen täällä näätte.

Fort. Tuo tappo huutaa murhaa. — Korska kuolo,
Mik' on nyt juhla ikiluolissas,
Kun yhdell' iskull' olet surmaan syössyt
Noin monta ruhtinasta?

Ensim. lähettiläs. Hirmunäkö!

Sanamme Englannist' on liian myöhä;
Ne korvat ovat kuurot, joille tiedon
Nyt tuomme, että täytetty on käsky,
Ja Rosencrantz ja Gyldenstern kuolleet.
Ken meitä kiittää?

Hor. Hänen kielens' ei,
Vaikk' eloss' oiskin hän ja kiittää voisi;
Hän heit' ei tappaa käskenyt. Mut koska
Olette tähän verisaunaan tulleet,
Te Puolan sodasta, te Englannista,
Niin käskekäätte että nämä ruumiit
Lavalle kaikkein nähtäväksi pannaan,
Ja kertoa mun suokaa maailmalle
Kuin kaikki tapahtui: niin kuulla saatte
Julmista, luonnottomist' ilkitöistä,
Satunnan johteista, miestaposta,
Viekkaasta pakkomurhasta, ja lopuks
Petoksen hankkeista, jotk' ilmaan raukes
Ja keksijätään kohtas: toden mukaan
Tuon kaiken kerron.

Fort. Kuulemahan joutuun.
Kaikk' ylhäisimmät kokoon kutsukaa.
Ma itse surull' onneani halaan;
Vanhuuden oikeus mull' on tähän maahan,
Jot' etuni nyt valvomaan mua vaatii.

Hor. Myös siitä kerron hänen kielellänsä,
Jonk' ääni vetää muita puolelleen.
Mut joutuun toimeen, ettei hurjat mielet
Saa aikaa uusiin juoniin, vehkeisin
Ja sekasortoon.

Fort. Päällikköä neljä

Lavalle Hamletia kantakoot
Kuin sotilasta. Kuninkaana varmaan
Kuninkaan tavall' ois hän menetellyt.
Sotaiset soitannot ja sotamenot,
Hänt' ylistellen, saattoon liittykööt.
Pois ruumiit! — Sotakentäll' omiaan
Tuo näky on, mut tässä loukkaa vaan.
Nyt tykkein soida antakaa.

(Lähtevät, kantaen pois ruumiit; tykistöä laukaus kuuluu sen jälkeen.)

L o p p u.

Selityksiä.

Siv. 5.

Tähti

Tuo kostea, Neptunin vallan perus.

Tarkoittaa kuuta, joka ikäänkuin vetää puoleensa vettä ja josta meren luode ja vuoksi riippuu.

- „ 29. *Tule, lintu, tule.* Tavallinen metsästys-huuto, jolla jahti-haukkoja kutsuttiin takaisin.
- „ 43. *Tuo tuosta eroittakaa, jos on toisin.* Polonius osoittaa pää-tään ja kaulaansa.
- „ 44. *Olette kalakauppias. Fishmonger* (kalakauppias) melkein sama-ääninen kuin *fleshmonger* (parittaja). Hamletin vastauksissa on usein joku peitetty tarkoitus, jota hänen puhekumppa-ninsa ei huomaa, vaan luulee hulluudeksi. Tässäkin saat-taa olla semmoinen salattu tarkoitus.
- „ 44. *Sillä jos aurinko — — — suutelee —*, Arvellaan että Ham-let lukee tai on lukevinaan nämä sanat kirjasta.
- „ 45. *Tuo ilkkuileva konna.* Hamletin luullaan lukevan Juvenalin kymmenettä satiria, jossa on samanlainen kuvaus vanhuk-sien heikkouksista.
- „ 49. *Hiljan tapahtuneista muutoksista.* Shakespearen aikana oli yleisön harrastus kääntynyt vanhastaan tunnetuista näytte-lijä-joukoista lapsiteaterien puoleen, joihin käytettiin kunin-kaallisen rukoushuoneen kuoripoikia ja muiden kirkollis-koulujen oppilaita. Nämä lapsiteaterit, joita silloinen muka-hieno kauneuden-aisti kannatti, olivat alituisessa riidassa vanhojen teaterien, erittäinkin Shakespearen teaterin kanssa, niinkuin seuraavasta keskustelusta huomataan.
- „ 50. *Herkuleen taakkoineen lisäksi.* Tarkoittaa Globus-teateria, jon-ka osakas ja jäsen Shakespeare oli ja jonka kilvessä oli ku-vattuna Herkules, maanpalloa kannattamassa.
- „ 51. *Aivan oikein, herraseni j. n. e.* Hamlet lausuu nämä sanat jommallekummalle läsnäolijoista, olevinaan Poloniusta huo-maamatta.
- „ 53. *Minun armas neitoni ja haltijani.* Shakespearen aikana näyt-telivät pojat naisväen osia.

- Siv. 53. *Kappale ei miellyttänyt.* Luullaan tarkoittavan jotakin Shakespearen kirjoittamaa näytelmää, joka on kadonnut.
- „ 67. *Halkaistakseen alhaisen korvia.* Engl. *groundling* on oikeastaan eräs kala, joka pohjassa asuu. Siitä parterrikansa, sillä parterri oli siihen aikaan huonoin ja halvin paikka teaterissa.
- „ 72. *Voi sentään, voi!*
Jo keppihepo unohtui!
Vanhassa Englannissa oli tapana viettää ensimmäistä kevät-aamua n. s. maurilaistanssilla (*morris-dance*), jossa ilmestyi muiden pilkkamuotojen ohessa myöskin keppihevonen, s. o. pahviseen hevoseen kätkeynyt tanssija. Muiden pilkkamuotojen rinnalla tämä keppihepo pian unhottui ja jäi syrjään, jota valitetaan muutamassa vanhassa balladissa, josta Shakespeare on ottanut tämän, melkein sananparreksi tulleen, runopätkän.
- „ 76. *Te olette oiva khoodi.* Khoodi oli Shakespearen teaterissa se henkilö, joka näytelmän alussa tai näytöksen välissä selitti sen osan toiminnasta, jota ei näyttämöllä näytetty. Vertaa khoodia kreikkalaisessa dramassa.
- „ 76. *Voisin olla tulkkina j. n. e.* Tarkoittaa marionetti- l. nukki-teateria, jonka jäsenien lausuttavat teaterin takana oleva tulkki puhui.
- „ 77. *Miksi loppusoinnun jätitte.* Neljännen säkeen loppusointu Hamletin lausumassa värsyssä olisi ollut: aasi.
- „ 79. *Näiden näppien ja tiirakkain nimessä.* Hamlet näyttää käsiään.
- „ 103. *Huuhkain oli leipojan tytär.* Tarkoittaa Shakespearen aikana tavallista tarinana, että leipojan tytär, joka ei Vapahtajalle leipää suonut, kovakiškoisuutensa rangaistukseksi muutettiin huuhkaimeksi.
- „ 107 & 108. Lemmikit ja ajuruohon antaa Ophelia veljelleen, imarteen ja myrkkijuuren kuninkaalle ja karvasruohon kuningattarelle.
- „ 132 ja seur. Hamlet jälittelee tässä pitkin matkaa Osrickin teeskennelyä puhetta, jommainen puhe Shakespearen aikana oli muotina.

Suomentaja on, mitä tekstiin tulee, melkein yksinomaisesti noudattanut *Nicolaus Deliuksen* ansiokasta Shakespearen teosten painosta.